

Větrné mlýny

Arnošt Goldflam
Podivné historky
ze života

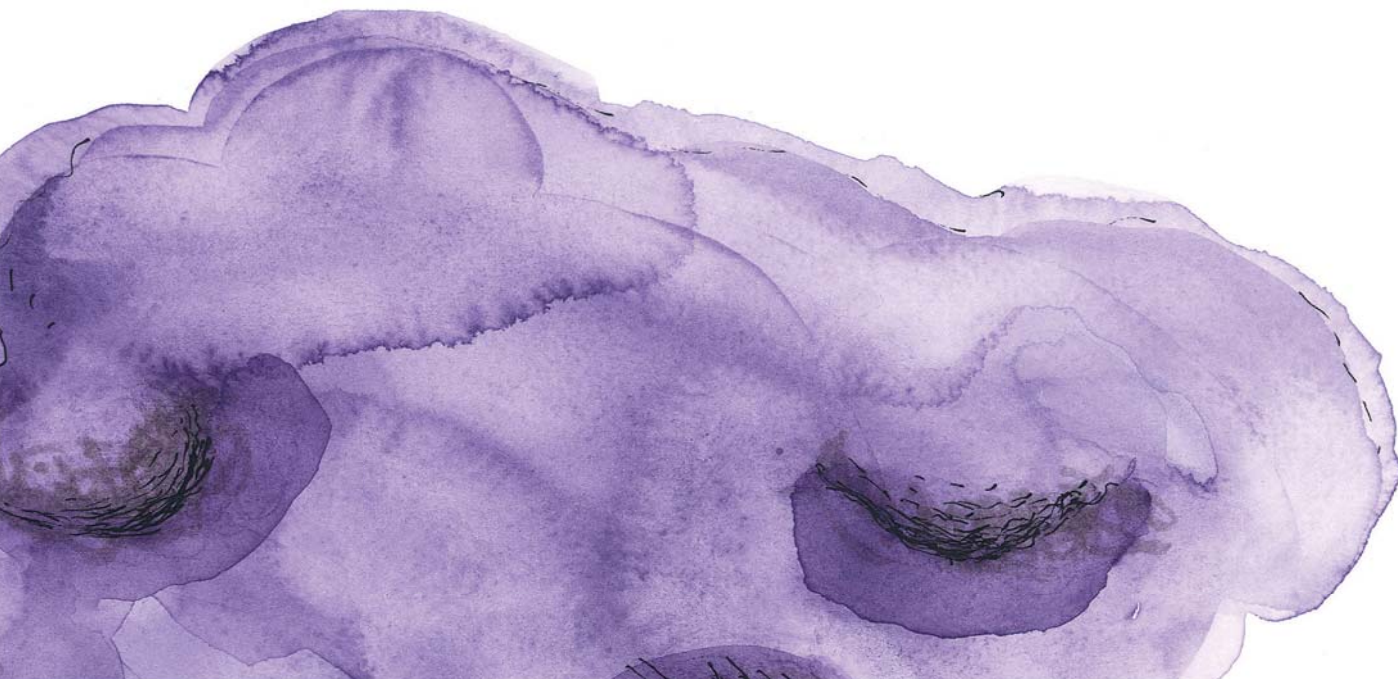
Arnošt Goldflam
Podivné historky
ze života

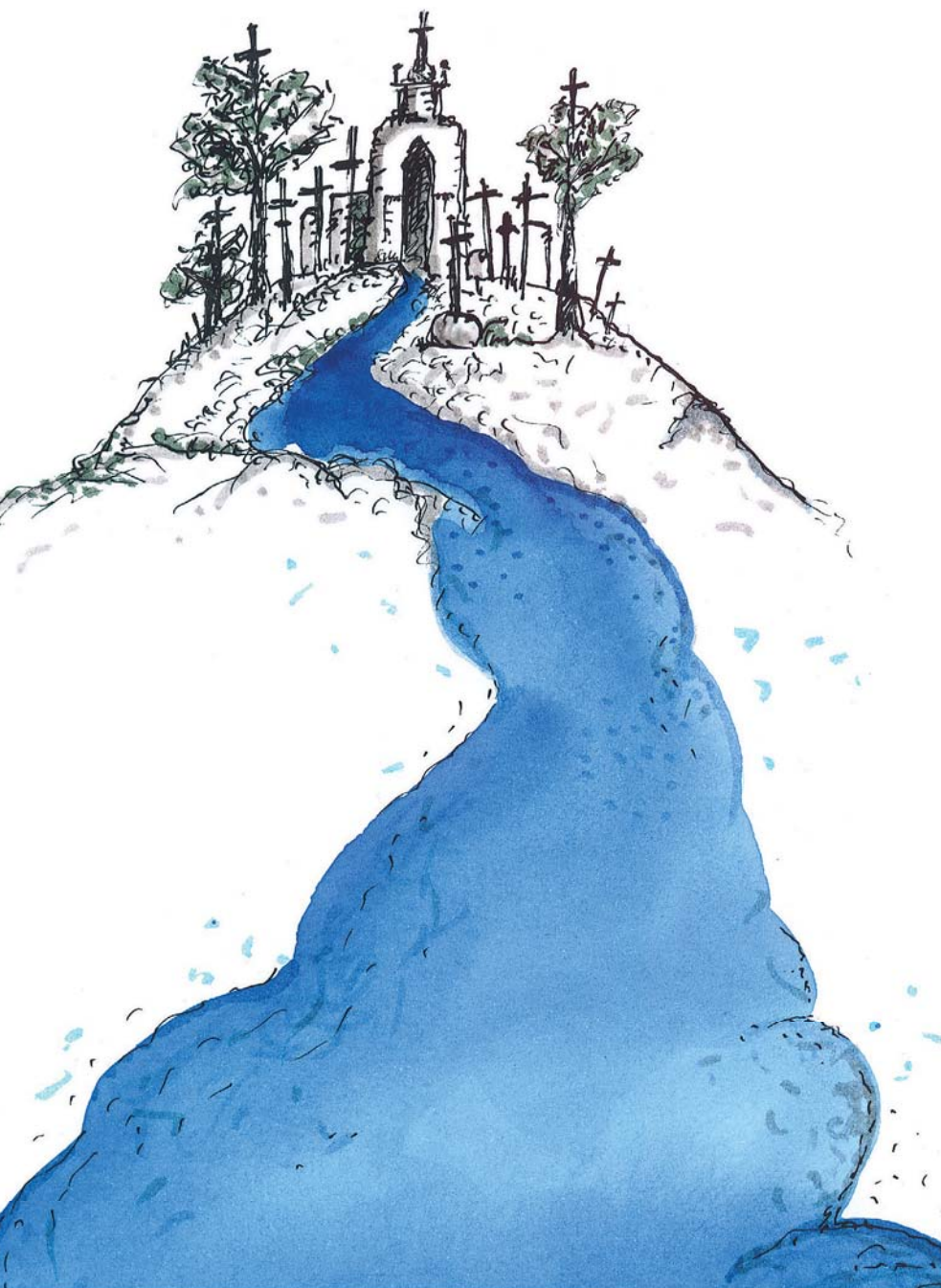
ilustrace
Petra Goldflamová Štětínová

© Arnošt Goldflam, 2018
Illustrations © Petra Goldflamová Štětínová, 2018
© Větrné mlýny, 2018

ISBN 000-00-0000-000-0

Aneanekdoty

V Brně žil v minulém století oblíbený humorista, vypravěč anekdot Ruda Stolař. Pamatuju si na něho z dětství. Zaujal mě vlastně tím, že ty anekdoty, které vyprávěl, nebyly ani tak vtipné, vtipné bylo spíše to, jak je prezentoval, respektive jak se uchovalo jeho podání v mé paměti.

R. S. přišel na scénu, tuším, že s kytarou, zahrál pár akordů a k tomu zazpíval: Ane anekdoty, ty má každý rád, ane anekdoty dovedou rozesmát!

A pak honem začal: Přijde baba na nádraží a plače... A pak to rychle šlo k jakési pointě, po které opět přišla na řadu kytara a zmíněný popěvek a další rychlá anekdotka. A tak dál a pořád dokola. Důležitá přitom byla hlavně rychlost, s níž se střídaly popěvky s anekdotami. Když ukončil své zábavné pásmo, byl zároveň i konec vystoupení.

Mám dojem, že se lidi ani moc nesmáli, možná se mýlím, že šlo hlavně o to opakování a o tu rychlost.

Jako výrostci ve škole jsme to napodobovali, totiž ty vtipy, aniž jsme ovšem vůbec kdy nějaké vtipy vyprávěli. Šlo nám vlastně o totéž jako Rudovi Stolařovi, přičemž ale naše historky nebyly vtipné už vůbec, ba dokonce ani nevedly k pointě, vlastně nevedly vůbec nikam. Nám se jednalo už jenom

o tu formu — popěvek, který se neměnil, historka, popěvek, historka a tak dále.

Ty historky byly často převzaty ze života — našeho, našich rodičů, sourozenců, z toho, co jsme slyšeli v rádiu nebo televizi, četli v novinách a podobně. Čím byly blbější, absurdnější, sprostší, grotesknější, tím lépe.

Pokusím se uvést pár příkladů:

Aneanekdoty, ty má každý rád, aneanekdoty, dovedou rozesmát. Přijde chlap na nádraží a plače. Co brečíte, ptá se jeden. Já jsem se posral! No a co, já taky, před dvaceti rokama! Aneanekdoty, ty má každý rád, aneanekdoty, dovedou rozesmát.

Přijde Goebbels za Hitlerem a povídá: Víš, že Himmler je Žid? No a co, povídá Hitler, však ty taky! A Goebbels na to: No to ses posral, ne? Však jo, opácí Hitler! Aneanekdoty, ty má každý rád, aneanekdoty, dovedou rozesmát.

Přijde chlap do samoobsluhy a povídá: Máte banány? A prodavačka na to: A máte zelený trenky? Mám, povídá chlap. Tak přijďte, až budou červený, až dozrajou! Aneanekdoty, ty má každý rád, aneanekdoty, dovedou rozesmát.

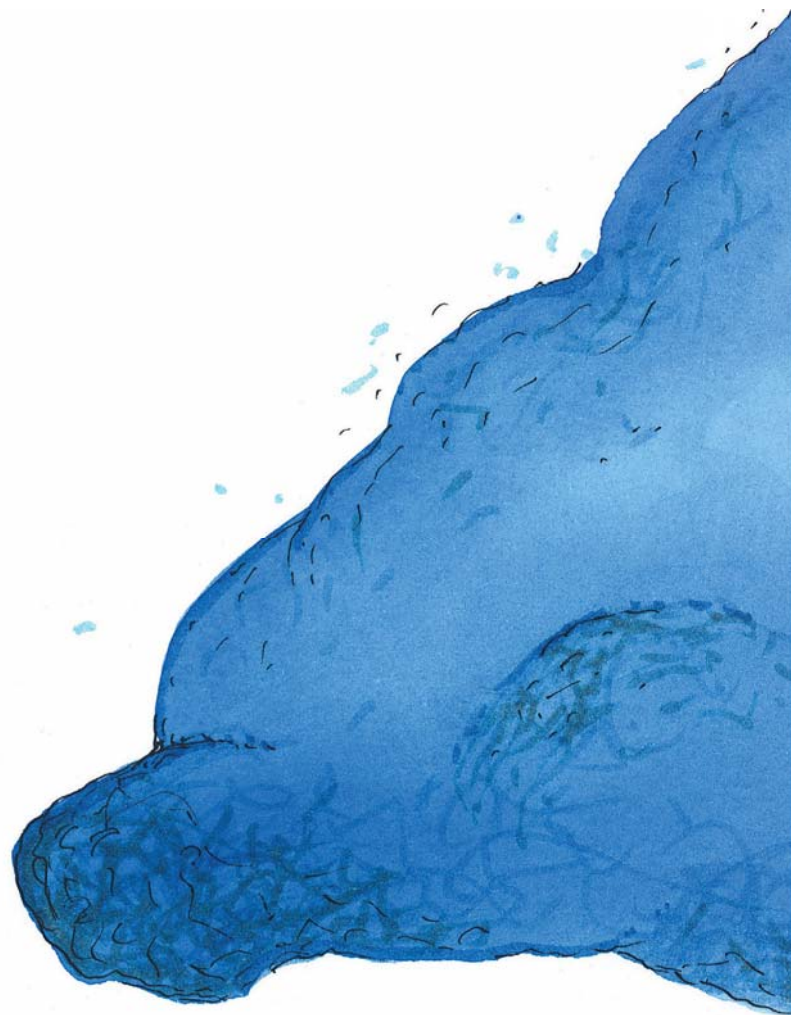
Lenin a Stalin se vytahují: My známe nejvíc vtipů na celém světě! Na to zas nějaký Američani: My jich známe víc! Lenin a Stalin prej: Tak říkejte! A Američani zas: Napřed vy! Tak jo. Dávejte pozor. Vtip! Na to ti Rusi, že jim dají fleka. A povídají: Vtip! No a pak přišel Němec a chvílku poslouchal a oni se pořád takhle trumfovali, až už to trvalo jak dlouho a tak on povídá: Dva vtipy! Jo, ještě jsem zapomněl, on to byl Hitler. A oni, že to není fér, že se nesmí říkat dva vtipy najednou. A ten Hitler prej: Já můžu všechno. Tak ten Rus mu dal přes hubu, až se svalil. Ale hned vyskočil a vrazil taky jednu takovou pecku, jenže tomu Američanovi. Tak se tam začali

fackovat a fackovali by se dodnes, kdyby nepřišel Čech. On teda říkal, že je Čech, jenže to ve skutečnosti žádnéj Čech nebyl, to se totiž poznalo podle toho, že povídal: Proč se tady hádáte a mlátíte? Máte nějaký problém? Já vám ho pomůžu vyřešit. Tak o co jde? A oni prej: A ty seš kterej? On na to povídá: Já su Čech. A ten Američan na to: To ti teda nevěřím, kdybys byl Čech, tak bys neříkal *já su*, ale *já jsem*. Jenže náš pomyslný Čech zas na to: To ty nemůžeš vůbec vědět, vyndejsi z huby tu knedlu a val dom! Američan se zas ptá: Kam jako? A ten pomyslný Čech z Brna povídá: Do prdele! Aneanekdoty, ty má každý rád, aneanekdoty, dovedou rozplakat.

Tomu překvapivému závěru se všichni začali smát a vůbec nemohli přestat. Smáli se a smáli, napřed puklo břicho tomu Rusovi, protože oni se neumí smát uměřeně, decentně. Pak praskl pupek tomu Němci, protože ti taky neznají míru, a nakonec tomu Američanovi, kterej to celý dost dobře nepochopil. No a co se stalo? Ten pomyslný Čech se taky dosyta nasmál a pak, když se uklidnil, tak všem těm přivandrovalcům prohledal kapsy od trenýrek, od kalhot, od saka a taky od kabátu. Takhle dohromady měli u sebe dost peněz. Ten Čech (on byl ovšem z Brna) si ty prachy všechny vzal, přepočítal, pak na ty jejich mrtvolky plivl a povídá: Já vám dám anekdoty! Naučte se napřed česky, vy šmejdi. Pak na ty jejich mrtvolky plivl podruhé a šel na šalinu a pak do lokálu na pivečko. Vypil jich nejmní dvanáct a pak tam sbalil nějakou starou semetricku a odešel s ní domů. Když pak přišel druhý den zas do hospody, tak se mu tam chlapi smáli, kvůli té škaredce. A on jim ale řekl: Hoši, až si dáte dvanáct krasohledů jako já včera, tak se vám bude taky líbit každá princezna. A bylo! Aneanekdoty, ty má každý rád, aneanekdoty, dovedou rozesmát!

A nakonec ta nejlepší, aspoň myslím... Přijde chlap na nádraží a plače. Jde k pokladně a furt plače. Pokladní se ho ptá, co chce, a chlap povídá, že lístek. Ale kam, povídá pokladní. Za manželkou, hlásí ten chlapík. A kde ji máte, tu manželku, ptá se pokladní. Na hřbitově! Co tam dělá, vyzvídá pokladní. No... co by... leží, je tam pohřbená. A vy chcete za ní? A proč? Pokladní nedá pokoj a pořád se takhle vyptává. A ten chlap pláče pořád víc a víc, do toho ještě začal škytat a takhle pořád zadržává a povídá: Je mně smutno, já musím za ní! A pokladní povídá: Jakej lístek by to měl být — zpáteční, nebo jenom tam? A nato chlap se zas usedavě rozpláče: Vidíte, to si teda musím rozmyslet, abych nevyhodil zbytečně moc peněz. Tak já přijdu radši zítra, kdyby třeba byla nějaká sleva. A šel zas dom.

Aneanekdoty, ty má každý rád, aneanekdoty, dovedou rozesmát.

Prorok A. N.

Alois N. se zamiloval. Prožíval to krásné, harmonické období, kudy chodil, šťastně se usmíval, ráno do zrcadla, potom v tramvaji i na ulici, v obchodě, kam šel nakoupit, a samozřejmě také v práci. Lidé se ho ptali: Jak je to možné? Vy jenom záříte? A Alois N. odpovídal: To je proto, že jsem se zamiloval do bytosti, jejíž krásu a sladkost vám nemůžu ani vypovědět. A lidé pokyvovali hlavou a říkali: No konečně! To je krásné, úplně vám závidím! Alois N. také pokyvoval hlavou, nic neříkal a lidé mu skutečně to jeho štěstí záviděli.

Jenže to všechno — bohužel — nebyla pravda.

Skutečnost byla taková, že jednou ráno se Alois N. probudil a cítil, že se mu nějak stahují ústa, jako by mu něco cukalo ve spodním rtu. To bylo v sobotu ráno. Do odpoledne se to cukání zklidnilo, nicméně ret ztuhl v jakési grimase, která připomínala úsměv. To bylo Aloisovi velmi nepříjemné, pořád si na ústa sahal, narovnával je, natahoval tu ten, tu onen ret, aby se vrátily do běžné polohy, to znamená do takového solidního, neurčitého výrazu. Jenže se to příliš nedařilo. Čím víc se snažil vrátit svůj obličej do původního stavu, tím víc se jeho rty usmívaly, zuby se cenily a na Aloisově tváři zářil neměnný šťastný úsměv.

Ani to ještě není celá pravda. Skutečnost je taková, že pan Alois, kterému bylo už kolem třiatřiceti let čili byl v takzvaných Kristových letech, byl ještě panic. Žádnou bytost, žádnou ženu, která by ho přitahovala, doposud nepoznal, i když by si to nepochybně přál. Jistý čas si dokonce myslíval, jestli nedělá nějakou chybu, když se dívá po ženách, jestli snad ho nepřitahují například jiní muži. Tak se zas díval po nich, zkoušel si tu a tam i něco představovat, jenže ho to nechávalo zcela chladným. Takže opět obrátil svůj zrak ke krásným ženám, kterými se to po ulicích jenom hemžilo. Město, ve kterém žil, bylo totiž svými krasavicemi široko daleko vyhlášeno. Bylo to, jak jinak, město Brno, megapole Moravy. Jenže zůstalo jen u těch pohledů a u toho úsměvu.

Alois N. si samozřejmě myslel, že ten jeho utkvělý úsměv časem přece jenom zmizí a na jeho tvář se vrátí jeho oblíbený, trochu omrzelý, lehce posmutnělý výraz. Jak je řečeno výše — neurčitý. Jenže místo toho se jeho tvář víc a víc měnila, koutky se rozšiřovaly, zuby se cenily a rozesmátá ústa se měnila v grimasu, která už přestala být tím milým, zdánlivě šťastným a láskyplným úsměvem zamilovaného muže v nejlepších letech.

Ve svém zaměstnání pomalu přestával být oblíben. Začalo se mu bokem tak ironicky říkat Šklíba, jeho lékař jednou poznamenal, že si chvíli myslel, jestli to není ten *risus sardonicus*, jenže to myslel jen tak, jako vtip. Jiní mu říkali Muž se smíchem hyeny, a ti, kdo o něm nevěděli vůbec nic, jen ho čas od času někde ve městě potkávali, ho nazývali šťastným blbem.

On sám doufal, že to snad není zas tak nápadné. Jak si totiž občas prsty natahoval tváře, tak se mu zdálo, že se to den ode dne maličko lepší. Ale myslel si to jen on sám.

Nakonec tomu svému úsměvu začal přikládat zvláštní význam, začal sám sebe nazývat — zpočátku tak trochu žertem — Apoštolem šťastného úsměvu. Myslel si také, že se v jeho tváři zračí jistá míra pochopení, ba i té lásky, jak to vypadalo zpočátku, jenže teď už to byla láska všeobjímající, patřila celému lidstvu. A to už byl jen malý krůček k tomu, aby se začal cítit prorokem.

Netrvalo dlouho a začali ho navštěvovat lidé, dožadovali se vidět tohoto velikého muže tváří v tvář, cítit na sobě odlesk léčivého úsměvu, který, jak se domnívali, dává člověku štěstí a zdraví. Posléze došlo i na vkládání rukou a podobné věci.

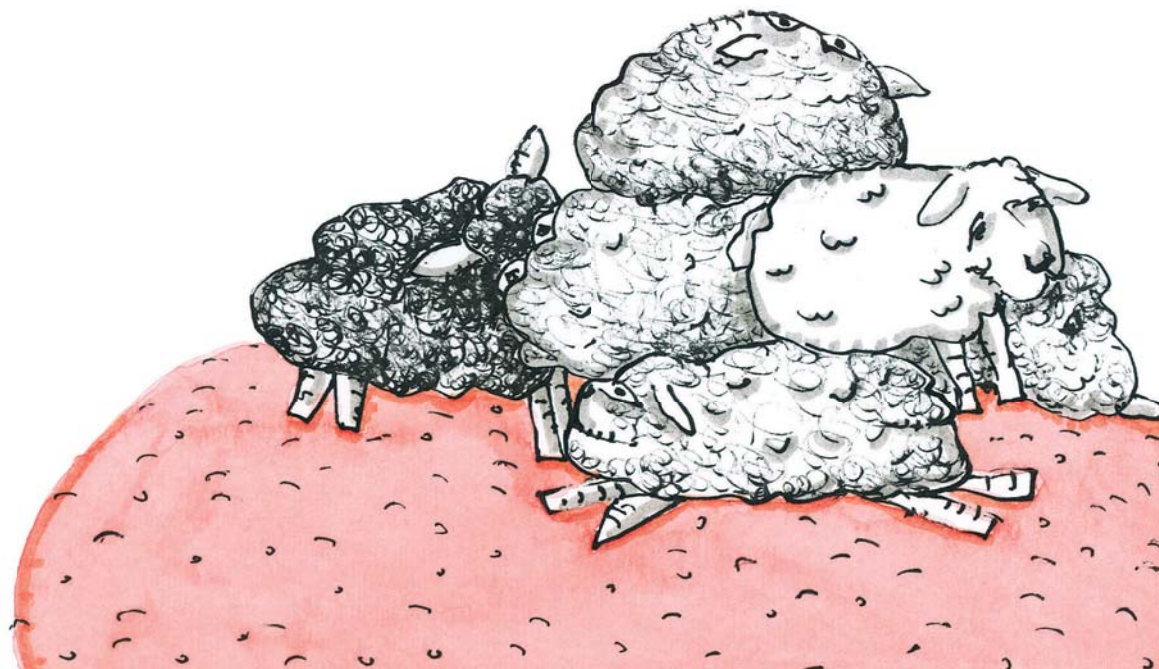
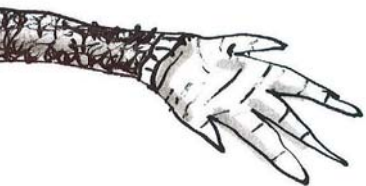
Alois už pomalu zapomněl, jak vlastně vypadal dříve. Jeho rozšklebený obličej dnes vzbuzoval spíše strach a odpor, jenže si to málokdo uvědomoval. Alois už to všechno vnímal jako požehnání, jako dar, ty vyceněné zuby si dokonce začal šlechtit. V noci si do koutků úst vkládal dřevěnou destičku, na obou stranách opatřenou výřezem ve tvaru písmene U, aby se jeho ústa libě — jak se domníval — usmívala i v noci. Když se doslechl, že existuje román *Muž, který se směje*, namluvil si dokonce, že to on sám se stal námětem literárních děl, a to se mu zdálo zcela logické a zasloužené, aniž se ovšem namáhal si knihu přečíst.

Vývoj událostí šel zákonitě k tomu, že Alois opustil své zaměstnání; jednak proto, že mu lidé za návštěvy platili — a ne zas tak málo —, jednak proto, že on sám všechno, co se dělo, považoval za zcela symbolické: svůj věk, odkazující k Ježíši Kristu, svůj výraz, se kterým byl nyní mimořádně spokojen a který si upřímně oblíbil, ba pěstoval, a zafixoval si dokonce jakýsi specifický styl mluvy, takže vystupoval jako žádaný a úspěšný pohřební či svatební řečník nebo entertainer.

Tak to šlo dál a dál, dokonce se časem o Aloise začaly zajímat i ženy, ucházely se o něho, avšak neúspěšně, protože on měl dojem, že jako veliký prorok, kterým se cítil být, musí dodržovat slib tělesné čistoty. Jediné, co byl svým ovečkám ochoten věnovat, byl dotek jeho posvěcených rtů na jejich čele a to nejvyšší požehnání, které byl ochoten udělit, bylo velmi výjimečné a velmi zřídka. I on sám při něm cítil povznášející pocit. Spočívalo v tom, že ručka dotyčné, která si to zasloužila, byla pomazána vonným olejem a nehtík malíčku vzal Alois N. jemně mezi zuby a chvíli držel, přičemž třikrát olízl jazykem a pustil. Ctitelky nového apoštola prožívaly něco jako orgasmus, ba i on sám býval svým způsobem lehce vzrušen, nebo spíše rozrušen.

K neštěstí veškerenstva mu ve věku padesáti dvou let, když si na noc opět vkládal do pusy dřevěnou destičku, praskly koutky úst. Dovnitř se dostala neznámá infekce, která pak pronikla do celého těla, a vkrátku bylo po něm. Pohřeb byl velkolepý, nicméně brzy se na něho zapomnělo. To se ovšem dalo zcela zákonitě čekat. Proroků mělo lidstvo přece jenom nadbytek.

Nový svět

K nám do školy pozvou občas nějakého pamětníka horších nebo třeba i lepších časů. Takový člověk nám potom vypráví, co zažil, a v následné rozpravě, které se občas zúčastní i někdo z pedagogů, si osvětlíme i dobové souvislosti, poučíme se a třeba si odneseme i nějakou myšlenku, ponaučení nebo něco, o čem jsme předtím nevěděli.

Tak třeba u nás byli pamětníci doby meziválečné čili první republiky, kteří ten čas líčili jako dobu idylickou, jaká nikdy nikde na světě nebyla. Byla ale například velká korupce, jenže se o tom nemluvalo tolik jako dnes, tehdá to bylo normální. Jiní zase vzpomínali na útlak našeho německého obyvatelstva v té době a vůbec špatné podmínky různých menšin žijících v naší republice. To prý zavinil ten Masaryk a jeho pravá ruka Beneš a taky ten mladej Masaryk.

Za to, že byla potom válka, kdy se zas někteří přece jenom polepšili nebo aspoň utekli, obvinili mnozí Londýn a Paříž, protože ti nás zradili a prodali, aby sami měli klid. Taky Němci se spaktovali s Rusama, kteří nás chtěli napřed zachránit, jenže naši zas nechtěli, protože spoléhali právě na ty Angličany a Francouze. Slováky to pro jistotu nezajímalo vůbec, ti se trhli hned, jak to začalo jít z kopce.

Pak nás zase navštívili pamětníci druhé světové války, chválili naše letce v anglické armádě, někteří měli zase slova uznání pro bojovníky na východě, co byli u Rusů a taky proti Hitlerovi. Jenže po válce se naši splášili a vyhnali všechny Němce, i ty, kteří za nic nemohli. Židi se vrátili z koncentráků, aspoň teda někteří, ale mnozí už neměli ani kde bydlet, tak zas bylo zle. Moc jich ale nebylo, protože jich hodně umřelo, Hitler je spálil nebo udusil. Naši pak nasadili do pohraničí, odkud vyhnali ty Němce, zbylé Cikány — i ty nacisti částečně zlikvidovali — a ti to tam zničili a rozkradli, jenže zas ne sami, i naši občané byli mezi nima, vesměs alkoholici a nepřizpůsobiví. Ovšem jiní zas naopak, ti se snažili jak Ferda Mravenec.

Pak si ale u nás v republice občané zvolili proti vlastní vůli komunismus — to už jsme zas byli se Slovákama pohromadě, než se pak znova trhli — a potom to ti dobří bohužel odnesli, někteří i životem, i když za nic nemohli, akorát že byli proti. O tom píše Jirásek v knize *Proti všem*. Ovšem našli se i takoví, kteří za něco mohli, jenže ti prej to taky často odnesli.

Pak se to zase všechno rozpadlo a osvobodilo, to přišel nový Jižka, totiž pro někoho jako Havel a pro jinýho Klaus, no a teď konečně máme svobodu a můžeme si dělat, co chceme, pokud to jde, protože to zas někdy nejde, nebo aspoň ne vždycky.

Ale říká se, že teď je to nejlepší, jaký to kdy bylo, snad kromě Velké Moravy. My ve škole i doma se zas tak špatně nemáme, to nám říkají všichni, někdy ale částečně vzpomínají, že zažili i lepší časy.

Samozřejmě, my to posoudit nemůžeme, protože jsme to nezažili ani z té lepší ani z té horší stránky. My se můžeme, ba musíme, o tom všem jenom učit, abysme věděli, co nás může nebo taky nemusí potkat a čemu můžeme nebo taky nemusíme čelit a na co máme — možná — být připraveni.

Mluvil jsem o tom všem se spolužákama, protože některé ty přednášky jsou zajímavé a my se o něco i někdy dost pohádáme. Já například něco řeknu a někdo jiný mě napomene, abych byl potichu, že Židi do toho nemají co mluvit. Do řeči se pak zamíchají jiný děcka, co jsou u nás ve třídě, a ptají se, jestli oni do toho mluvit můžou, totiž právě někteří Slováci, Ukrajinci, Vietnamci, Číňani, i Američana máme, Polku, Arménku a kluka z Iráku, jenže ten ještě ani neumí česky. Jednou nám učitelka řekla, že tak to vypadalo za starověku, prý hotový Babylon, zmatení jazyků, a to byl začátek konce světa, kterej od té doby zmírá a nemůže se z toho vykřesat. Už to trvá dost dlouho, a pořád nic. Tak prej vypadá ta agonie, jenže nikdo neví, jak dlouho to může trvat, prej pár tisíc let určitě. Totiž tak dlouho, než se Pán Bůh zas naštve, otázka ovšem je, kterej ten Pán Bůh to bude, udělá tomu konec a bude pokoj. Pak zas přiletí mimozemšťani a všechno se začne mlít odznova, takovej Jurskej park bez lidí, ti se sice vyvinou, jenže daleko později.

Takže ona, ta naše učitelka, se rozhodla, že tomu zmatku učiní přítrž, že to napraví a my se staneme zárodkem lepšího příštího světa. Každý týden tomu věnujeme hodinku dvě a jdeme na to postupně. Tak třeba v prvních dvou hodinách nám učitelka položila hned na začátku otázku, jestli je Bůh. My, podle toho, jak jsme z domova zvyklí, jsme odpovídali různě. Na to paní učitelka řekla, že jestli se chceme, my, stavební kameny budoucnosti, na něčem sjednotit, tak je to právě tady tohleto. Jestli existuje Bůh! A hned nám vysvětlila, že sice asi je, ale ne ten, kterého jsme měli doteď. Že si ho musíme teprve vytvořit, že ale musí být pro všechny společný a ona že navrhuje, aby ten nový Bůh byl takový, aby ho všichni měli rádi a dovedli si ho představit. A teda, že by mohl vypadat jako nějaký zvíře, který žije ve všech těch zemích, ze kterých pocházíme. Málem jsme se dohodli na medvědovi, poněvadž každý z nás má doma svého plyšáčka, kterého má rád. Já jsem se ale zeptal, jestli v Izraeli, odkud pochází Mojžíš a tak, žijou medvědi. A že asi tam ne. Učitelka měla poznámku, i když to nemyslela nijak zle, že totiž my Židi vždycky musíme mít něco extra. Na to jsem neodpověděl... Ale můžu se přece zeptat, ne?

Tak jsme o tom diskutovali, to bylo jedno zvíře proti druhému zvířeti, a nakonec jsme došli k tomu, že opravdu všude jsou myši, a to je zas pravda. Akorát že aby byly hezký, že se musí trochu vylepšit, do nějaké roztomilejší podoby, něco jako Mickey Mouse, kterého navíc každé zná, a na tom jsme se shodli.

Tak... nešlo to zas tak lehce, musím přiznat, ale každá nová věc se rodí dost těžce, než se uchytlí. Rozvinula se velká debata, jedna holka se například ptala, kdo jako bude Panenka Maria — a to teda byla těžká otázka. Ale i na tom jsme

se jakž takž shodli — že to bude ta myšáková, našeho společného Boha, ta Minnie. Jenže jiná holka zas, že to není důležitý. Ale důležitý prej je, kdo bude Ježíšek. Na to zas já, že my nemáme ani Panenku Mariu ani Ježíška. A to se ke mně připojil ten Iráčan, ten se ptal, kdo prej to vůbec je, že nerozumí vůbec, o čem je řeč. Pak taky ti dva Vietnamci, ti mají nějakýho mrtvého strýčka Ho, a taky ten Číňan, že prej oni mají dokonce víc bohů a navíc, on sám že žádnýho Boha nepotřebuje vůbec, že mají zas Maa, kterej ale už taky nežije, tak ten by třeba mohl být i tím Bohem.

Zkrátka a dobře, děcka se začala prát, házet židlema, učitelka dostala ránu jednou židlí do hlavy, odnesli ji v bezvědomí do ředitelny, bylo zle, ředitel se začal vyptávat a vyšetřovat, kdo za to může, někteří ukazovali na mě, a že to bylo proto, že jsem nechtěl za Boha medvídku, a kdybych prej chtěl, tak by se děcka nezačala hádat a házet židlema. Ředitel mě vzal s sebou do ředitelny, vyzvídal, proč — sakra už zase — mám vždycky něco extra, a že abych se připravil na to, že si do školy pozve rodiče na řádný pohovor a taky na dvojku z chování. No a pak... že můžu jít zase do třídy. Tak teda skončilo hledání toho pravého a jediného Boha a vznik nového světa budoucnosti. Učitelka už se pak do školy nevrátila, je prej v blázinci, říká se. Mně je jí teda ale dost líto.

Zlaté srdce

Ve třídě, kam Egon chodí, se mu spolužáci někdy posmívají. Egon vlastně neví proč. Přitom je to hoch hodný, soucitný, empatický.

Když se někomu něco stane a ten dotyčný, nebo ta jistá, má například bolesti a sténá nebo naříká, Egonek se uchýlí do kouta a lítostí mu vyhrknou slzy. Když kráčí kolem osoby, která něco bolestného utrpěla, jemně, ba stydlivě se rukou útěšlivě dotkne jejích vlasů nebo ramene.

Egonovi spolužáci takoví nejsou. Když se někomu něco stane, tak se spíš posmívají, pošklebují a člověku soucitnému, jako je Egon, vyčítají slabost, ba zbabělost. Stane se jakýmsi terčem jejich pošklebků, poněvadž vidí, že se neumí bránit. Nebo si to spíše myslí.

Jednou se stala zajímavá příhoda. Spolužačka Martička šla po ulici a nedávala pozor, v duchu si přeříkávala básničku, kterou se měli na dnešek naučit. Byla do toho úplně zabraná, šla a nedívala se, kam šlape. A tak se stalo, že stoupla nožkou na mřížku kanálu, ta se pod ní propadla a Martička spadla do kanálu. Naštěstí se jen trochu odřela, zlomila si nohu a ruku, natloukla si pořádně a kousla se do jazyka. Mohlo to klidně být i horší. Plakala a volala co nejsilnějším hlasem.

Naštěstí ji uslyšely dvě kolemjdoucí babky, nahlédly do kanálu a podivily se.

Holčičko, co tam děláš? Jak ses dostala do kanálu?

Ona nějak pode mnou povolila mříž, probořila jsem se dolů a teď jsem tady.

A proč nevylezeš ven?

Nemůžu, asi jsem si zlomila nohu, možná i ruku, kousla jsem se do jazyka a odřela jsem se, povídá Martička. Totiž, to všecko opravdu řekla, jenže právě kvůli tomu jazyku jí nebylo vůbec rozumět.

Babky se na sebe nechápavě dívaly a pak řekly: Holčičko, není ti vůbec rozumět, vždyť je to hanba, taková velká holka! Vůbec nevíme, co nám chceš povědět! Až se to naučíš, tak přijď.

A zase odešly.

Martička zase volala o pomoc, jenže jí to opět nebylo nic platno, poněvadž jí nikdo nerozuměl. A přitom by bývalo stačilo podívat se pořádně do toho kanálu a mohl by člověk zahlédnout tu její nohu, zkroucenou jako paragraf, ruku, ze které trčela kost, krev na tváři a na bradě a hned by to bylo všechno jasné. Stačilo jen si trochu přikleknout a prostě se dolů podívat.

A tak tam Martička strávila celé dopoledne, plakala, nářkala, volala, jak to jen šlo. Všechno marno. Už byla i docela ochraptělá a vyčerpaná, zraněný jazyk celý oteklý, i ostatní zranění ji bolela, zdálo se, že to bude její konec.

Ve škole zatím končilo vyučování, děti se vesele rozběhly do svých domovů nebo ke hrám na školním hřišti, na Martičku si ani nevzpomněly.

Egonek Rosenkrantz si ukládal do tašky učebnice a ostatní pomůcky a myslel na to, co je asi s Martičkou. Hlavou mu bě-

žely nejružnější možnosti. Martička má nejspíš teplotu nebo rýmu, tak leží. Pak ho napadlo, jak byl ostatně zvyklý, jak se mu běžně stávalo, že Martičku potkalo nějaké neštěstí, že asi bude mrtvá. Už ji v duchu viděl, v bílých šatech, bledou, zkrvavenou, v rakvi, zasypanou květy, se zavřenýma očima. Přišlo mu to líto a rozplakal se. A tak pomalu šel, slzy mu kanuly k zemi, v duchu si představoval, co by tak řekl, kdyby měl na jejím pohřbu promluvit. Egon ovšem byl Žid a Martička křesťanka a on sám nikdy nebyl na žádném křesťanském pohřbu. Na židovském byl, to ano, když mu zemřela babička, dědeček, maminka, otec a všichni sourozenci, když byli o prázdninách na smíšeném ekumenickém táboře, kde se měli učit vnímat „toho druhého“. Konalo se to v místě, kde byla častá zemětřesení, tehdy zrovna také, dosti silná, otevřela se zem a celý tábor se propadl do středu země. Egonek tehdy byl ještě malý, tak zůstal ve městě, ve školce židovské nadace Pomozme si sami. Pak ho poslali do sirotčince, kde stále přebýval. Nebylo tedy divu, že mu chybělo trochu lásky, takže doufal najít tento cit u Martičky, své spolužačky.

Martička byla dcerou ultrabohatého podnikatele v realitách, což bylo odvětví, kterému se v New Yorku odevždy dařilo. Říkalo se také, že Martiččin otec, ještě docela mladý O'Hara, byl tvrdým a nemilosrdným obchodníkem, a proto prý mu také patřila polovina města. Egon ho viděl jen jednou v životě, když jeho vůz přijel ke škole, vystoupil šofér v uniformě, otevřel dveře a z automobilu vystoupila Martička. Přes tónované tmavé sklo zahlédl Egon siluetu jejího otce. Takže se dá říct, že ho Egon spatřil — i když ho vlastně neviděl.

Nyní tedy přemýšlel o tom, co by asi na Martiččině pohřbu řekl pěkného, poněvadž o Martičce se dalo mluvit

jen pěkně, nic špatného by na ní člověk nenalezl. Byla moc hezká, nebyla hloupá, ba právě naopak, k Egonovi se chovala vždycky pěkně, laskavě, dokonce mu občas dávala i půl svačiny, pokud to zrovna nebyly vepřové škvarky, jitrnice nebo šunka. V jeho nadaci by hned poznali, že jedl vepřové, řekli by mu: Tys jedl prase, ty prase! Jenom bůček nepoznali, takže ten jedl a dost mu chutnal.

Tak tedy šel, tyto smutné úvahy mu běžely hlavou a na jednou uslyšel žalostné sténání. Rychle zaostřil a po chvíli vypátral, odkud ty zvuky vycházejí. Ano, byl to ten kanál, do kterého se propadla Martička. Nahlédl dovnitř a spatřil ji, celou zkrvavenou, trčely z ní kosti a — jak se říká — mlela z posledního. Egonovi jí bylo velice líto, tak se znovu rozplakal a na chvíli byl rád, že se to nestalo jemu. Chvilí s velikou lítostí postál nad kanálem, pak si rukávem otřel oči a vydal se na cestu do budovy, kde sídlila nadace Pomozme si sami a kde byli židovští sirotci ubytováni. Tam přišel do pokojíku, ve kterém bydlel. Odhodil tašku, vrhl se na postel a usedavě plakal a modlil se za Martičku, aby se stal nějaký zázrak a ona si dokázala sama pomoci, jak k tomu byli ti nebozí sirotci vedeni.

Jeho modlitby byly vyslyšeny a ten zázrak se opravdu stal: Martička byla druhého dne, kdy už po ní pátrali všichni záchranáři New Yorku, opravdu nalezena a zachráněna. Na poslední chvíli se na ni usmálo veliké štěstí, Egonovy modlitby měly úspěch. To ho hřálo na srdci celý život, až do konce jeho dní.

Na zahrádce

Za domkem máme zahrádku. Já na ní moc nepracuju, i když se tím zas tak moc nechlubím, jen naši sousedé to vědí velmi dobře, protože občas, když už to nemůžou vydržet, trochu ostýchavě přijdou a že by ostříhali víno, větvičky na stro-mech nebo přerostlé keře. Za to jsme jim vděční, a aby se nemuseli pořád ptát a mohli svobodně přecházet sem a tam a v klidu pracovat, nechali jsme postavit branku mezi jejich a naší zahrádkou. Otec totiž taky není žádný nadšený pěsti-tel a maminka to dělat nemůže, není úplně zdravá.

Máme teda i jiné sousedy, jsou to vesměs hodní lidé, mají zájem, aby ten náš kousíček čtvrti, kde bydlíme, vypadal hezky, ale branku jsme jim dělat nedali. Jedni se přistěhovali nedávno, nemůžu o nich nic špatného říct než to, že on chodí po zahradě s velkým vidlami, ty zapíchne do země, opře se o násadu a čumí směrem k nám. Na co přitom myslí, se ale říct nedá, není to poznat, vypadá tak nějak zasněně. Jednou jsem ho slyšel říct, že má zemědělskou průmyslovku, to bylo všechno — ale proč to říkal a komu, to nevím.

Nalevo od nás je taky barák, jenže lidi se tam často střídají, teď tam už bydlí třetí rodina, on se totiž od nich vždycky někdo oběsí na stromě a pak se ti zbylí zas stěhují pryč a přijdou jiní. Mě to docela baví, protože musím volat majitelovi,

kteřej tady ale nebydlí. Ten vždycky přijede s policajtama, toho oběšenýho sundají (jednou to byla i paní, co se vždycky na zahradě opalovala v plavkách, ale fakt miniaturních) a pak zas přijdou nějací noví nájemníci, nebo — to mě teď napadlo! — noví kupci.

Ovšem největší zájem o naši zahrádku projevují sousedé, co nám nutí čerstvý, nejspíš koňský hnůj. Soused ho často odněkud přiváží a sype na své zahradě do veliké jámy, kterou tam nechal vybagrovat. Nám ho pořád nabízí, jenže my dost dobře nevíme, co s tím. Navíc to nejspíš dělá v dobrém úmyslu, takže úplně odmítat se to taky nehodí. Nějakým složitým systémem provazů a kladek nám vždycky spustí za plot plný kbelík toho aromatického hnoje, který chtě nechtě různě roztrousíme po naší zahradě, kde potom bujně vzkvétá plevel, pampelišky a jiné býlí, které normální zahrádkář na svém pozemku nijak nadšeně nevíta. Pak nastává problém, co s tím kýblem. Za ucho ho zvednu násadou od smetáku a přes plot spustím sousedům zase zpátky. Ani kolikrát pořádně nepoděkuju.

Takže abychom ukázali vstřícnost, nabídli jsme jim také zhotovení branky, samozřejmě na naše náklady. Zatím se nevyjádřili, možná se obávají, že bychom jim odebrali více hnoje, než zasloužíme. Navíc ani nevím, jestli nám ten svůj hnůj nedávají jen tak, třeba že ho mají přebytek a nevědí kam s ním, nebo jestli nás nechtějí přimět k činorodé práci na zahradě. Tato snaha je ovšem marná.

Taky se často hádají, i mezi sebou, i se synem, kterej tam taky bydlí s manželkou a dvouma děčkama. Nebo od nich někdy zaslechnu nějakou poznámku, kterou si mezi sebou vymění, aniž vědí, že ji slyšíme, já tedy rozhodně, poněvadž by mě zajímalo, co mají za lubem. Za posledních několik mě-

síců jsem vyslechl tyto průpovídky, které byly adresovány sousedce, a týkaly se ovšem hlavně mě, proč, nevím.

1. Ještě že jsem mu nekývl na tu jejich branku, já bych jednou musel chytit toho jejich kluka židovskýho a strčit mu tu jeho hlavu šišatou do hnoje, aby se tím zadusil.

2. Ještě pár týdnů a bude pokoj! Oni to ještě nevědí, ale brzo to pochopí.

3. Jinak ten jejich barák není špatnej, to víš, u Židů je vždycky peněz dost. A náš kluk potřebuje být ve svém, však čekají už třetí a nám se v baráku ona roztahovat nebude. Ale takhle by byli vedle, ve svém, a tam ať si dělají, co chtějí.

A tak dál, mám toho celej sešitek. Ona už nebývá tak podrobná, ale taky tu a tam pustí slovíčko.

1. Já bych ti ještě pomohla.

2. No ba! To doufám!

3. Moje řeč.

Tihleti sousedi jsou posedlí pěstováním plodů, nevím ani, co to je, vypadá to jako velká rajčata, jenže je to větší, až skoro jako dýně, ale dýně to nejsou. A navíc je to fialový a pořád a pořád to roste, už jsou ty plody větší než melouny, a to, zdá se, není ještě konec. No, proto asi tolik toho hnoje. Blíží se taky podzim, budou končit prázdniny a ono to pořád roste. Mě to teda zajímá, co to je, i když pěstovat se mně to nechce.

A tak jednou se za plotem zastavil ten podivnej soused i s tou manželkou — ona teda vypadá taky dost divně — a on povídá: „Tak ti končí prázdniny, co? Zas bys měl jít do školy, ne?“

A ona: „Budeš se zas učit počty, co? Vy Židi přece máte rádi počty, nebo ne? Peníze počítat, ne?“

„Já moc ne!“ povídám.

Soused na to: „Ale jste, jak se říká, Židi, ne?“

A sousedka: „Co to je, to má být nějaká sekta? A že jsem vás ještě nikdy neviděla tady na zahradě tancovat kolem ohně nebo tak...“

„No, my to neděláme, řekl bych.“

Soused: „Jen aby! My totiž teď pojedeme na čtrnáct dní na dovolenou, tak ať je tady klid! A taky občas mrkněte na ty naše ryperčata, aby nám pěkně rostly, viď mámo!“

A ona na to: „No, to jo, jakpak jinak, táto!“

To mně teda bylo divný, tak láskyplně mluvit jsem je ještě nikdy neslyšel! Asi už se moc těšili na tu dovolenou. Odpoledne se z baráku vyrojila celá rodina, soused, sousedka, syn s manželkou i děcka, s kuframa a taškama, nasedli do auta, nacpali tam i zavazadla, úplně mně to bylo divný, že se tam všichni a všechno vejde! Nasedli, nastarovali a puf puf — odjeli.

Kolem nás taky klid, jako kdyby všichni ti sousedi někam odjeli. Naši taky byli pryč, ráno volala babička, že potřebuje odvézt někam na chalupu, tak pro ni jeli, a já že zůstanu doma, ještě jsem byl rád! Ono totiž, když jsou prázdniny, tak to je čas, kdy si člověk může konečně odpočinout a naštěstí nemusí nikam jezdit!

Jenomže! Sotva naši odjeli s tím, že se vrátí až pozdě večer, tak někdo zazvonil. Šel jsem se podívat, kdo to může být, a zůstal jsem úplně paf. Před naším barákem byl autobus od Židovské náboženské obce plnej kluků od nás. Byl tam Steiner, Poláček, Kohn, Bauer, Schnellzug, Träger, teď taky Laube, Hrdlička, Tauber, Morgenstern, Eisenberg, i naše holky tam byly, Soňa, Charlotta, Nina, Zoša, Vilma, prostě fakt všichni. A abych s nima jel na výlet, že do večera budeme zpátky. Tak jsem se rychle vychystal, nasedl jsem do

autobusu a vyjeli jsme. Zrovna, když se zavíraly dveře, uslyšel jsem ránu jako z děla! Oknem jsem ještě zahlídl jakýsi fialový oblak. A vtom další rána a další, celá řada. Vždycky se zvedl nový oblak toho fialovýho prachu, až to bylo úplně jako nějaká atomovka. To asi pukaly ty sousedovic ryperčata. Ale my už jsme byli dost daleko a na co bychom se vraceli!

Vrátili jsme se až v podvečer, to už se to všechno dávno rozptýlilo, ryperčata popukany, jen na té sousedovic zahradě ležel takový fialový poprašek.

Všude kolem policejní auta, mezi nima to sousedovic, ze kterýho vytahovali policajti celou rodinu, dávali jim náramky a za hlavu je strkali do policejních vozů. To zrovna přijeli i naši, i sousedi, co jsme jim dělali tu branku, a i ti další, budoucí oběšenci. Všichni se divili a ti sousedi, co je zrovna strčili do policejní houkačky, ještě z okýnka na nás hulákali: „Židi! Tentokrát jste unikli, ale příště se vám to nepodaří! Takže neprodáte nám ten váš barák? Co?“ Ale to už nedořekli a policisti houkali a auta odjížděla.

K nám přišel chlapík od policie, představil se jako kapitán Rothschild a pravil, že nás ti sousedi chtěli zabít plynem z těch ryperčat, kterej je smrtelnej, když puknou a ty se toho vzápětí nadýcháš. Jmenuje se ryperit.

Takže tomu jsme naštěstí unikli, to jsme ale měli štěstí!

Krtinec

Jeden malý chlapec se vydal do lesa na houby. Bylo dávno, dávno po válce, kluk jako on ji znal jenom z filmů nebo když se o tom občas někdo zmínil doma, většinou otec. To pak na sebe s maminkou nebo sestrou pomrkávali, jako že otec zas vytahuje nějaké staré historky z časů dávno minulých, z časů, které ani on sám už nezažil. Nicméně obecné povědomí o tom doma bylo, vědělo se, jak vypadal a kdo asi tak byl Hitler, Himmler nebo Heydrich, i noviny o tom psaly, když bylo nějaké výročí. Ale to ještě jen proto, že rodina byla židovská, i když ani na to se nekladl nějaký důraz.

Rodina bydlela na okraji města, v domku blízko příměstského lesíka, hoch to tam měl prochozené, s rodiči, s kamarády i sám, tak se nebylo čeho a koho bát. Kluk jen tak chodil po lese křížem krážem, jenže nikde nic, ani uschlá holubinka ani plesnivá babka. Už to vypadalo, že půjde domů s prázdnou, nic nedonese, a to by ho opravdu mrzelo. Slíbil to přece mamince, že každopádně přinese aspoň něco do polévky, jenže nikde nic. Ale ona se na něho zlobit nebude, říkal si. Tatínek je přísnější, ten ano, ten by se možná hněval, že efekt dnešního snažení je — krátce a dobře — nula. A to mu slíbil, že si bude opakovat slovíčka do němčiny, a k tomu se dnes taky zatím nedostal. Byl to prostě takový planý den, navíc se

mu do ničeho ani moc nechtělo. I ty houby byly vlastně spíš jenom taková záminka.

Na chvilku si sedl do trávy, hůlkou, kterou sebral ze země, se chvilku hrabal v porostu a ve zbytcích ložského suchého listí, tu narazil na nějakého brouka, tu na žížalu nebo mra-
vенеčka. To ho zaujalo, tak hrabal dál a hlouběji, třeba od-
kryje chodbičku nějakého drobného zvířátka. V trávě pak ob-
jevil takovou hromádku, zatravněný kopeček, a když se v tom
trochu porýpal, odhrabal trochu hlíny s trávou, narazil kupo-
divu na malá dřevěná dvířka. Chvíli do těch dvířek šťouchal,
napřed tou hůlkou, potom prstem, a vypadalo to, že z druhé
strany nějak vzdorují, dokonce byly slyšet nějaké hlasy, ja-
koby jakýsi pokřik. Šťoural dál, opatrně odhrabával hlínu,
pak dokonce trochu zatlačil a vtom dvířka povolila, otevřela
se. K jeho úžasu se ven vyhrnula malá skupinka mužů, spíše
mužičků, vlastně takových trpaslíků, jenže ne těch pohádko-
vých, jak je člověk zná z knížek, ve špičatých čepičkách a s lu-
cerničkou. Tihleti malí mužičci byli oblečení v uniformách
SS, jak je znal z obrázků nebo z nějakého válečného filmu.
Mužičci křičeli, rozčilovali se, volali „Juden raus“ a lezli mu po
rukávu, nebyli totiž větší než tři až pět centimetrů.

Chlapec se podívil a v tu chvíli byl rád, že ho otec nutí
do němčiny, že se ji musí učit, i když dnes se ještě nemá čím
chlubit. Zapředl tedy s esesáckými trpaslíčky hovor. Mluvil
s nimi německy, ale pro zjednodušení a pro tuto chvíli to
budeme rovnou uvádět v češtině:

„Co tady děláte?“ zeptal se jich. „A jak to, že jste tak ma-
lincí?“

Malí mužičci SS se tvářili přísně až zlobně a mluvili
úsečně: „My tady žijeme, pod zemí, už mnoho let. Po válce,
kterou jsme bohužel prohráli, jsme se tady schovali, napřed

v zákopech, pak jsme si vybudovali kryty, začali jsme v nich
žít a nějak jsme si zvykli. I naše ženy tu byly s námi, po-
stupně se nám i rodily děti. To víš, podmínky byly skromné,
místa málo, jídla málo, světla málo a tak, byli jsme neustále
ohroženi, v nebezpečí, takže nás příroda uzpůsobila pro ta-
kový život. Postupně jsme se zmenšovali, až jsme teď takoví,
jak nás vidíš. Když nás lidi zahlédnou, tak si myslí, že jsme
nějací krtečci nebo tak, takže si nás nevšímají. To jenom vy,
Židi, do všeho šťouráte!“

„A vy mě znáte? Jak víte, že jsem Žid?“ divil se hoch.

„S každým, kdo přijde do lesa, nepozorovaně jde i naše
hlídka. Naši muži naslouchají, o čem je řeč, a tak my tady
známe každého a o všech, kdo tady bydlí v okolí, víme
všechno. Jen jsme netušili, že vy, Židi, takhle narostete. My
jsme se časem zmenšovali, až jsme se takhle zmenšili, a vy
jste teď hotoví obři. To nás tedy zaskočilo. To jsme nečekali
a ani nechtěli. S tím jsme tehdy nepočítali. Úplně to narušilo
naše plány.“

Chlapec udiveně kroutil hlavou. „Já žasnu. Tak malý ese-
sáky jsem ještě neviděl. Leda jako hračky nějaký, figurky,
ale ani to ne! Tak co teď? Já už taky budu muset pomalu jít
domů, naši by se na mě zlobili. Ale aspoň jsem si trochu po-
šprechtal německy, tak to je vlastně, jako bych se doma učil.“

Esesácci se radovali. „To máš pravdu, tak zas přijď, budeme
spolu mluvit německy, my tě takříkajíc budem učit němčinu.
Tak se měj dobře, ty kluku židovská, a přijď zas!“

„Přijdu, nebojte se!“

„A někdy taky můžeš donést něco k jídlu! Ale pozor! Ni-
komu ani slovo! Tak heil! Heil Hitler!“ volali SS trpaslíci.

„Jo, donesu — a neříkejte furt ty vaše hajlovačky, to už se
dnes neříká! Tak nazdar!“ loučil se hoch a mířil k domovu.

Ani nevěděl, jestli to má doma vyprávět, snad radši ani ne, když to ti esesácci nechtějí. Stejně by mu to doma nevěřili. Ohlédl se ještě, před svou domovskou hromádkou stáli ti esesáčtí skřítci, pěkně hajlovali, loučili se s ním asi, ruce napjaté dopředu v římském pozdravu. Vartovali v pozoru, pěkně vyrovnaní, v sevřeném vojenském útvaru. Když se kluk potom otočil a vyrazil směrem k domovu, formaci zrušili, začali se strkat a cpali se do dveří a trochu si přitom i nadávali. Až zmizel poslední, k jejich esesáckému kopečku připochovala hlídka, dva muži, na dveře připlácali hlínu s trávou a zase odešli pořadovým krokem. A kolem to vypadalo, že se nic neděje. Ptáci zpívali, listí šumělo ve větru a v trávě lezli broučci. Vskutku Hitlerovo počasí! Krásný den!

O jedné holčičce

Byla jednou jedna holčička, jmenovala se Emilie, Emilka. Když byla ještě malá, zemřeli jí rodiče. A tak byly dvě možnosti, buďto ji dají do nějakého ústavu pro sirotky a opuštěné děti, nebo najdou někoho příbuzného, kdo by se jí mohl a chtěl ujmout, postarat se o ni. V ústavu už bylo plno, další děti prostě nebylo kam uložit. Ani jedna postýlka nebyla volná, ani žádná skříňka, nic. Nikoho příbuzného se taky nepodařilo vyhledat, ani v nějakém městském archivu, ani inzerátem v novinách, kde napsali, že nabízí hezkou malou holčičku tomu, kdo by se o ni chtěl postarat. Zkrátka hledali a hledali, jenže nemohli nikoho najít. Tak se na radnici rozhodli, že holčička bude patřit celému městu a všichni obyvatelé budou teď postupně její rodiče, ovšemže jenom takoví náhradní. Jenže někteří se vůbec nechtěli o nějaké děcko starat, takže ty vyškrtli hned, jiní měli své děti a to jim stačilo, měli zkrátka svých problémů dost, jiní se vymlouvali na věk, že už jsou staří a nemají dost sil, jiní naopak říkali, že jsou ještě moc mladí a že by to možná ani nezvládli, zkrátka nenašel se nikdo, vůbec nikdo v celém městě.

Tak byla velká schůze, starosta a celé vedení města, všichni se sešli na radnici a radili se, co dál. Jak se ostatně dalo čekat, nic je nenapadlo. Holčičce Emilce postavili v tom hlavním sále

takovou lavici, co jinak stávala na chodbě, starosta donesl z domova polštář, první radní zase přikrývku, další nějaké starší prostěradlo, jejich ženy poslaly i trochu toho oblečení a tak dali dohromady to základní, co bylo potřeba, aspoň prozatím, než se na něco přijde. Ráno holčička seběhla dolů do školky, která byla naštěstí taky v budově, tam si hrála s ostatními dětmi, listovala v knížkách a staříčká hodná paní učitelka jí taky všelijaké věci o světě řekla a vysvětlila. Někdy tam s ní zůstala i nějakou hodinku odpoledne, spolu si povídaly nebo i četly a tak to chvíli jakž takž šlo.

Jenže po čase už to taky tu a tam někomu vadilo. Prý: „Vždyť my tady projednáváme důležité věci, a to kolikrát není pro děti, a přece se to ani nehodí, aby ta holka u všeho byla, ne? To by mohl na radnici bydlet každý bezdomovec!“

Jiný zas navrhoval: „My jsme přece poměrně malé město, tak se není co divit, že nevíme, kam s těma všema sirotkami. Je jich pořád víc a za chvíli budeme mít tadyhle radnici plnou sirotků a co bude s náma? Ledaže bysme si nechali postavit novou radnici nebo už fakt nevíme!“

A korunu tomu dala paní radní Jaráčková, která taky dostala nápad a hned ho přednesla: „Já myslím, že by bylo nejlepší, abychom holce koupili pevný botky, na cestu jí dali pár korun a ať si jde, kam ji nohy ponesou. Vždyť může jít třeba až do Prahy, to je hlavní město, tam je lidí dost, místa taky, on už se někdo nejspíš najde, kdo se postará.“

To se představenstvu města jevilo jako dobrý nápad. Takže jak paní radní řekla, tak i udělali. Holčičce dali ještě docela pěkný batůžek, který už od loňska spočíval ve Ztrátách a nálezech a nikdo se o něj nepřihlásil, pár kousků oblečení se taky v nějaké té rodině našlo, pevné botky se skutečně koupily, dokonce nové a radši hned o nějaké to číslo větší, Emilka se rozloučila s paní učitelkou a s dětmi ve školce a vydala se na cestu. Pan starosta se za ní podíval z okna, aby se vědělo, jestli se děvčátka už opravdu zbavili, a když viděl její drobnou postavičku, jak mizí v dálce, zamnul si ruce a povídá: „Tak je to dobrý, to bysme jako měli vyřešený, tenhle problém. A teďka pojďme dál, co myslíte? Postavíme si u nás tu samoobsluhu s penzionkem pro domácí mazlíčky a s potřebama pro naše kočičky a pejsky? Penízky na to máme.“

Návrh se setkal s bouřlivým ohlasem a souhlasným přijetím.

Mezitím holčička Emilka pochodovala po silnici ven z města. Ocitla se v polích za městem, cesta už taky nebyla žádná silnice, ale obyčejná polní pěšina porostlá zelenou travičkou. Před děvčátkem se objevil les, ale ona to nebyla žádná bázlivá holčička, tak pokračovala dál a dál lesem. Pak už měla hlad, sedla si na pokácené kmeny u cesty a snědla si svačinu, kterou jí dali ve školce. Pak pokračovala v cestě.

Šla dlouho, možná několik dní a nocí. Unavená se necítila a taky chtěla už konečně někam dojít, kde by mohla zůstat,

nejradši natrvalo. Ve dne svítilo i sluníčko, tu a tam narazila na nějaký potůček, napila se, umyla, když došla k nějaké vesnici, natrhala si pár jablek nebo hrst třešní, takže tak docela hladem nebyla.

Když tak šla už nějaký ten den, bylo jí trochu divné, že na stromech, co rostou podél cest, už nenachází jen jablčka obyčejná, ale taky granátová a k tomu pomeranče a mandarinky, dokonce i melouny a všelijaké další plodiny. Naštěstí je znala z obrázků v knihách, ve kterých listovaly s paní učitelkou ve školce. Ale to nebylo všechno, i ty vesnice podél cest byly jiné, i ta města, domy v nich, všechno se měnilo. Jednoho dne došla až k moři. Že je to moře, uhodla, i to už znala z obrázků.

Na břehu toho moře, pod velikými stromy, stál dřevěný domek. Bylo otevřeno, Emilka vešla dovnitř, do pěkně zařízeného pokoje. Tak šla dál, jenže ten pokoj se před ní neustále jako zázrakem rozevíral a pokračoval. Už to taky trvalo pěkných pár dní, tu a tam byl přichystán stůl, na něm bylo prostřeno a Emilka si mohla nabídnout, na co jen měla chuť. Občas narazila i na čistou, krásně ustlanou postýlku, kde se dobře vyspala. Ve skříních, co stály podél zdí, bylo narovnáno dost a dost oblečení, všechno správná velikost, jen se do toho obléci. I to Emilka ráda udělala. Taky se mohla vykoupat dle libosti, v koupelnách, jaké ještě nikdy neviděla, ba ani nemohla, znala jen tu, co byla ve školce. Zatímco tyhle koupelny, to byly hotové lázně! Těch všelijakých mýdel a vonných přísad do koupele, mastiček a všeho, člověk by si mohl myslet, že to jsou koupelny pro královnu a krále. A přitom nikde ani človíčka.

Až jednoho dne se před ní náhle otevřelo veliké a široké kamenné schodiště a po něm zrovna sestupoval dolů královský průvod. Vpředu samozřejmě kráčeli královna a král.

Když uviděli tu naši holčičku, král zvedl ruku a celý průvod se zastavil.

„Co tady děláte, osobo?“ zeptal se.

„Poslali mě pryč z našeho města, nechtěli mě tam. Tak jsem šla pořád dál a dál, už tak jdu nejmín měsíc, teda aspoň myslím, až jsem došla sem. Ani nevím, kde jsem se to ocitla, tak daleko jsem ještě nikdy nebyla. A moře jsem taky nikdy neviděla. Takže jsem tady a teď teda nevím, co mám dělat dál. Jestli mě taky pošlete pryč, nebo jestli tady můžu zůstat — a to bych se opravdu nezlobila. Tak co teda myslíte? Co se mnou bude?“

Zavládl šum, v celém tom královském průvodu se tichým hlasem domlouvali, vyměňovali si názory, trvalo to dost dlouho. Až to královna přerušila a pronesla otázku, která naši Emilku dost překvapila.

„Co ty jsi zač? Nějaký trpaslík, nebo tě někdo nějak zmenšil, možná dokonce začaroval zlý kouzelník? Jsi vůbec člověk, nebo se nám to všechno nějak zdá? Že by to byl sen? Doufejme jen, že ne zlý!“

„Ale kdepak,“ opáčila Emilie, „já jsem ještě dítě. Rodiče mi zemřeli a já nemám kde a u koho být. V našem městě jsem ještě chodila do školky, než mě vyhnali.“

„Počkej, počkej! Ne tak zhurta,“ ozval se král. „Jaké dítě, co to vůbec je?“

Emilka se divila. „No, když se člověk narodí, tak je ještě mrně, pak roste a roste, chodí do školky a pak do školy, a až vyroste, tak už je velký a dospělý člověk jako vy, pane... pane... starosto? A vy, paní...“

„Královno,“ pronesla opravdová královna.

„A já jsem král, skutečný,“ pyšně dodal král.

„To teda žasnu!“

„Je to tak, můžeš žasnout jak libo!“ Oba, král i královna, se trochu zasmáli. „A jak tys, prosím tě, přišla na svět? Ty ses — jak tomu říkáš — narodila? Co to je?“

„Takový děťátko roste u maminky v bříšku, když tam napřed tatínek zasadí semínko, protože se mají rádi. A pak roste celých devět měsíců a potom vyleze a je to malý děcko, holka nebo kluk. My jsme v té naší školce měli o tom takovou knížku, víte, s obrázkama. A z té já to všechno vím. Tak to je. Fakt.“ Emilka pokyvovala hlavou a pásla se na jejich údivu.

Královský průvod nevěřicně mručel, až se král zeptal: „Takže to znamená, že ty ještě porosteš, a až vyrosteš, budeš velká tak jako my?“

„Jasně!“

„No,“ laskavě poznamenala královna, „my zase rosteme v našem zámeckém parku, taky v takové školce, uvnitř keřů s velkými listy. A když dozrajeme — nebo jak bych ti to řekla, abys tomu rozuměla —, tak ty velké listy opadají a my vylezeme z toho keře a jsme už rovnou velcí a chytří. Co tomu říkáš, to je přece lepší, ne?“

„Nevím, nevím...“ kroutila hlavou holčička Emilka. „Co-pak jste nějaký zeli? Ale když počkáte, až já vyrostu, tak vás podle té knížky naučím, jak se teda lidi mají rádi, jak ti tatínci dávají té mamince ty semínka a vůbec všechno. Uvidíte, že se vám to bude fakticky líbit, dejte na mě.“

„Já myslím, že zkusit se to může. A když se nám to nebude líbit, tak to budem zas dělat po našem a hotovo. Co myslíš ty, vzácná královno?“ zeptal se král, kterého to sázení semínka lákalo.

Královna se zachichotala: „Já nejsem proti! Jak myslíš ty, můj králi. A tady ta osoba — jak že se jmenuješ?“

„Já se jmenuju Emilie, Emilka, příjmení jsem zapomněla a možná mi ho ani nikdo neřekl,“ uvědomilo si děvčátko.

Král slavnostně pronesl důležitá slova: „Slyšte, slyšte! Tak zůstaneš u nás, poneseš jméno našeho královského rodu Tropikálů Přímořských a Nábřežních, no a budeš naše. Všechno, co umíš, nás naučíš, my tebe taky něco — a uvidíme. Souhlasíš?“

„Jasně!“ řekla Emilka a byla ráda, že už má kde být.

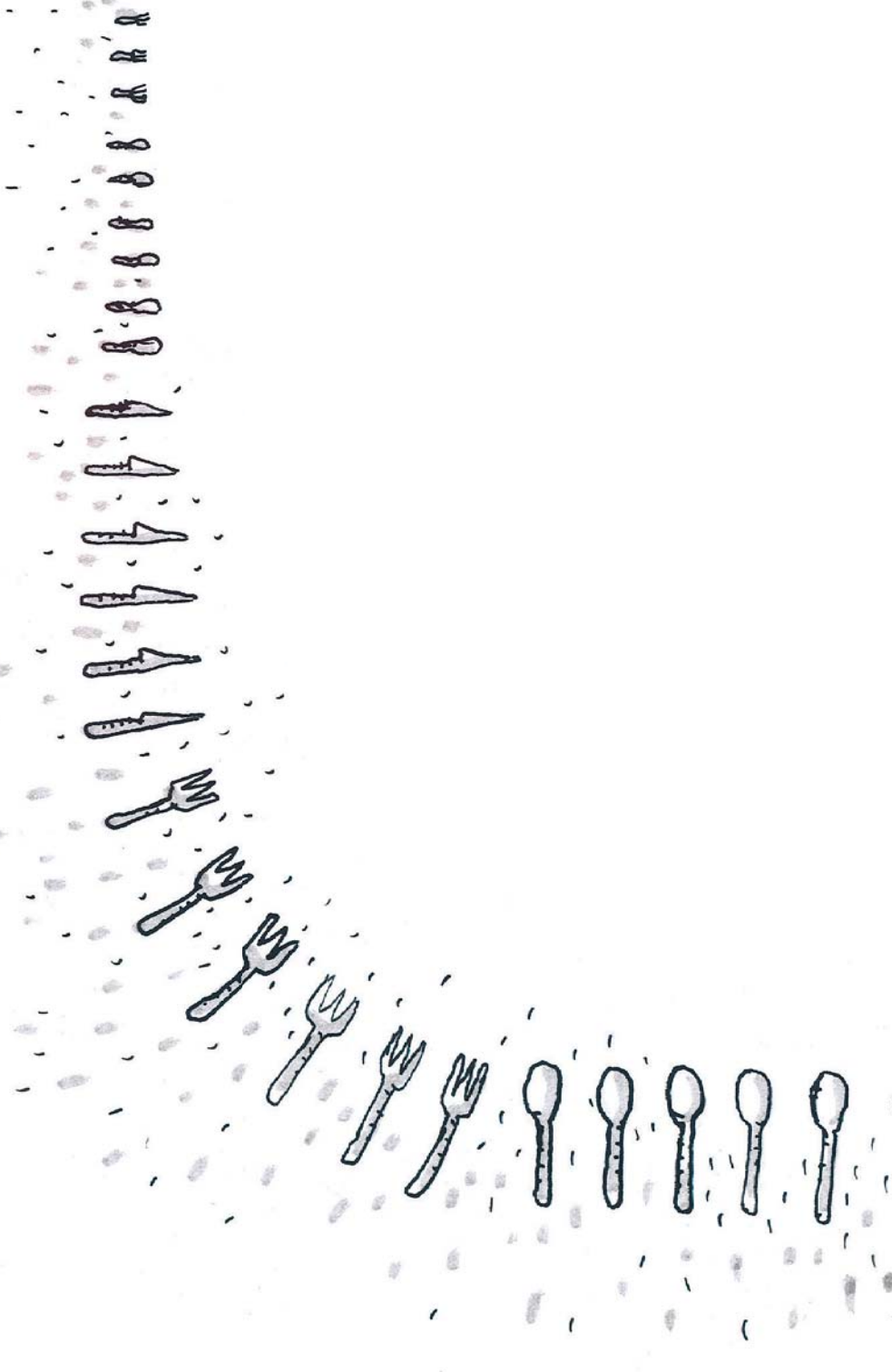
A to všechno se pak taky stalo a — jen tak mezi námi — moc se jim to všem líbilo, s těma semínkami a tak. Moc rádi si na to zvykli!

Pořádkumilovný Vilík

Už jako batole byl malý Vilík Šmahelů středem pozornosti. Měl neúnavnou snahu poznávat a taky poznat všechno kolem sebe. A nejen to, chtěl tomu dávat řád a systém. Ještě ani pořádně nechodil, a už se batolil, nebo spíše lezl po koberci všude, po celém bytě. Vždycky zamířil například k nějaké skříňce, která měla zásuvky, čím víc jich bylo, tím líp, ty pozotvíral, všechno z nich vyndal ven a lezl zas dál.

Na tom by ještě nebylo nic zvláštního, to dělá každé dítě. Jenže běžné děti všechno ze zásuvek vyházejou na zem bez ladu a skladu a rodiče se pak chytají za hlavu, jaký ty děti nadělají nepořádek. Ne tak Vilík. Ten to dělal jinak, ne jen tak halabala, jak se říká. Bral všechno do ručiček pozorně a opatrně, rozhlédl se, zamyslel a vydal se k jiné skříňce, poličce nebo zásuvce a tam svůj úlovek pečlivě uložil, spokojen nejspíš s tím, že našel to pravé místo, kam právě tyhle věci, podle jeho mínění, patří, ať to byl štůsek nějakého oblečení, knížky, hračky, spodní prádlo, kuchyňské nádobí, talíře, zahradnické náčiní, prostě cokoliv. Problém však byl v tom, že všechny ty věci ukládal tam, kam — podle názoru rodičů i sourozenců — nepatřily, kde bylo to nejméně vhodné místo. A tak v podstatě každý den všichni v rodině hledali, kde jsou ty jejich věci uloženy, kam je malý Vilík tak pečlivě umístil.

Někdy se dost zlobili, jenže to nebylo nic platno, protože dokud Vilík ještě nemluvil, tak ani nerozuměl, co se po něm vlastně chce.

Kdyby všechny ty věci ukládal jen do nějakých zásuvek nebo poliček, to by ještě nebylo to nejhorší. Jenže on, ten Vilík, když už mohl dojít například na zahrádku jejich domku, vzal všechny přístroje, naskládal je do nějaké velké tašky, tu vlekl s sebou a tam, na zahrádce, je naskládal pěkně podélně za sebou do řady. Rodiče si naříkali, že by se byli smířili s tím, kdyby je naskládal vedle sebe, ale jemu to nestačilo. Napřed byly lžice, za nimi vidličky, pak nože a potom malé lžičky nebo vidličky na dortíčky. Takže Vilík, když už mu zahrádka nestačila, pokračoval v ukládání brankou ven, pak po cestě, která vedla kolem, až skoro k zastávce městského linkového autobusu. Tam ho zahlédla sousedka, vzala ho za ruku a přivedla zase domů. Rodiče, kteří zrovna montovali další poličku, aby měl Vilík kam ukládat věci, se podívovali, jak je to možné, že se s těmi přístroji dobatolil až k té autobusové zastávce, když si mysleli, že dveře byly dobře zavřeny a zajištěny řetězem. Ale asi nebyly.

A to šlo pořád dál a dál, Vilík přitom rostl a rostl a pak začal chodit do školy. Tam napřed byli rádi, že aspoň jeden žák je pořádný. Ono se to na jedné straně projevovalo tím, že přesně a taky úhledně vypracovával domácí úkoly a byl vždy připraven, na druhé straně zase každý den ráno, hned když přišel do třídy, rozložil si do řady všechny učebnice, sešity, psací potřeby, ba i svačinu, a to v pořadí, kdy měla na to či ono přijít řada. Tam, kde měl ty školní věci rozloženy, už ale nesměl nikdo sedět, poněvadž by mu, třebaže ne schválně, do nějakého toho sešitu nebo něčeho strčil a ono by se to vysunulo z přesné řady, kde nic nesmělo vyčnívat. Tak se na-

konec stalo, že do Vilíkovy třídy snesl pan školník na příkaz ředitelství různé přebytečné stolky, vytvořil vzadu ve třídě ještě jednu řadu, přistavil ke stolkům i židličky a tak Vilík, když ráno vyskládal svou řadu, už nemusel odebírat věci na příslušnou hodinu, nýbrž se podél celé řady posunoval čili poposedával, až se ocitl na konci a byl čas jít domů. Byly s tím sice různé komplikace, někteří zlomyslní žáci občas Vilíkovi něco přehodili, nebo dokonce shodili na zem, jenže on si uměl zjednat mezi ostatními žáky, ba i učiteli, pořádek a jeho dodržování, takže si velice brzy nikdo vůči němu nic nedovolil.

Ona ostatně ani doma nepanovala žádná nekázeň, všichni dodržovali řád, který Vilík stanovil. Například když se v 19.01 objevil na schodkách s připomínkou: „Je 19.01 a v 19.00 měla být večeře!“, mohl si být člověk jist, že jídlo už je na stole, nebo se aspoň zrovna na stůl nese.

A tak to šlo pořád dál. Vilík ze svých pořádkumilovných zásad neustoupil ani o milimetr. Ani při studiu na vysoké škole nepovolil. Tam, kde bylo doposud zvykem praktikovat takzvanou „akademickou čtvrt hodinku“, brzy se od toho upustilo. Stačil jeden přísný Vilíkův pohled nebo poznámka a takový hříšník, ať už to byl profesor, či žák, si podruhé žádné zpoždění nedovolil.

Tak se stal Vilík takovým školním příkladem, vzorem, psalo se o něm v dětských časopisech jako o jediném vzorném žákovi, a když byl větší, tak i v rodinných magazínech, které maminky rády kupovaly, a články o pořádném Vilíkovi je dojímalý k slzám a dávaly je číst vlastním dětem, poněvadž si ze srdce přály, aby byly taky takové.

Když Vilík vystudoval vysokou školu, ihned získal, jako bývalá významná dětská celebrita, velice důležitou práci.

Stal se vrchním vedoucím na ministerstvu školství, kde všechno záhy uvedl do pořádku — a když se ukázalo, jak je schopný, bylo neprodleně zřízeno ministerstvo pro zavádění pořádku v celé naší republice. I to Vilík prosadil. A co byste mysleli, kdo se stal hned prvním ministrem toho nového ministerstva? No přece Vilík, samozřejmě, a to byl ještě velmi, velmi mladý, tak mladí ministři nebývají ani nikde ve světě.

A brzy zavedl velké novoty. Tak například školní uniformy. To ale není nic neobvyklého, v různých cizích zemích je taky mají, zlé jazyky by dokonce mohly tvrdit, že to ministr Vilík okoukal. Také vojáci mají uniformy, to Vilík zachoval, poněvadž se mu to líbilo, byl v tom rád a navíc to bylo docela praktické. Pak zavedl i stejné oblečení pro lidi, kteří chodí do práce, samozřejmě zvlášť pro muže a zvláštní šaty pro ženy, což se ukázalo velice praktické. I důchodci dostali pohodlné a slušivé oděvy, barevně sladěné, navržené jen pro ně, vzhledem k možným poruchám metabolismu. Některým aktivnějším, činnorodějším seniorkám a seniorům se to sice moc nelíbilo, dokonce to zpočátku i odmítali, časem se s tím však smířili.

I ve stravování se brzy podařilo prosadit pozitivní změny. Nejen že se všude vařilo stejné jídlo, v restauracích, v závodních kuchyních i doma, ale v různé dny byly k dostání jen určité suroviny, což následně umožnilo i lepší plánování.

A tak to šlo ve všech oborech práce, života, domova, všude.

Některým šťouralům se to ale časem přestalo líbit. Začali si vymýšlet a po nějaké době i reptat, jedli a chovali se svévolně nebo se po svém oblékali a postupně přestali dodržovat Vilíkův užitečný nový systém, který sice ještě nebyl zcela dokonalý, ale rozhodně k dokonalosti směřoval.

Vilíka takový nevděk trochu zlobil, přece každý věděl, že to nejen myslí, ale dokonce i dělá dobře, až výtečně. A tak se rozhodl, že opustí to své milované, s takovou péčí a pílí vytvořené ministerstvo, to s jeho odchodem zaniklo a postupně se také přestaly dodržovat novinky, které zavedl.

Vilík si za uspořené grošíky koupil na Českomoravské vysočině malou chaloupku na mýtině uprostřed lesa. Tak trošku slevil i ze své lásky k pořádku, zapomněl na ni. Pořídil si postupně několik zvířátek, pejska, kočičku, v chaloupce mu po stole dupal ježek, pod střechou v úle bzučely včely a do připraveného kontejnerku samočinně kapal sladký med. V rybníčku, který zřídil, se co chvíli vynořila hlava pěkného kapříka nebo jiných oblíbených ryb, které tam Vilík vypustil, choval a občas i lovil a velice chutně připravoval. Někdy si i zašel do místní hospody, kde ho lidé samozřejmě neznali

a nepoznávali, a těšilo ho, když tak klábosili a tu a tam někdo řekl: „Jó, za toho ministra tehdá, za toho Valíka nebo Holíka nebo jak, to byl jiný pořádek!“ Jiný host zas pronesl: „Ano, TO BYL pořádek! To se musí nechat.“

A tak mnozí chválili tu dobu, kdy byl Vilík ministrem. Ale tu a tam i někdo poznamenal, že „...to byl pěkný blbec! Copak nevěděl, že lidi jsou různí?“ A jiný zas opáčil: „To mu asi nedošlo. Ale nejspíš to nemyslel zle.“

Vilík o tom všem přemýšlel a postupně si z toho vzal i ponaučení. Došlo mu, že rovnat přístroje do řady od domova až k zastávce nebylo zrovna nejrozumnější řešení a že je lepší se někdy najíst podle chuti.

Ale nemyslete si, že v tu dobu byl Vilík nějaký dědeček, to vůbec ne! V tu dobu mu bylo tak kolem čtyřicítky.

A zrovna se stalo, že vedle ve vesnici se usadila mladá žena, vdova. Byla zpočátku taková nějaká smutná, když takhle brzy ovdověla, ale řekla si, že pobyt v přírodě ji nejspíš přivede na jiné myšlenky. A to se taky stalo. Chodívala do lesa na procházky, stavovala se na Vilíkově mýtině, tam poseděla, pozorovala zvířátka, rybníček, tu a tam na-

šla nějakou tu houbu, až si tam zvykla, s Vilíkem napřed jen tak rozprávěli, postupně se do sebe zahleděli a nakonec se vzali. I děti spolu měli a ty byly moc hodné a dobře se učily. Jen po tatínkovi nezdědily tu jeho starou pořádkumilovnost, ba právě naopak. Byly po mamince trochu nesystematické. Ale to už Vilíkovi dávno přestalo vadit — i když ho to přece jen lehounce znepokojovalo! Dokonce ve skrytu duše ho někdy napadaly i myšlenky trošičku hříšné. Ale to nic nebylo.

Jen v noci se občas probouzel s výkřikem ze sna, když se mu například zjevil obraz, jak do hlavy milované manželky zatíná sekyrku či do těla vráží jejich ostrý a dlouhý kuchyňský nůž, arzenikem solí láskyplně uvařenou kaši, do vany místo horké vody nalévá kyselinu sírovou a volá svou lásku, aby jí sdělil, že koupel je uchystána. Proto tak často z takových mráкотných snů vykřikoval její jméno a všechno vypadalo velice idylicky.

Ale to špatné — naštěstí — zůstávalo jen a jen ve snech a nočních můrách a se skutečností to nemělo opravdu nic společného.

Proměna

Rudolf se nikdy nepovažoval za nějakého mimořádného krasavce. Totiž nejen on sám, ani nikdo jiný ho za krasavce nepovažoval. Na druhé straně však taky nikdo nikdy neřekl, že je škaredý, hnusný nebo odporný. Snad by se dalo říct, že jeho zjev byl přijatelný, normální, že byl celkem nezajímavý a nenápadný. Když se někdo někoho na něho ptal, tak vždycky ten dotyčný opáčil: Ruda? A kterej to je, připomeň mi ho.

No... jak bych ti to... právě touhle otázkou ses dostal k věci! On je takový nenápadný, ani malý ani velký, ani tlustý ani hubený, má všechno, co mají i jiní. Nos, oči, pusu, ruce, nohy... a tak.

Ahá! Tak ten? Už vím. Má vlasy, že jo?

No... něco na té hlavě má, ale moc toho taky není.

Jo, přesně! Úplně ho vidím před sebou, jestli je to vůbec možné. No a co je s ním?

Co by s ním bylo, nic s ním není.

Tak proč o něm mluvíš?

No... abysme na něho nezapomněli, že je taky na světě. Ono se vždycky mluví o různých lidech aspoň trochu nápadných — jenže o takových těch nenápadných se nemluví

skoro vůbec. Takže se někdy i stane, že se takříkajíc ztratí z našeho zorného pole, že někoho takového přestanou lidi vnímat. A kolikrát to může být i škoda.

Tak ten Ruda se časem dokonce i oženil. Vzala si ho jeho spolužačka ze školy, seděla s ním v lavici, občas si nechala podat propisku, půjčila si nějaký ten úkol na opsání, na který zapomněla, nepohrdla půlkou Rudovy svačiny, zkrátka si na Rudu tak zvykla, že jí tak nějak zůstal. Později ho používala — ovšem nikoli se zlým úmyslem — jako doprovod do kina nebo někam, jako partnera do tanečních a podobně. No, nebudu to vypisovat podrobně, ony i ty příležitosti, kdy se Ruda objevoval po jejím boku, nebyly ničím výjimečné ani zajímavé. Tak jako člověka provází jeho stín, tak tu naši spolužačku, ze které časem vyrostla hezká mladá žena, provázel Ruda. Ono to bylo příjemné mít vždycky po boku někoho, kdo nijak nevadí. Na druhé straně se nikdo jiný o navázání nějakého bližšího vztahu se spolužačkou ani nepokoušel, poněvadž si všichni zvykli na toho Rudu, na ten její stín, takže možná přišla o nějakou tu zajímavější nebo atraktivnější známost. Tak šel čas a oni se vzali, žili spolu, a poněvadž neměli děti, protože si možná ani nevzpomněli, že by se taky mohli třeba pomilovat, tak všude spolu chodili, i do obchodu, nakoupit, ba i vyhodit smetí. I když se nakupovalo oblečení, třeba dámské spodní prádlo, byl vždy po ruce Ruda jako asistent, ozvěna, poradce, podle toho, co bylo potřeba.

Jednou se zase vydali koupit manželce podprsenku. Jako obvykle vybrali spolu příslušné modely ve vhodné velikosti, vklouzli do zkušební kabinky, aby vyzkoušeli, co bude sedět nejlíp. Občas Ruda vyšel, donesl jinou velikost, značku nebo vzor. Některou z těch podprsenek si také zkušebně přiložil

k tělu, aby se mohla manželka podívat, jak ten model bude vypadat na lidském těle.

A tu se stala poněkud zvláštní věc, které si všimli snad poprvé. Podprsenka, kterou si Ruda právě zkoušel, jako by se naplnila lidskou hmotou, vlastně jako by i Ruda měl ženská prsa. Jeho tělo reagovalo dle potřeby, stalo se tvárným a poslušným všeho, co vyžadovaly okolnosti. To se ostatně projevovalo i dříve, jenže teď si všimli, že nadra už se nevracejí zpět, do těla Rudolfova, nýbrž mu zůstávají v ženské podobě, v ženském tvaru.

Zpočátku byl Rudolf poněkud znepokojen. Zřejmě se to dělo postupně, pomalu, během let, a oni to za celou dobu nezaznamenali. Jenže i to tělo, ta zpočátku pružná kůže ztrácí časem svoje schopnosti. A tak, jak se Rudolf celý život přizpůsoboval ženě svým chováním, jednáním, svou vstřícností, potřebami a rozhodováním, začal se jí zvolna podobat i vnějšími znaky. To bylo dosti neobvyklé, avšak patrně nikoli nemožné.

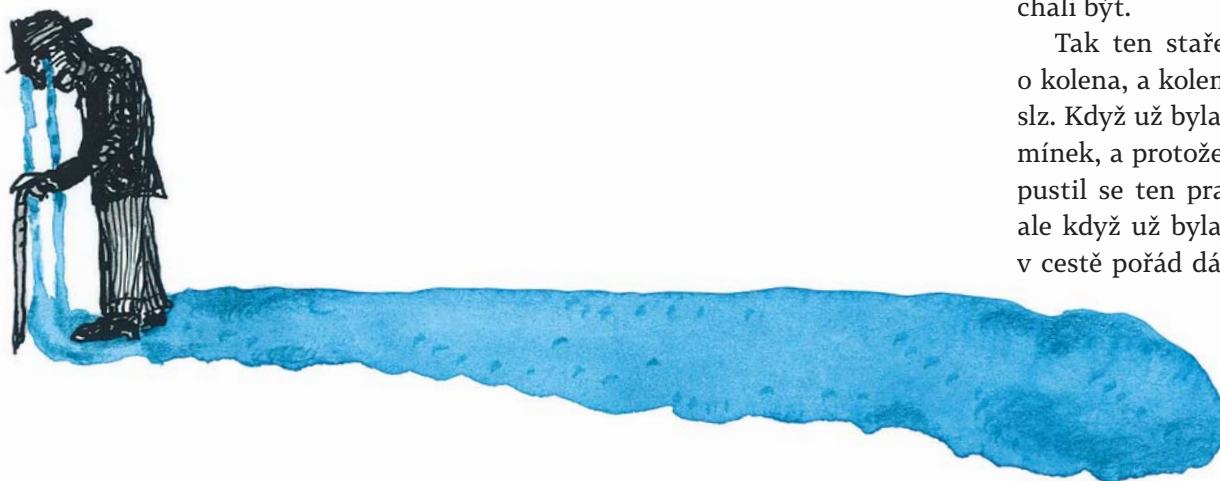
Tato událost, když už si jí všimli v převlékací kabince obchodu s dámským prádlem, zahájila novou éru jejich soužití. Rudolfovo tělo se pomalu tvarovalo podle těla jeho manželky, napřed vnějškově, fyzicky, později i fyziologicky: jeho penis vrůstal jaksi do nitra, aby se v inkriminovaných místech pozvolna vytvářely ženské pohlavní orgány. Zcela logicky se také vytrácelo mužské ochlupení, přišel i měsíční cyklus, zjemnil se hlas a vůbec, veškeré potřeby dříve mužského těla se proměnily v mechanismy ženské. S tím nikdo nepočítal, ale protože se to dělo postupně, jakoby přirozeně, proběhla tato proměna muže v ženu celkem hladce. Jejich okolí si bez problémů zvyklo na to, že tu místo muže a ženy bydlí ženy dvě, patrně nějaká dvojčata.

Jinak šlo všechno při starém, jen mužské šatstvo bylo časem nahrazeno ženskými oděvy. Koneckonců, proč ne? Nakonec i Rudolf, teď jako žena, byla daleko hezčí a přitažlivější, takže kdoví, co se ještě může stát... Nechme se překvapit.

Stařeček, co pořád plakal

Byl jednou jeden stařeček. A ten byl už dlouho sám, zdálo se, že je pořád nějaký smutný — aspoň lidé si to mysleli —, a vlastně možná ani neměl proč. On se ho na to nikdo moc neptal. Zkrátka, kdoví proč, pořád plakal. Kudy chodil, tudy plakal. Například — a to hlavně — seděl před svým domkem na lavičce, byl třeba krásný den, kolem chodili lidi, zdravili stařečka docela vesele „dobrý den!“ nebo „pěkný den, pane Hlíváček“, případně se i zeptali „jak jde život?“, a náš stařeček ani pořádně neodpověděl, jen plakal a plakal. Dokonce plakal tolik, že se musel i maličko předklonit, aby mu ten potůček slz netekl po oblečení, ale aby stékal rovnou na zem. Lidem to sice bylo divné, jenže nikdo nechtěl našeho stařečka moc otravovat všelijakým vyptáváním, a tak ho nechali být.

Tak ten stařeček seděl, hlavu v dlaních, lokty opřené o kolena, a kolem něho rostla na zemi veliká kaluž slz. Když už byla kaluž moc veliká, oddělil se z ní malý pramínek, a protože stařečkův domek stál ve vsi spíše nahoře, pustil se ten pramínek směrem dolů. Napřed se vsakoval, ale když už byla země dost nasáklá, pokračoval pramínek v cestě pořád dál, tekla úžlabinkou kolem chodníčku, který

vedl před domky a kudy normálně tekla voda, když pršelo. Jenže tentokrát dokonce ani nepršelo, to jen ten náš stařeček plakal tak silně, že slzy stékaly v proudu, který byl větší než nějaký liják. Potůček slz tekł pořád dál, až dolů k můstku, pod kterým bublal obecní potok. Tam se oba proudy spojily a pokračovaly dál a dál, až se vlily do docela velkého rybníka. Tam by se, za normálních okolností, ty slzy nejspíš rozplynuly, jenomže tady to nebyl ten případ.

On totiž ten stařeček plakal tak silně, že ty slzy z něho tekly jako proud z hadice hasičského auta. Přitom však náš stařeček, pan Hlíváček, nevydal ani hlásku, nenaříkal, nevzlykal, jen se z něj lily slzy proudem.

Copak když seděl před domkem na zápraží, to nikomu nevadilo, nikdo si toho moc nevšímal. Horší bylo, když potřeboval jít do obchodu, něco si koupit. Přišel do té jejich malé samoobsluhy, procházel mezi regály, vybíral, co by si tak koupil, a za tu dobu bylo na podlaze tolik slz, že to vypadalo, jako když praskne vodovodní potrubí. Ani na návštěvy k sousedům nemohl chodit! To aby sousedi potom čtrnáct dnů sušili koberce a vyklepávali z nich sůl. Ani u sebe doma to neměl jednoduché, když tolik plakal. Tak mu pořídili veliký starý stůl z dřívějších časů, který měl dva plechové dřezy na mytí nádobí nebo na praní, udělal se z nich vývod takovým žlábkem ven před dům a tam už do té kaluže a dál.

To bylo ve dne. Když se ale setmělo, jako by někdo v panu Hlíváčkovi uzavřel nějaký kohoutek a pláč ustal. Tu se pak mohl stařeček převléct do suchých šatů, něco i pojedl, podíval se na televizi, kde ho nejvíc bavily různé světové katastrofy, a hlavně záplavy. Ne že by se po tom nějak zvlášť pídil, ale když se na obrazovce objevilo něco takového, seděl u televize jako přikovaný. Nemohl se odtrhnout. Pak

se převlékl do pyžama a šel spát. Ještě než nastal bílý den, hned z postele ven, rychle se nasnídal, vyčistil si zubní protézu, trochu se opláchl a to už měl co dělat, aby udržel slzy v sobě. Pak se co nejrychleji vyšoural ven, pořádně otevřel oči a hned to teklo, ty slzy, ten slaný proud, už to bublalo, jak se ten potůček hnál vší silou dolů do místního potoka a do rybníka.

Rybník byl, jak řečeno, dost velký. Rybáři tam občas chytali ryby, děti se tam chodily koupat, bylo to prostě oblíbené místo. Protože voda v něm byla kvůli tomu stařečkovu pláči čím dál slanější, začali mu místní lidé říkat „naše moře“. Dokonce se stalo jakýmsi zvykem, že někdo třeba přijel skutečně odněkud od moře, v pětilitrovce nebo v kýblu dovezl nějakou skutečnou mořskou potvoru, hvězdici, koníka nebo i rybu, a pustil toho tvora do rybníka. Ono se tam těm potvůrkám i docela dařilo, vesele rostly, ryby vystrkovaly tlamičky nad hladinu, lapaly po zdejších mouchách a docela prospívaly. Děti, ba i dospělí s velkým nadšením lovili barevné hvězdice a jiné mořské tvory. Objevil se však nějaký zlomyslník a vypustil do rybníka i nebezpečné zubaté *piraňas*. Ty běžně žijí v místech, kde se ústí řek míchá se slanou vodou mořskou, a svými ostrými zubisky dokážou vyrvat člověku i pěkný kousek masa. Ten rok to pak bylo v létě špatné. Lidé se dlouho nemohli koupat a bylo nutno vymezit prostor na plavání ponornými sítěmi z ocelových drátů a vyčistit ho od těch kousavých potvor. Tak se postupem času podařilo zbavit rybník těch lidožravých dravců a koupání tam bylo opět bezpečné.

Zatím stařeček vysedával na svém místě, vyplakával do žlábků, dnes už vyzděného, své proudy slz a rybník se tou slanou záplavou zvolna naplňoval stále víc a víc. Byl také

poměrně suchý rok, voda v potoce tekla stále menším pramínkem, vysychala, zato slaný proud nevysychal vůbec. Ba v rybníce bylo té slané vody víc a víc. Ukázalo se dokonce, že ta slaná voda, dnes už tak hustá, že se člověk ani pořádně nemohl potopit, má vysoce léčivé účinky. Rybníku se začalo přezdívat „naše malé českomoravskoslezské mrtvé moře“, protože vesnice ležela právě na zemském rozhraní, a lidé se začali sjíždět zdaleka, aby užívali léčebné síly stařečkových slz.

Místní obyvatelé si často kolem rybníka nacházeli novou práci. Uplatnili se jako lázeňští, maséři a masérky; taky restaurace, kavárny a cukrárny rostly jako houby po dešti, lázeňští hosté hledali volné pokoje, zkrátka vesnice rostla a kvetla, stařeček plakal a plakal, a čím víc plakal, tím víc si ho v místě vážili, dělali mu pomyšlení, pěkně si ho oblékli, domek vyspravili, vařili mu, pekli a nabízeli, že mu seženou nějakou zachovalou paní v nejlepších letech, která se o něho bude starat.

Stařík prý, že nikoho nechce, máchal rukama, když se ho vyptávali, dokonce ho to začalo možná i trochu zlobit. On si přece poplakával docela rád, byl na to zvyklý, obec z toho měla dokonce i užitek, tak co! Ale místní na něho doráželi, dokonce se jednou vypravili k němu, starosta a tři radní, taková malá delegace to byla, a pořád doráželi, až se stařeček trošičku i rozhněval a najednou vstal, vzpřáhl ruce odmítavě před sebe, dokonce to vypadalo, že chce snad něco říct! Otevřel totiž ústa, z nich ale vyšlo jen jakési chrčení, proud slz ustal, pan Hlíváček se svalil a v tu ránu bylo po něm.

Škoda, z naší vesničky mohly možná být i další Karlovy Vary, Mariánské nebo Františkovy či jiné lázně, a takhle — nic. Vypravili tedy stařečkovi Hlíváčkovi jakýs takýs pohřeb, zavzpomínali na něho jako na slavného rodáka, i pomníček s nějakým nápisem mu postavili. Jenže mnozí se časem odstěhovali a vesnice se opět zmenšila, a když pak přišly zase jednou podzimní deště, odplavily poslední zbytky soli z rybníka. A všechno bylo tak jako kdysi.

Já jsem se, ještě v těch slavných dobách, taky k tomu našemu slanému moři vypravil, myslel jsem, že mi po těch slavných slaných koupelích dorostou na pleši vlasy, jenže taky nic. A co jsem se tak vyptával, tak celý ten zázrak málokomu pomohl. Jak říkám, škoda!

A to je té naší historie konec.

O podivném rytíři

V jedné rodině, byli to hodní, dobří lidé, žili maminka, tatínek a dvě děti. A přestože byli tak hodní, dobře se jim žilo. Bydleli v domku na okraji města, škola byla nedaleko, obchod taky, ani zastávka autobusu, co jezdil až do středu města, nebyla dál než pět minut chůze, tak si opravdu neměli na co stěžovat. Však si taky nestěžovali. Ono by vlastně nebylo ani komu.

Ale jednoho dne, myslím, že to bylo právě v sobotu, k obědu, když byli všichni doma, ozvalo se bušení na dveře. To bušení bylo takové zvláštní, jako by někdo nějakým hrncem nebo kastrolek tloukl do dveří. Bylo jim to divné, a tak se vypravila otevřít celá rodina, protože co kdyby to náhodou byli nějakí zločinci. Otevřeli tedy dveře — a užasli! Venku stál rytíř.

Byl to velký, statný rytíř v plné zbroji, v brnění, které se na slunci jen lesklo. Po boku měl meč, v ruce držel píkou, na hlavě měl helmici se spuštěným hledím. Třikrát udeřil píkou o dlažbu a promluvil zvláštním, dutým hlasem. Možná mluvil normálně a dutě to jen tak znělo, a to proto, že jeho hlas vycházel z té přilbice — prostě vypadalo to, jako když člověk mluví do hrnce. Právě tedy: „Přeji požehnaný den.“

První se osmělila maminka. „Kdo jste a čemu vděčíme za tak vzácnou návštěvu?“

„Jsem rytíř Věromír Chvil z Biblova. Takto branický rytíř,“ odpověděl opět tím dutým hlasem nečekaný návštěvník a pokračoval: „My, braničtí bojovníci, celý rok spíme.“

„To je nám známo, třeba z těch starých pověstí českých!“ pravil tatínek, aby se totiž vědělo, že o naší historii něco ví. „Vidíte, děti, vždyť jsme si o tom i četli! Jen — promiňte, nechci vás opravovat — nemá být správně *blaničtí*, s písmenem l?“

Děti jen vyhrkly: „Jasně, taky jsme to četly! No ano, máš pravdu, tatíčku, patří tam *blaničtí*.“

„Správně díš, muži, i vy, děti, dobře hovoříte! Možná se však vám a vašim, jinak výborným, spisovatelům a dějepiscům sem tam něco maličko popletlo. Správně má být psáno *branickým*, i když na tom tolik nezáleží, stejně by se vám smrtelníkům nepodařilo náš úkryt vůbec najít,“ poznamenal rytíř Věromír. A pokračoval ve svém vyprávění.

„Ale k věci. Jen jednou jedinkrát za rok, právě v tento slavný den, vyrážíme z naší, jak tedy řečeno, branické podzemní skrýše, ukryté hluboko ve skále, na cestu po naší zemi. Projedeme celou zemí, hledíme tam i onam, posloucháme, o čem lidé hovoří a o čem sní, zkoumáme, jak se vám lidem žije a jestli vás nikdo neohrožuje. A když vše prozkoumáme, vyslechneme a uvidíme, a hlavně, shledáme-li, že je u nás vše v pořádku, vracíme se hluboko pod zem, do našeho skalního úkrytu, abychom se uložili a dřímali pohotově další rok, avšak připraveni vyrazit, kdyby naše zem měla být napadena a naši lidé ohroženi na životech a majetku.“

Naše rodina se podivila: „A co vás přivedlo až sem, k nám?“

Rytíř Věromír rozvážně pokýval hlavou. „To je otázka velice trefná, ba i správná. Je vidět, že jste rodina uvážlivá, ba i přemýšlivá. Proto z vašich úst vycházejí myšlenky hodné národa Komenského. My jsme rytíři jízdní, máme každý svého oře a na něm vždy vyrážíme na tu naši pouť. Musím vám říci, že jak my, tak i naši ořové, jsme bytosti nesmrtelné a pro vás, obyčejné smrtelníky, i neviditelné. Nikdo z nás však není nezranitelný. A právě když jsme cválali podél vaší lidské cesty kolejně, projížděl tamtudy železný oř. Supěl a hekal a od jeho kol odlétávaly kameny, které se sesypaly ze skály dolů. To je běh světa. Jeden ostrý kámen však se svistem odletěl a zasáhl mého bělouše do nohy. Ozval se varovný zvuk lámané kosti a můj kůň se svalil k zemi, neschopen další cesty po našich staroslavných zemích. Sesedli se tedy všichni rytíři, aby se poradili, co a jak dál. Kdo nemá svého oře, ten nemůže pokračovat v cestě. Domluvili jsme se tedy, že mého raněného koníka na táborovém ohni upečeme a sníme, já se pomocí kouzelné formule učiním viditelným, a než naši mužové pojedou zase zpět, přečkám někde u dobrých lidí. A tak jsme koně rozčtvrtili, upekli a snědli a mí druhové mě doprovodili až k prvnímu domu na naší cestě. Tam jsem se s nimi rozloučil, popřál jim šťastnou pouť, zamával šátkem a oni se vydali na cestu. Já pak jsem zabušil na vaše vrata a nyní jsem tedy zde co ztroskotavší poutník a prosebník, zubožený a vyhladovělý...“

Děti se podivily: „Vždyť jste přece snědli toho vašeho koně, ne?“

Věromír jen poznamenal: „Ten kůň i ta pečínka z něj byli, jak řečeno, neviditelní. Čili abyste tomu porozuměli, neviditelní, tedy my, braničtí, snědli neviditelného, mého koně. Takže neviditelná sousta putovala do neviditelného žaludku,

popíjeli jsme k tomu neviditelné víno a měli neviditelný a neuchopitelný požitok, vám smrtelníkům nesdělitelný. A nyní tedy, jak řečeno, celý utrmácený, již viditelný, přece jen vás žádám o dočasný útulek a útočiště, než se moji braničtí opět ocitnou na zpáteční cestě a minou vaše opevnění, aby zastavili zde u brány a vyzvedli si mě opět.“

„Jaké opevnění máte na mysli?“ zeptala se maminka.

„Toto zde, tuhle, kdysi snad vozovou hradbu, nyní pevně vetknutou v zemi.“

Děti namítly: „Vždyť to je normální plot!“

Rytíř opáčil: „Ano, opět pravdu díte, je to plod bývalých bojů, který zde zarostl v zemi, aby připomínal všem, kteří půjdou kolem, slavnou minulost národa našeho.“

Děti jen připomněly, že ten plot stavěl přece jejich tatínek s panem Kalinou, který lačky dovezl z pily a betonové sloupky ze stavebnin.

Rytíř si dětských poznámek příliš nevšímal a dodal: „To musí být pozoruhodný muž, ten zeman Kalina. Také bych ho rád poznal!“

Tatínek ho opravil: „Kalina je Jarda, ne Zeman.“

Na to rytíř: „I tak! Ale teď rád přijímám vaše pozvání a vejdu do vašeho domu, abych dal spočinout znaveným údům.“

Maminka, jako osoba, která přece jen nejvíce dbá na řád v domácnosti, poznamenala: „Prosím, jen pojdte dál, ale přece jen, nechcete si odložit celou tu plechařinu? Bude to tak pro vás pohodlnější!“

Rytíř Věromír pokýval trochu smutně hlavou a pravil: „Ani nevíte, jak rád bych tak učinil, jenže to není možné. My se nemůžeme, žel Bohu, svlékat ani oblékat!“

Děti se chichotaly. „A jak to máte s umýváním? To taky nemůžete?“

„Ani to nejde, my jsme takoví, jak mě teď vidíte, už stovky, ba tisíce let.“

Hoch si jen tak na okraj pomyslel, a snad to bylo i slyšet: „To by mě teda fakt nebavilo!“

Tatínek se připojil: „Věříš, že se ti nedivím?“

Maminka se nechtěla urozeného rytíře dotknout, tak jen opatrně nahlas uvažovala: „Urozený pane rytíři, abych pravdu řekla, tak teď sama nevím. Ráda bych vás pozvala dovnitř, ale vždyť vy si nemůžete ani pořádně sednout. To byste nám akorát zničil tím brněním sedačku. Kam jinam bysme vás dali, taky nevím. Ani do postele to s tím brněním nejde. Neviditelnou kávu ani čaj taky uvařit a nabídnout nemůžu. Upekla jsem nějaké koláče, ale vy ani to hledí zvednout nemůžete, abyste dal takový koláček do pusy. Ale jsou dobré, povedly se mi, vidíte, děti?“

Tatínek si pochvaloval: „Výborné, už jsem koštoval, opravdu se tentokrát mimořádně povedly! No, co dělat, nemůžete, nemůžete. Aspoň neubude!“

Tak stáli všichni na zápraží, povídali a přemýšleli, co s rytířem Věromírem, kam s ním, než se vrátí jeho druhové. Vlastně si nikdo nevěděl rady, ani naše rodina, ani chrabrý rytíř Chvil.

Vtom se ozval dusot kopyt a vzápětí zas náhle ustal. Ze stovek hrdel mocně zaznělo: „Ať jsme rázem viditelní, braničtí i oři naši věrní!“

V tu ránu se užaslé rodině zjevila veliká armáda až po uši vyzbrojených rytířů. Vyleštěné pancíře se jenom leskly stříbrem a zlatem, splývavé a pestře vyšíváné pláště vlály ve větru, který se náhle zvedl. Barevné praporce na jejich kopích a dřevcích se třepetaly nad jezdci. Koně se vzpínali a ržáli. Kupředu popojel rytíř v brnění nejskvělejším, v helmici

zdobené velkým chocholem z nejvzácnějšího peří. Nastalo ticho a rytíř promluvil. Jeho mocný a mužný hlas se nesl široko daleko.

„Vážená rodino, dobří lidé! Vrátili jsme se z naší cesty, abychom zde u vás vyzvedli našeho druha Věromíra. My všichni jsme jednotni ve zbroji, myšlení i řeči. Jen tento zde, popleta Věromír, se na našich výpravách vždy někam ztratí, učiní se ihned viditelným, pustí se do řeči s každým vandrákem, žebrá o odpočinek i jídlo, pak neví, co s tím, vypráví těm nebohým lidem nesmyslné historky z našeho života, naparuje se, dělá se zajímavým a my se pro něj musíme vždycky vrátit, abychom ho přivedli k rozumu a pořádku a také zpět do našich řad. Dovedte někdo jeho oře!“

Naše rodina se divila: „On nebyl zraněn a sněden?“

Vůdce rytířů, kníže Hnát, se zasmál. „I kdepak! Bujný jeho kůň se vzepjal a našeho Věromíra shodil k zemi, my jsme si toho všimli až na zpáteční cestě, kdy nám začaly chybět jeho nejapné poznámky a neobratná jízda. Odpusťte mu a vzpomínejte v dobrém!“

Dopředu naklusal pěkný, trochu nepokojný bělouš, naše rodina vystrkala Věromíra Chvila z Biblova do sedla, některý z rytířů mu podal píku s praporcem, meč a štít a celá kavalkáda pozvedla své zbraně, mocným pokřikem „Adé!“ se rozloučila a se zvoláním zaklínadla „Jako jsme se zjevili, teď zmizíme ve chvíli!“ byla náhle pryč. Ještě se z prostoru ozvalo Věromírovo volání: „Nazdar a mějte se tu dobře!“ Jen vidět už ho nebylo.

Rodina zůstala na zápraží chvíli jako praštěná. To byl velice zvláštní zážitek!

První se vzpamatovala maminka. „No, jdeme dovnitř, zrovna jsem se chystala uvařit kakao a podávat ty koláče.“

Tatínek jen radostně řekl: „Ještě štěstí, že ten rytíř Chvil nemohl ani zvednout hledi a ochutnat! Aspoň nebylo.“

Děti se zrovna tak vesele zasmály, holčička se náhle shýbla k zemi a zvedla lesklou, zdobnou ostruhu, stříbrnou a zlatou, která asi rytíři Věromírovi odpadla. Pozvedla ji do výše a zvolala: „Hele!“

Chlapec jen zakroutil hlavou. „To byl ale fakt popleta, ten Věromír. A stejně si myslím, že správně se má říkat *blaničtí* rytíři, a ne *braničtí*!“

Maminka se zamyslela. „Může být, to už je taky drahně let, co jsem chodila do školy!“

A tatínek dodal: „Che! Já už ani nevím, kde mám vysvědčení. Ale myslím, že jsem býval vždycky mezi nejlepšími, zvlášť v dějepisu a v matematice! Nebo v jiném předmětu. Asi teda.“

Divné ráno

Každý den ráno, samozřejmě krom soboty a neděle, se Josef vydával do školy. A mělo to tak být i v den, o kterém vám budu vyprávět. Ono to zpočátku vypadalo, že to bude docela obyčejný den. Když Josífkovi zazvonil u postele budík, vyskočil, popadl školní brašnu a chystal se do koupelny, pak do kuchyně na snídani, mezitím si taky obléct čisté šaty, vzít si svačinu a tak podobně. Přitom by rovněž, jak bylo zvykem, ztratil nějaké to slůvko s maminkou a taky se sestrou, protože tatínek už v tu dobu býval na cestě do práce.

Jenže to zazvonění budíku bylo to poslední, co se odehrálo stejně jako jindy. Normálně nechával Josef budík ještě chvíli zapnutý, protože se bál, aby nezaspal. Teprve později ho zaklapl. Dnes se ale místo druhého zvonění ozval řev nějakého zvířete. Josef se rozhlížel, v první chvíli se obával, jestli náhodou neshodil budík na zem a to, co slyší, není řinkot rozbitých hodin. Sáhl tedy k zemi, aby zvedl, co zbylo z budíku, jenže zpod postele se vynořila tygří tlama otevřená dokořán, tak tak, že Josef stačil rychle ucuknout rukou zpět. Vtom se jeho postel nadvzdla, div že se z ní neskutálel, zpod ní se s mručením vysoukal tygr a pružným krokem vyšel z Josefova pokoje. Josef rychle slezl z postele, která s tygrovým odchodem opět dopadla k zemi, a běžel

ke dveřím, s nadějí, že tygra snad ještě uvidí, nebo aspoň zjistí, že to byl zbytek nějakého divného snu, který se mu vetřel do ranního vstávání. Jenže dveře nešly otevřít. „Čím to je?“ pomyslel si Josef. „Musím zavolat maminku, třeba něco ví, možná bych ji měl i varovat a sestru taky, aby se nedostaly tomu tygrovi do drápů — jestli je to teda všechno pravda.“

Ona totiž ta jeho sestřička byla ještě dost malá a nebojácná, jistě by si chtěla toho tygra, tu velkou kočičku, pohladit a ten by ji slupl jako malinu.

Tak se Josef opatrně pokoušel otevřít ty zatrolené dveře, kterými před chvílí viděl vycházet tygra, tlačil na ně, ale ony jako by narážely na něco pružného, a když se podíval aspoň škvírou, viděl nějakou zapeklitou spleť pružných větví, listí a lián, kterými by se snad jen těžko proplétal. Polohlasem zkusil opatrně volat maminku a sestru: „Mami! Boženko!“ Jenže nic. Zkusil ještě jednou, trochu hlasitěji, zase nic. Odpovědi mu bylo jen vzdálené tygří zamručení a jiné podivné zvuky.

Josef tedy sáhl do zásuvky nočního stolku pro nůžky, které tam měly své stálé místo, když si někdy před spaním vystříhoval z časopisů nějaké obrázky. Byly to takové velké, ostré krejčovské nůžky po babičce. Rozhodl se, že se pootevřenými dveřmi zkusí prodrat s pomocí těch nůžek, domníval se, že by se snad mohl tou rostlinnou spleť prostříhat, nebo se o to aspoň pokusit, třeba přece jen někam dojde. „Nebudu spěchat,“ říkal si, „stejně zatím jiná naděje není, aspoň jak se to teď jeví.“

Začal tedy opatrně rozhrnovat hustou zeleň. Musel být obezřetný, protože nevěděl, co ho tam někde uvnitř — nebo vlastně venku — může očekávat. Šlo to dost ztuha, každou

chvíli musel přestříhnout nějaký ten šlahoun, někde se prodral silou, jinde náhle vylétl nějaký pestrobarevný pták a polekal ho tlukotem svých křídel. Dokonce se kolem něj občas šustivě protáhl had, ze kterého zahlédl kus dlouhého, pružného těla. Tak pomalu, pomaloučku postupoval kupředu, jenže nevěděl, jestli správným směrem, totiž ke svobodě, a jak vůbec v tuhle chvíli taková svoboda vypadá. Na okamžik zapochyboval, jestli to, co zažívá, je skutečně pravda, jestli je něco takového totiž možné, jestli se mu to náhodou nezdá. Ve snu se přece může dít všechno, i ty nejneuvěřitelnější věci. Nebo že by byl nemocen a blouznil, měl halucinace? Kdoví?!

Už ani nevěděl, jak dlouho takhle postupoval. Jestli je to sen, pak dost nesmyslný a hlavně příliš dlouhý, už se to nějak táhne, říkal si v duchu. Vtom zaslechl zdáli nějaké hlasy, sice jim nerozuměl, ale přece jen to byly známky lidské přítomnosti. Vydal se tedy tím směrem. Postupoval nedočkavě kupředu, tak rychle, jak jen to šlo, a za nějaký čas se někde před ním, jenže pořád dost daleko, objevilo mihotavé, oranžovočervené světlo, snad oheň. Po nějaké době se v průhledu mezi tou rostlinnou spleť otevřel palouk, kde kolem vysokého, plápolajícího ohně seděli divoši, jak se domníval, protože skutečné, opravdové divochy vlastně nikdy neviděl. Ale tihle měli všechno, co znal z obrázkových cestopisů, ze svých dobrodružných knížek — dlouhá kopí, podivné sekyrky a nože, oděvy z kožíšin divokých zvířat a zástěrky z listí nebo travin, kdoví. Na chvíli dostal strach, jestli to nejsou lidojedi. Pak se ale rozhodl, rozhrnul poslední liány a ocitl se na palouku. Divoši okamžitě vyskočili, obklopili ho, namířili na něj své oštěpy a nesrozumitelným jazykem se domlouvali, o čem, to nevěděl.

Po chvíli předstoupil jeden z nich, patrně nějaký náčelník nebo šaman, jak se zdálo podle toho, že na jeho hlavě byla usazena lebka divokého zvířete, možná právě nějakého tygra. V důlcích lebky zářily diamanty a z ramenou mu splýval plášť z jemné, Josefem doposud neviděné kožešiny. Popošel kupředu a pak kupodivu promluvil zpěvavým hlasem a jazykem, kterému Josef rozuměl, byla to čeština, jakou se normálně mluvilo u nich doma, ve škole, všude — i když taková maličko starosvětská.

„Josefe, já vítám tě teď u nás,
my jsme národ temné džungle.
Když už ses ocitl tuhle,
v naší zemi plné krás,
staň se vmžiku naším králem,
nebo v ohni skončíš málem
jako seškvařený černý uhlík,
když nepřijmeš, budeš truhlík!

Tak co, bereš, ty kluku? Právě tu v ohni hoří mrtvola našeho posledního krále a my sami bez krále být nemůžeme. Viděli jsme, že jsi pečlivý hoch, ve škole zdárně prospíváš, tak jsme si zvolili tebe, rozhodli jsme se pro tebe. Místo tebe jsme tvé rodině zanechali pytel drahokamů a čerstvě ulovenou antilopu. Pokud bys naši nabídku nepřijal, půjdeš také do ohně, za naším zesnulým králem, a pak bychom museli hledat dál, i když neradi. Tak co ty na to? Jak se rozhodneš?“

Josef se dlouho rozmýšlet nemohl, neměl vlastně ani na vybranou. Přijal tedy nabídku divochů, kteří se dali do radostného tance a křepčení za doprovodu rytmických zvuků zvláštních píšťal a primitivních bubínků, klaněli se mu a spínali ruce.

Domů, kde byl zvyklý, už se nikdy nevrátil, ba ani se mu nijak zvlášť nestýskalo, stal se přece králem, takovou příležitost nedostane každý! Nůžky, kterými se prostříhal mezi divochy, se staly odznakem jeho moci, jeho žezlem i říšským jablkem. Na hlavu mu také posadili dost těžkou a složitou spleteninu kostí a divokých květín jako korunu. Když pak povyrosl, oženili ho s dcerou toho šamana nebo náčelníka, mimořádnou krasavicí, povili spolu sedmnáct dětí, a dokonce byli velice šťastni, jak by ne!

Josef byl divochům dlouhá léta dobrým a milovaným králem, až do své smrti ve vysokém věku 174 let. Pak jeho tělo spálili na hranici vonného dříví a popel rozprášili. Novými králi nebo královnami se postupně stalo všech těch sedmnáct dětí, poněvadž byly moc hodné a taky chytré. Proč ne, koneckonců? I takové věci se prý někdy stávají.

První máj

Tentokrát je to příhoda z mého vlastního dětství, která se mi jen tak náhodou vynořila v mysli, nicméně před mnoha lety se skutečně stala.

V dětství jsem miloval barvité průvody na prvního máje. Byla padesátá léta, v průvodech jezdily alegorické vozy a na nich různé výjevy ze života budovatelů nového, lepšího, ba krásného života, jaký jsme měli vést my a všechny další generace v budoucnosti. Čím pestřejší a barvitější byl výjev na plošinách zdobených nákladních vozů, tím větší ohlasu, nadšenější odezvy se mu dostalo. Vlastně by se dalo říct, že v době vrcholu socialistického realismu nastal také vrchol tehdejších forem happeningu jako státem podporovaného umění. Vozy projížděly davem lemujícím trasu průvodu a každý další výjev byl vítán výbuchem potlesku a výkřiků.

Pokud se pamatuju, ještě větší odezvu než budovatelské obrazy měly výjevy ze života kapitalistického světa, ohrožujícího naši idylickou současnost a hlavně budoucnost. Strýček Sam, muž se supím nosem, se vezl v cylindru zdobeném vzorem americké vlajky, ve fraku a pruhovaných kalhotách, z jejichž přecpaných kapes lezly na jedné straně rakety a střelné zbraně, jako například bubínkové revolvery

a pušky, na druhé straně zase tlusté svazky dolarů i poletující jednotlivé bankovky, a někdy, pro dokreslení obrazu neřestného života na západě, ho provázely i výrazně odhalené ženy s vyvinutými vнадami, což se publiku též velice líbilo.

Velice jsem si tehdy přál pobýt také, aspoň na chvíli, v tomto barvitém světě, kde takto vládne zosobněné zlo — ale také bujné a rozkošnické užívání života, i když vím nebo spíše věděl jsem, že to jednou taky skončí, a to nepochybně špatně.

Ještě malou poznámku k těm vykořisťovatelským nosům. Vycházely patrně z protižidovských karikatur nacionálně socialistických časů, na nichž byli Židé obdařeni takovými a podobnými fifáky. To se ovšem objevovalo už dávno dříve, tam, kde se mluvilo a psalo o židovských bankéřích, vysávajících zdejší lid, nebo o zločinných činech Shylocka, Bejlise, Hilsnera, Dreyfuse, Rothschildů a jejich předchůdců i potomků, ať už tedy smyšlených, či skutečných. Čili každý takový kapitalistický zlosyn byl nejspíše židovského původu, což trvá mimochodem až do dneška, kdy jsou to zase jiní, například Soros, Lauder, Zuckerberg a jimi zřizované údajně vzdělávací instituce a univerzity. Než dost o tom!

Průvod šel a já jsem byl prodchnut mocnou touhou podívat se dovnitř, do světa, který nám byl skryt, za zástěnu, do tajů, co se děly tam, kam jsme už neměli přístup. Viděli jsme jenom vnější obraz, ale nitro nám zůstávalo skryto. Až jednou!

Nákladní automobily s alegorickými vozy se sunuly pomalu, tak, aby si každý tu podívanou dosyta užil. Někdy se také pozastavily a pak se zase posouvaly dále. V jedné chvíli, právě když se přímo přede mnou zastavil velikánský vůz, dokonce s vlečkou a s tím zhýralým západním světem, využil jsem nepozornosti davů dole a zločinných vykořisťovatelů

nahoře a vyškrábal jsem se na plošinu vozu. Proklouzl jsem za zlosyna v cylindru a usadil jsem se za ním. Rozhostil se ve mně pocit vítězství, ale hlavně zvědavost. Co já teď jenom spatřím v útrobách tohoto světa, kam se snad konečně přece jen podívám. Ostatně bylo mi z domova známo, že jsem také Žid, jenže žádné známky mimořádného bohatství ani zločineckých sklonů jsem dosud nepozoroval. Snad něco uvidím teď, konečně!

Vklouzl jsem vchodem do mrakodrapu a pustil jsem se po schodech dolů. Tam, ano, tam se mi zjevila skutečnost v plné nahotě. Přede mnou se odkryla obrovská prostora naplněná velkými nádržemi s roztaveným rudožlutým železem, na okolních stěnách se míhaly odlesky ohně a spatřil jsem také veliké žhnoucí otvory, do kterých polosvlečení černoši bez ustání lopatami házeli uhlí jako do nenasytných ohnivých tlam. Vida, pomyslel jsem si, na černošské otroky jsem zapomněl! Já sice ano, ale oni jsou tady, nemají klid a musí bez přestání dít a dít! A v tom ohnivém vedru se na lehátkách vyvalovali bohatci, oblečení v pruhovaných plavkách, popíjeli vychlazené šampaňské, které jim do skleniček nalévaly polosvlečené krasavice, povětšinou blondýnky. V zubech tito odsouzeníhodní nosatí tlustoši drželi doutníky, dýmali z nich a zahalovali tyto sklepní prostory kouřem. Občas zřejmě pocítili potřebu osvěžit se. Pak se těžce zvedali ze svých lehátek, převalili se do nádrží s tekutým železem a učinili pár temp, jako by se ocitli u moře nebo někde na plovárně. Poté se osvěženi chopili podaných rukou vнадných blondýn, smetli z plavek a z těla pár železných pilin a opět se svalili do lehátek, kynouce černým topičům, aby přiložili další uhlí. Mezi tím vším se pohybovaly zubožené postavy bílých nebo i žlutých žneček v našich moravských

krojích a nosily snopy obilí, pecny chleba a bílé pletýnky, talíře s obloženými krajíci a pečenou drůbeží, nabízely však jen těm zbohatlíkům.

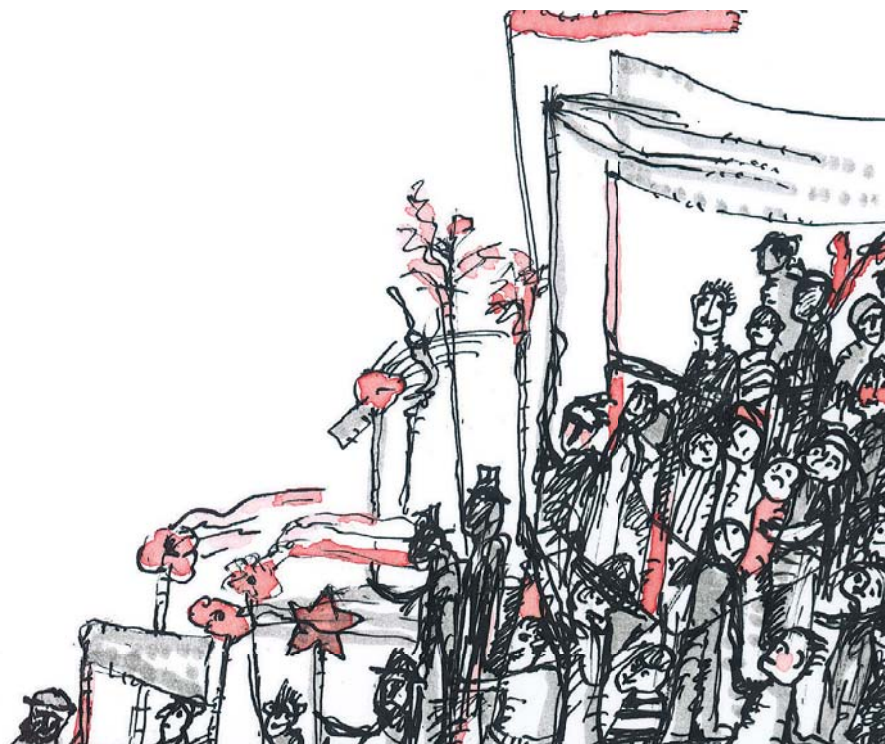
Tak toto je tedy peklo, pomyslel jsem si. Tak žijí ti ďáblové, kteří tyjí z naší krve i potu, a našinec dře a klidu nemá. Tomu se musí učinit přítrž! To musí ven, na světlo, na vzduch, toto musí vidět lidé na chodnících a v oknech. Lidé musí spatřit pravdu!

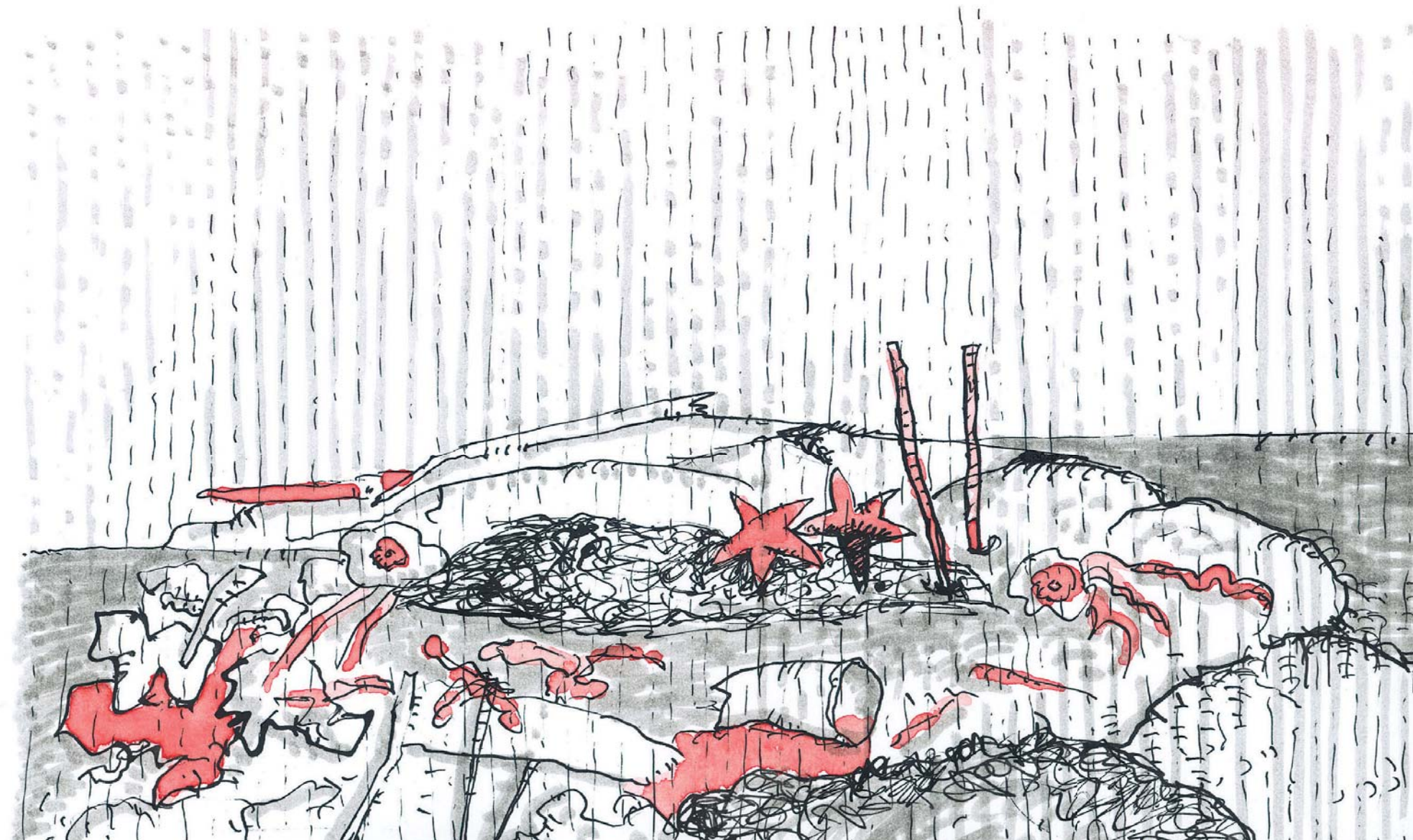
Křikl jsem co nejhlasitěji, aby to všichni přítomní zaslechli: „Svoboda!“ Uchopil jsem jednu z volných lopat, které se kolem povalovaly, abych proboural nádrž s roztaveným železem. Máchnul jsem lopatou, ta projela nádrží jako papírem, železo se vyřinulo ven jako zmuchlaný červený a žlutý krepový papír. Uhlí, které jsem chtěl vyházet na silnici, bylo lehounké, nejspíše chuchvalce začerněné vaty, ani nedopadlo na zem, některé brikety se ve větru vznášely jako pampeliškové chmýří. Žhavé tlamy pecí jsem zrušil jediným mávnutím lopatou. V tu chvíli se i ti topiči, otroci, i dívky v krojích poskládali k zemi jako nějaká roleta. Z povalujících se kapitalistických židovských ďáblů, jakmile jsem do nich jen píchl, okamžitě se syčením unikal vzduch, až se smrštili v cár balonku, který už prasknul a nejde znovu nafouknout. I ty bývalé krásné blondýny k mé hrůze spáchaly sebevraždu tím, že si z bujných řader vytáhly bradavky a tím ze sebe vypustily vzduch i život.

Když jsem já, malý, sice statečný, nicméně židovský hošík, dokončil toto dílo zkázy, povstal jsem z rozvalin a chtěl zamávat davům. Jásotu jsem se však nedočkal. Několik rukou mě uchopilo, strhlo z vozu a odvedli mě pryč, od jásajících řad, které vítaly další účastníky průvodu a další alegorické vozy s novými obrazy světa.

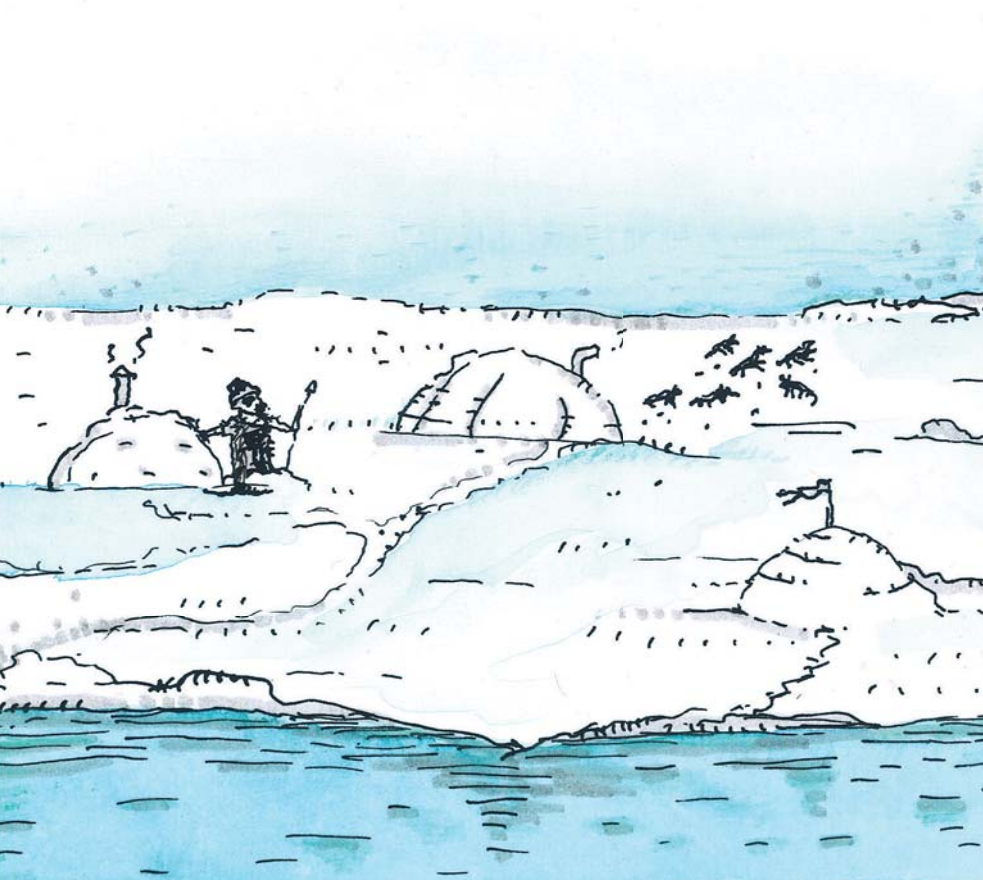
Od někoho jsem dostal takový pohlavek, až se mi zatmělo před očima. Když jsem se probral, viděl jsem kolem sebe nohy kolemjdoucích. Na zemi se válela mávátka nebo barevné stužky z nich, papírky od sladkostí, pohárky od nápojů, prostě různé smetí a odpadky. Ležel jsem tam na zemi i já, též odpadek krásné, rodící se pestré budoucnosti, pro kterou jsem se opět, jak jinak, stal kazisvětem. I když jsem to jako vždy myslel co nejlíp. Zvedl se vítr, kolem mě svištěly všechny ty odpadky a smetí, zvedal se prach a lidé prchali domů, aby nezmokli. I já jsem se vydal směrem k domovu, prach hnaný větrem mě oslepoval a déšť, který se spustil, mi tekl po brýlích a jen tak tak jsem viděl na cestu a nakonec i došel domů, celý špinavý a zmáčený.

Samozřejmě, nikdo mě nepochválil. Co jiného však může očekávat neúspěšný světánapravce?

Píše tetička

Rodina Vojáčkova žila docela v klidu už pěkných pár let. Tatínek i maminka chodili skoro každý den do práce, když to nebylo zapotřebí, tak se v podstatě ani nehádali a někdy se i zasmáli. Děti zase chodily do školy, známky nosily docela slušné, dalo by se říct dobré čili v průměru asi tak trojky. Občas se ovšem objevila i lepší nebo horší známka — ale to se stává i v těch nejlepších rodinách. V těch nejhorších samozřejmě bývají ty známky spíše horší, ba možná že úplně špatné, ale to naštěstí nebyl náš případ. Na prázdniny se na nějakých čtrnáct dní, někdy i na tři týdny, vypravili k nějakému rybníku nebo i k moři, přes rok taky neseděli pořád doma, ono se to tak úplně přesně nedá říct, někdy záleží na počasí, taky na náladě, zdravotním stavu a tak trošku i na penězích.

A tak si žili, jak jsem říkal, v poklidu. Jenže jednoho dne přišel dopis od tety z dalekých severních krajů, kdoví, jak se tam ocitla, až tak daleko. Stálo v něm toto:

„Moji milí příbuzní,

dlouho jsme se neviděli. A možná bysme se neviděli přinejmenším ještě jednou tak dlouho, kdybych si já jednoho dne neřekla, že bysme se právě vidět měli. No jo, ale jak to

udělat? Vy za mnou nepřijedete, jak je rok dlouhej, to by s Váma člověk mohl mluvit řečí andělskou nebo ďábelskou, všechno marno. Vy prostě ten zadek nezvednete, že byste se dojeli blbých pár tisícovek kilometrů podívat za tetou Gudrun Vyzáblinou, dříve Věrou Roškotovou, to si asi vzpomenete spíš.

Já vím, že by Vás čekala cesta na sever, že je tady dost zima a že na to nejste zvyklí. Dnes se ale už dostane koupit teplé oblečení, a když si přes sebe navléknete nejmíň čtyři a nejmíc tak deset vrstev, tak se to dá přežít. Já chodím oblečená pořád čili furt, nesvlíkám se prakticky nikdy, ani doma. Někdy si přes to všechno dám ještě kožich, když jdu lovit tuleně, lední medvědy nebo sledě a podobně. Mám už pro Vás uložených asi dvacet medvědích kožešin a dost jiných věcí, například z lodí, co tady v okolí ztroskotaly. Tak se Vás ptám, co teda, přijedete? Protože když nepřijedete Vy, budu muset přijet já, abychom se aspoň ještě jedinkrát v životě setkali. Taky se přiznám, že se mi trochu stýská.

Vloni totiž zesnul v Pánu můj nebohý manžel, na kterého si možná vzpomenete jako na Zdeňka Truhláře, tady se mu ale říkalo Velká křivá huba. Musím Vám teda napřed ještě napsat, jak zesnul.

Jednou jsme takhle po dobrém a úspěšném lovu seděli u večere, a protože jsme měli dobrou náladu, tak jsme se popichovali, kdo toho sní víc, kdo do sebe nacpe víc těch sledů. No, on byl samozřejmě, jako každý chlap, větší jedlík než já. To víte, já jsem křehká žena a tak trochu taky koukám na vzhled, jak se říká na tu linii, a víceméně si držím pevnou váhu tak kolem dvou set až dvou set třiceti kilo. On někdy neznal míru a tak se motal kolem tří čtyř stovek. A tak že musí ten den, k té večeri, do sebe dostat sto sledů, i s hla-

vama. Já jsem se zastavila u čtyřicítky, znám přece svou míru a nechtěla jsem se přejídat, ani když jsme tak trochu závodili, jak říkám. Jenže on pořád že tu stovku musí dát, vzal takovou hůl, ona to byla násada na podpěru stanu, se kterým jsme jezdili ven na lov. Pořád mě nutil, že už mu zbývá jen posledních dvanáct sledů a že abych mu je cpala tou hůlkou do krku, jako Vy prej to na venkově děláte s husama. Když jsem ho nechtěla poslechnout, tak začal brblat a nadávat a že si měl vzít radši Solnou kůžičku a takové ty řeči. Tak to víte, já jsem se s ním nechtěla hádat, chytila jsem tu násadu a začala mu ty sledě pěchovat do té jeho křivé huby. Pár jich ještě šlo hladce — ale už byl fakt plnej, a tak to pak šlo ztuha. On mě ale pořád dál a dál nutil, tak jsem se snažila. Jenže, když už chyběly poslední tři nebo čtyři sledě, tak se začal nějak cukat, přestal mluvit, ukazoval si prstem na krk a na břicho, co tím chtěl říct, nevím. Najednou sebou párkrát zacukal, zatřepal — a bylo po něm. Já myslím, že to bylo proto, že ty sledě polykal, nekousal a že si je neosolil. Vy možná ještě řeknete, že je do sebe neměl cpát syrový nebo měl aspoň odříznout ty hlavy, ale nám to nevadí, zrovna na to my jsme docela zvyklí.

Takže co zbývalo. Musela jsem ho rozříznout, ty nestrávený sledě vyvrhnout, ono by to jinak nešlo ven, hodila jsem je našim psům a jeho samýho jsem nacpala sněhem, zase zašila, pěkně oblíkla a v tom našem stálým mrazu postavila ven, že mě bude tak trochu hlídat a zároveň budu mít takovou pěknou věčnou památku, vlastně sochu. To by jistě žádný sochař tam daleko u Vás nedokázal! Takže to je o tom mým manželovi nebohým. Musela jsem Vám to napsat, i když je to smutná příhoda, ale snad si vzpomenete, jak se u nás kdysi v dětství říkávalo, že naše rodina jí vždycky do

polosyta, že my známe svou míru. Hlavně děcka ať to mají na paměti!

Když už mluvím o děckách, tak možná pamatujete, že my jsme měli ty naše děti tři. Poněvadž odsud je to do školy daleko, než by došly, už aby zas pochodovaly zpět, a to je taky těžký, s tou cestou, pěšky to teda možný není, tak jsme je vozili tím naším psím spřežením tam a zas zpátky, každý den. Když pak byly ty děti větší, zřídil se tam takovej nějakej internát, ubytovna, že by tam zkrátka děti z okolí mohly přespávat a domů by jezdily jenom na prázdniny. A to se taky stalo.

Jenomže to víte, moderní doba, ono se jim tam zalíbilo. Byly líný se pořádně oblíkat, tam bylo dost teplo, topilo se tam, taky to naše jídlo se jim zajídalo, pořád prej ty sledě a tak, ve škole jim dávají i zeleninu nějakou a vařený kdovíco. No, já jsem tomu odvykla úplně, takové stravě. Pamatuju se matně, že jsme ještě u nás mívali nějaké takové cosi, brambokry se tomu říkalo, taky mrkvičku nebo prkvičku a tak. To už je ale dávno. Takže ve škole jim tyhle věci začali dávat a tak si na to zvykli a nic jinýho už snad ani nechtějí.

Teď už mají školu hotovou a že pojedou do teplých krajin, že se tam odstěhují. A taky jo. Odjely kamsi do dále, mají prej se dobře, domů se nechystají, že na to nemají oblečení, jenom pořád horko jim je. To se nedivím, to by mně tam bylo taky.

Takže! Co si myslíte o tom mém nápadu, že bych přijela k Vám, a když by se mně tam aspoň trochu líbilo, tak bych u Vás chvilku pobyla a možná nakonec i zůstala natrvalo. Jenom mi musíte osvětlit pár drobností, na který jsem už dávno zapomněla. A to jsou například tyhle:

1. Jak Vy tam bydlíte? Máte baráky z ledových kostek sestavený, iglú? Nebo co máte? A kde bych bydlela já? Nebo mám vzít stan, jak my říkáme — čum?

2. Čím se stravujete? Chodíte na lov? Žijou tam u Vás tuleni nebo sledi a je jich dost pro všechny? A jak je to s medvěda?

3. Nevím, co se psama a sáněma a celým spřežením. Mám někam dojet, nechat všecko tam a pokračovat v cestě, jak je dnes zvykem? To by mi snad už někdo vysvětlil, když mu tam celkem všechno nechám.

4. Co ty medvědí kožešiny? Za kolik se tam u Vás můžou prodat? Byl by o to zájem, myslíte?

5. Taky mám nasušenou zásobu těch sledů, tak na dva tři roky. To bych tam snad taky mohla prodat?! Nebo se to dá někde uskladnit?

6. A ještě ty věci z těch ztroskotaných lodí, všelijaké ty námořnické přístroje, vysílačky, hodinky, taky zlaté a stříbrné věci po všech, co tady zahynuli nebo umrzli při těch neštěstích. Od děcek, když ještě chodily domů, jsem slyšela, že některý ty polárníky snad ani dodneška nenašli a pořád je prej hledají. No a vidíte, já jich mám pár doma v ledový komoře, jak vy říkáte, ve špajzu. Tak kdyby byl o ně zájem, já bych je klidně někomu prodala.

Takže to jsou jen tak ve zkratce věci, který se mně teď zhruba honí v hlavě. Nemůžu se nějak rozhodnout, a tak Vám píšu a čekám, že se mně ozvete. To je všechno, teda zatím! Teď zalepím dopis do obálky, zapráhnu psy a pojedeme k nejbližší schránce, to je tak čtrnáct dní cesty. Pak se vrátím a budu čekat na Vaši zprávu a potom bych se vydala na tu dalekou cestu. Tak brzo napište!

Vaše milující teta Gudrun.“

Co na ten dopis říkali Vojáčkovi, to se neví. Prý se po nich slehla zem, říkají zlé jazyky, odstěhovali se neznámo kam, údajně dost narychlo. Kdybych já byl na jejich místě, možná bych radši uspořádal nějakou novou polární výpravu a za tetou Gudrun V. se vydal. Ale to se dá těžko říct, není to moje teta. Ani tvoje teta.

U moře

Jedna rodina se v létě vypravila k moři. Byli to Židé, a tak dlouho přemýšleli, kam si můžou troufnout; do arabských zemí se neodvažovali, Turecko se jim už taky nezdálo příliš bezpečné, skoro všude na světě je neklid, atentáty, teroristi, nebezpečí, smrt. Ani v Evropě není všude bezpečno. Vydáš se k moři, těšíš se, že si zaplaveš, vystavíš se slunci, odpočineš si, zavřeš oči — a najednou bác, prásk, nějaký šílenec v nákladáku vjede mezi všechny ty lidi, co nic netuší a žádnou katastrofu nečekají. A místo pohody a poklidu je hned zkáza, krev, nářek, zlomené údy a rozjetý mozek na světlém písku. Všecko je najednou jinak.

Tak se naše rodina shromáždila kolem stolu a přemýšlela, byli čtyři, otec, matka a dvě děti, přemýšleli a handrkovali se, kam tak asi vyrazit, aby tam bylo bezpečno a ne draho, to bylo taky důležité. Člověk si má, ba musí, odpočinout, jenže ne za každou cenu, nesmí se na to vynaložit všechny úspory. Zkrátka, po čase došli k závěru, že nejlepší destinace jsou ty, kde je relativně klid, to znamená kam se tak v létě jezdívá, to bývá zpravidla nějaké to Chorvatsko. Pravda, není to žádné objevování exotických dálek, tropických pralesů, létajících ryb, nebo dokonce velryb, ale moře tam je, tak co, koupat se tam dá velmi dobře, voda prý je průzračná, čistá, míhají se

tam pestré barevné ryby a jiní podivní tvorové, sépie, krabi a chobotničky, někteří jsou sice taky nebezpeční, ale naštěstí nikoli životu, jen nanejvýš zdraví.

Takže i naši si řekli, že se můžou i tak trochu potápět, zkusit ulovit nějakou tu rybičku nebo aspoň pozorovat ten podmořský život. Koupili si ploutve, brýle, podběráček a už se viděli jako v nějakém tom přírodopisném filmu objevitelů podmořského života.

Přijeli na místo a hned se jim tam zalíbilo. Bílé natřené domky spočívaly jen tak ledabytě rozhozené v travnatých zákoutích nebo na skalkách, podél moře se vinula silnička a u ní stála hospůdka za hospůdkou, obchůdky a turistické drobnosti. Ubytovali se a hurá k moři. Ostatně bylo už odpoledne, slunce tak nepálilo, zato příjemně hrálo. Moře jiskřilo slunečními paprsky, které se odrážely na vlnkách. Maminka i otec si lehli na deky, které rozprostřeli na písku, a těšili se, že si po té celoroční šťvanici konečně trochu odpočinou. Děti zase lákala skála, která, ještě tak v poměrně bezpečné vzdálenosti, trčela z moře. Na skalce byly různé plošinky, uchytil se tam i nějaký ten náletový stromek nebo keř a děti si představovaly, že by se tam možná dala vypátrat i jeskyňka nebo snad ve skrytu přežívající a doposud neobjevený trosečník. Otec se chvíli rozhodoval, zdali zůstat ležet u maminky na pláži, nebo se pustit za dětmi a podvodním dobrodružstvím. Děti už byly v půli cesty ke skalce, lépe snad řečeno ke kamenitému útesu, či snad dokonce ostrůvku. Otec nelenil, navlékl ploutve, potápěčské brýle se šnorchlem a pustil se za nimi. Na rozdíl od takzvaných „kavárenských židů“ byl výborným plavcem, býval členem sportovního oddílu Maccabi, ba dokonce plavecké sekce, měl široký hrudník, pevná ramena a pružné svaly na rukou. Když někdy

doma závodili, kdo vydrží ve vaně nejdéle pod vodou, byl to vždycky on, kdo zvítězil. A tak i dnes několika mocnými záběry dohnal děti a zakrátko už byl dosti daleko před nimi. Za chvíli byl u útesu. Obeplul skálu, neshledal nic mimořádně zajímavého, a tak se rozhodl prozkoumat i hlubinu. Rybičky, hvězdice a ostatní běžní živočichové různých barev se mu objevovali před očima, míhali se a vykukovali ze škvír.

Otec se rozhodl, že to zkusí ještě níž. Vtom se mu o nohu otřelo, tak si to aspoň pomyslel, nějaké hladké, snad rybí, kluzké tělo. Pohlédl pod sebe a řekl si, že by bylo pěkné ponořit se až na dno. Zdálo se, že by se to mohlo podařit. Dno bylo vlnité, jako z nějakých válců. To tak bývá, pomyslel si, vlny přílivu a odlivu někdy vytvarují písek do takových obloukovitých tvarů. Když se ale přiblížil až k nim, poznal, že to není písek, ale obrovské železné tubusy seřazené pěkně vedle sebe. Něco takového doposud nikdy neviděl. Vynořil se na povrch, aby se nadýchal čerstvého vzduchu, a poté se zase obrátil dolů, k těm železným tubusům. Obeplouval je a spatřil na jejich bocích černým písmem psáno U-BOOT 1, pak 2 a tak dále. Až po číslo 12. Uvědomil si, že to jsou patrně staré německé ponorky, bylo jich zde 12. Vtom se na boku čísla 3 otevřel poklop a vyplula jakási podivná postava podobná člověku a kývala na něj, ať se pustí za ní. Otec neváhal, podeplul skalnaté rameno a ocitli se uprostřed útesu, kde byla velká jeskyně. Tam se vynořili, otec i ten zvláštní tvor, chvíli na sebe hleděli, až ten tvor promluvil německy: „Wer sind Sie? Kdo jste?“ Otec německy uměl, vždyť byl dobrým němčinářem už od školy, a tak teda opáčil: „Ich bin ein Mensch, wir sind hier auf Urlaub. Normalerweise leben wir in einer grossen Stadt, die heisst Brunn, Brno. Jsem člověk, jsme tady na dovolené a normálně žijeme v Brně. To je

velkoměsto, přímo megapole. Das ist in der Tschechischen Republik.“

Kolem nich se shromáždili další tito podivní, lidským bytostem blízcí tvorové. Člověk by snad mohl říct i lidé, jenže pod ušima, na bocích jejich krků, se vzdouvaly žábry a tvořily se bubliny. Když zvedli ruce, bylo vidět, že je s tělem pojí něco jako ploutve s kostěnou blánou. A konečně jejich nohy byly také částečně srostlé a na koncích, místo šlapek a prstů, už se rýsovaly mohutné, rozeklané ocasní ploutve. Zajímavé bylo také to, že na těle měli ti tvorové zbytky uniformy a ploutve a podobné orgány jako by si těmi stejnkroji prorážely cestu ven.

„Kdo jste vy?“ udiveně ze sebe vysoukal otec.

Podivným, bublavým hlasem se mu nicméně dostalo odpovědi. „My jsme němečtí námořníci a čekáme tady na rozkaz k vyplutí!“

„Jak dlouho?“

Námořníci kroutili hlavami. „Co jak dlouho?“ nechápali.

A otec pokračoval: „Jak dlouho už čekáte?“

„Přibližně sedmdesát let! Proč se ptáte?“ divili se námořníci, je-li možno je tak ještě nazývat.

Otec se zasmál: „Protože jste se částečně změnili v mořské tvory, narostly vám žábry, ocasy, ploutve, no prostě, jste dnes víc ryby, mořští podvodní živočichové než lidé.“

Tvorové nevycházeli z údivu. „A je pořád ještě válka?“

„Už dávno ne.“

„Was macht Masaryk?“

„Ten přece umřel už před válkou!“

„Wirklich? Und Benesch?“

„Taky mrtev,“ pravil otec, „i řada dalších po něm!“

„Und der Führer?“ zabublali s obavou námořníci.

„Taky kaput!“

Tvorové se dali do usedavého pláče.

„A kdo teda vlastně vyhrál?“ zvědavě se dotazovali němečtí námořníci-ryby.

„No kdo... Rusové, Američani, Angličani, Francouzi a tak. Tehdejší Spojenci,“ pravil otec s pocitem zadostiučinění.

Dychtivost podmořské posádky rostla.

„Ale aspoň co ti Židi? Byli přece nakonec vyhubeni?“

„Ne tak docela, rozhodně ne všichni. To právě se vám nepovedlo!“

Tvorové volali mocnými hlasy, až to bublalo: „Nevěříme! Schrecklich!“

„Jen věřte, je to skutečně tak! Já sám, například, jsem také Žid. A teď se loučím. Auf wiedersehen!“ A s těmito slovy se otec mocně odrazil, podeplul skalnaté rameno a vynořil se jen malý kousek nedaleko dětí, které vesele šmejdily kolem útesu.

Otec zavelel: „Šup, rychle ke břehu, nemůžeme být první den tak dlouho ve vodě! Ať se o nás maminka nemusí bát!“ A vyrazili.

Tvorové se zklamaně rozhlíželi, jako by právě zmizelý otec byl jenom nějaké zjevení. Už o hodně slabšími hlasy se ozývalo: „To snad nemůže být pravda... To by s námi byl konec.“

Z ponorky U1 se vynořilo něco jako kapitán, jak bylo patrno podle celkem ještě zachovalé uniformy, jen ze zad mu trčela žraločí ploutev. Vydal povel, kterému by náš člověk snad už ani neporozuměl.

„Vyhlašuji přesun na širé moře. Ihned!“

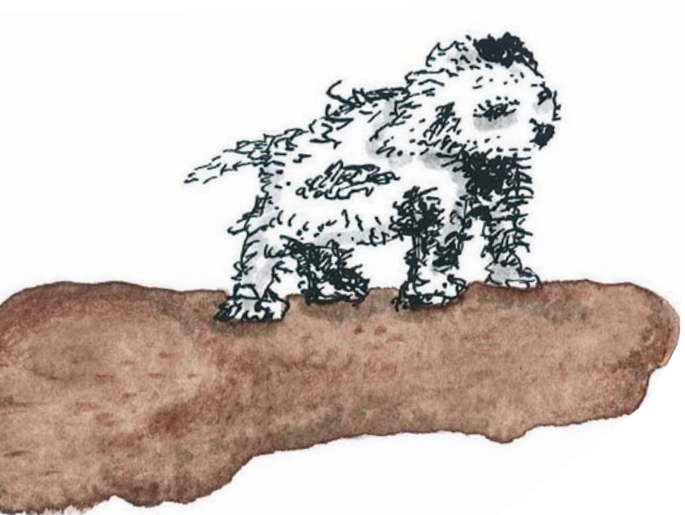
Ponorky nastartovaly, vyrazily a zmizely v temné hlubině. To však byl zároveň jejich konec, byly už prorezavělé,

buďto se rozlomily, rozpadly, nebo prostě zmizely v hlubinách oceánu. Na břehu nastala menší panika, dokud hladinu čeřila velitelova žraločí ploutev, ale i ta záhy zmizela v dáli.

Ti z námořníků, kteří už byli dostatečně vyvinuti pro život v moři, zvlnili hladinu mocnými údery ocasní ploutví a pustili se každý svým směrem. Kam, nikdo neví. Zmizeli navždy.

Pes Viktor

Byl jednou jeden pes. Byl to moc hodný pejsek, jenže takový, jakých pobíhá po ulicích dost a dost. Lidi dnes radši chtějí drahé, šlechtěné psy, a tohle byl obyčejný voříšek. Přes den pobíhal po městě, hlady netrpěl. Tu nějaké dítě nechalo na lavičce zbytek svačiny, tu někdo nedojedl třeba hamburger nebo smažené či grilované kuře, a tak to odložil, nebo dokonce zahodil, že si to vezme nějaký hladový bezdomovec nebo právě toulavý pes. Zrovna jako byl ten náš, o kterém je řeč.

Jenomže ten náš voříšek nebyl jen tak úplně obyčejný populární pes. Samozřejmě, nebyl sice žádná ušlechtilá rasa, ale zažil i lepší časy. Jenže to bylo dřív, dávno, dávno předtím...

Jednou šly dvě malé děti, kluk a holka, ven, jen tak, před dům, pohrát si. Bylo to ve slepé uličce, jen pár domů tam na jedné straně stálo, auta tam nejezdila, naproti ve stráni nějaké stromky, které náhodou vyrostly, když tam jejich semínka zavál vítr. Taky tam byly dvě lavičky, pro děti i pro důchodce, a dva koše na odpadky. A z jednoho toho koše se ozýval pláč. Jenže to nebyl pláč lidský, ale psí. Už to znělo i trochu ochraptěle, asi tam ten pejsek naříkal dost dlouho. Děti se šly podívat, co je to za podivné vytí, a hle! Mezi papírky, sáčky a jinými odpadky se choulil a žalostně naříkal malý pejsek, ještě štěňátko.

Děti ho vytáhly z jeho vězení a on se usadil na trávě, otřepal se a tázavě na ně hleděl s hlavičkou nakloněnou, jako by se chtěl zeptat: „Tak jste mě zachránily a co bude teď? Jestli pak se o mě taky postaráte?“ Pak naklonil hlavu na druhou stranu, zív, popošel k nim a jako by pokračoval: „Tak půjdeme k vám, ne?“

Děti viděly, že štěňátko je roztomilé, a bylo jim hned jasné, že ho tam nemůžou jen tak nechat. Vzaly ho domů a tak zůstal Viktor — jak ho pojmenovali — u nich. Rodiče si ho taky velice brzy oblíbili a stal se vlastně členem rodiny. Chodili s ním na procházky, na výlety, jezdil s nimi na dovolenou, a když se děti učily do školy, seděl u nich, hleděl jim přes rameno do učebnic i do sešitů. Když psaly úkoly, pokyvoval hlavou tak, že to vypadalo, jako by ta písmena a celé věty psal s nimi.

Samozřejmě, naší rodině se to zdálo roztomilé, rodiče říkali vždycky žertem: „Už má Viktor hotové úkoly?“

A děti se pejska ptaly přímo: „Tak co, už všechno umíš?“

A Viktor jen odfrkl, jako by se divil té otázce, když přece je jasné, že ano, že už se všechno naučil a teď to umí, jako když bičem mrská. A taky uměl, jenže nikomu nic neprozra-

dil. Takže se učil a studoval s nimi, aniž to někdo vůbec tušil. Dokonce takhle s nimi vystudoval i vysokou školu, i když jen ten nižší stupeň, kterému se říká bakalářský. A přesto pořád mlčel, ačkoli i mluvit lidskou řečí uměl!

No, ale jinak se jim žilo pěkně, takhle pohromadě. Trvalo to pár let, až jednoho dne přišli rodiče s vážným návrhem, který musí s celou rodinou projednat. Udělala se dobrá večere, i pro Viktora dali pod stůl misku s jídlem, on se tam usadil a poslouchal, o čem se rokuje.

Otec začal: „Dostali jsme tady s maminkou zajímavý návrh. Že bychom totiž oba jeli do Afriky na dva tři...“

Maminka se přidala: „Prostě na pár let. Jak víte, my jsme oba lékaři, tatínek a já. Však jsme se vás v dětství taky dost naléčili! A vy už jste docela dospělí, máte jiné zájmy než my, taky tady máte svoje, jak se říká, známosti, prostě už nás moc nepotřebujete.“

Tatínek rozváděl myšlenku dál: „Dokonce se nám zdálo, že vám tady v tom našem bytě i trošičku překážíme. A když nám nabídli, že bysme jeli do té Afriky, kde je doktorů málo a nemocných dětí hodně, tak jsme si s maminkou řekli — proč by ne? Poznáme cizí kraje, pomůžeme nemocným dětem, ono se to jmenuje Lékaři bez hranic, tady ta naše pomoc, a vy si nakonec od nás i trošku odpočinete, aspoň na těch pár let. A pak zas přijedeme. Co vy na to?“

Děti, co už vlastně nebyly dětmi, byly docela překvapeny. Ale když si to promyslely, došly k závěru, že se jim ten rodičovský návrh líbí. Vždyť až se tam v té Africe rodiče zabydlí, tak by se tam oba dva mohli i podívat. „Procestovat Afriku, to by nebylo špatný!“ povídá mladý muž, takto syn.

A dcera, takto zase mladá a hezká žena, pravila: „Stejně jsem si přála tak rok dva cestovat, než vystuduju, někde se

usadím, možná vdám, budu mít svoje děti, třeba i malý černoušky, takže ta Afrika by se mi líbila.“

A syn, poměrně dobrodružná povaha, se nahlas zasníl: „Mně by se možná docela líbilo, kdybych tam tak po škole mohl pracovat v nějakém tom národním parku, starat se o zvířata, například o nějaké ty ohrožené a vymírající druhy!“

Rodiče se zasmáli: „No vida, ještě jsme si ani na to nepláclí, a vy už plánujete, co a jak bude! Ale dobře, považujeme ty naše plány za domluvené a my se půjdeme chystat na cestu. Však si zavoláme, hned jak dojedeme, a jestli to bude jen trošku k světu, tak vy se zatím taky můžete pomalu chystat. Takže — domluveno!“

Všichni se na tu cestu začali těšit jako malé děti. Na jejich tvářích se usadilo napětí a taky veselost a očekávání, možná se blížila tak trochu i cestovní horečka.

Jenže při tom všem si hned nevšimli, že je s úžasem pozoruje Viktor. Dívá se z jednoho na druhého, ba i třetího a čtvrtého, uši nastražené jako radary stříhaly a trčely na všechny strany, podle toho, kdo právě mluvil. Sám teď, za těchto choulostivých okolností, nechtěl přiznat, že všemu rozumí, že dokonce může i promluvit a něco k tomu říct.

V tu chvíli však k němu všichni obrátili zrak a doslova ztuhli. Jako jedněmi ústy promluvili: „Ale co bude s Viktorem?“ Otec i matka zesmutněli a po chvíli se ozvali, mluvili jeden přes druhého, o překot.

„My už jsme se na to ptali, našeho Viktora nám s sebou nepustí! Musíme ho nechat tady. A jestli vy pojedete s náma, nebo teda za nějakou dobu přijedete... tak nevím!“ Otec sklopil hlavu a pes Viktor ji sklopil taky tak, jak se ostatně dalo čekat.

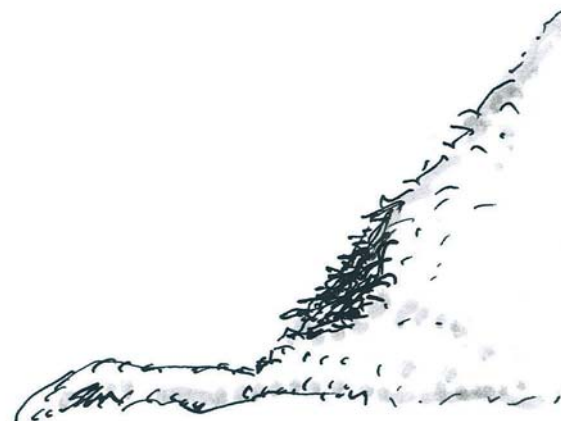
Mamince se objevily v očích slzičky. „Ty náš pejsku nebohý, ty chudáčku... My snad nikam nebudeme moct jet, když je to tak.“

Po chvíli se ozval syn: „Dnes ale přece není problém dát psa nebo kočičku do nějakého zvířecího hotelu, psali o tom i ve všelijakých časopisech. Něco to sice stojí...“

„Na to nehleď, já jsem si docela dost vydělala na brigádě, tak bych to klidně dala, jen aby o Viktora bylo postaráno,“ doplnila dcerka a rodiče se ochotně až nadšeně připojili: „No jistě, náš Viktorek přece neskončí jako tulák a bezdomovec, na ulici! Půjde do psího hotelu — a hotovo!“

Jak řekli, tak i udělali. Našli psí hotel, kde by se líbilo i jim samotným, Viktora tam ubytovali, zaplatili, co bylo třeba, zatím na rok a další peníze že pošlou. Paní, které psí hotel patřil, byla velice milá, slíbila, že se dobře postará a bude pravidelně podávat zprávy. Všichni se přece jen docela rozveselili, že bude o Viktorce postaráno, i když se jim bude stýskat, rozloučili se s ním a posléze odjeli do dalekých krajů.

Ze začátku šlo všechno dobře. Paní se o své svěřence dobře starala, Viktor si tam našel jiné, tentokrát psí kamarády

a nejen to, taky hezkou a přítulnou fenku, začali dokonce uvažovat o psí svatbě. Jenže ke konci prvního roku paní onemocněla a zakrátko nato zemřela. Zvířecí hotel zdědil její synovec, zlý a hrubý člověk, a ten všechny pejsky vyhodil na ulici — doslova! Ze dne na den je vyhnal.

Nastaly těžké časy, však se o tom píše na začátku naší pohádky. Ale pořád to ještě jakž takž šlo. Hlady netrpěli, Mína, totiž fenka, která se s Viktorem dala dohromady v útulku a zůstala s ním, byla zkušená pouliční psice, a tak se společně protloukali životem. Hlavně však, že se měli rádi. A to opravdu měli.

Jenže přišla další pohroma. Město nařídilo vylákat všechny toulavé psy, ty vhodné odvézt do Švýcarska, kde rádi jedí pečené psy — je to taková jejich pochoutka —, a ostatní pobít. Tak městští zřízenci svezli všechny psy na jedno místo, že je zlikvidují. Nevšimli si — a taky jim to bylo jedno —, jaká je Mína pěkná a Viktor šikovný, jaký spolu tvoří hezký pár. V celém houfu si vždycky nějakého psa vybrali a takovým dlouhým bidlem s drátěným okem na konci ho chytli za hlavu a chystali se odvézt kdovíkam. Už už navlékali smyčku i Viktorovi, když tu se přece jen

po všech těch letech rozhodl promluvit: „Zastavte, nedělejte to!“

Pacholci se rozhlíželi, kdo to mluví, ale žádného člověka nezahledli. Tak se chystali pokračovat, jenže Viktor už se nehodlal vzdát.

„To jsem já, pes Viktor, a tohle je moje snoubenka Mína.“

„Haf,“ poznamenala Mína.

„Pes, který mluví lidskou řečí!“ divili se všichni kolem. „Kdo to kdy viděl a slyšel, leda tak v pohádkách!“

„A to není všechno,“ pokračoval Viktor, „dejte mi nějaký matematický příklad!“

Tak mu ho dali a on ho vyřešil. A přišly i další otázky, na všecko Viktor bez problémů odpověděl a přidal ještě zvláštní odbornou přednášku. Něco takového ještě nikdo nikdy neviděl a neslyšel, ani odborníci, které narychlo povolali.

Tak honem zatelefonovali na ministerstvo, i tam se divili, ovšem zakrátko zřídili speciální pokusnou školu, první v celém vesmíru, kam chodily děti a učil je pes, totiž náš Viktor. Toho nám pak záviděli v celém našem světě! Takové znalosti, všeho, i cizích jazyků — a ten rozsah a přehled! Všichni žasli. Zvíře učí lidi, to opravdu svět neviděl.

Všude se psalo o vzdělaném psu, který mluví lidskou řečí, a jedny anglické noviny se dokonce dostaly i k naší rodině, která teď pobývala v té Africe. Samozřejmě podle fotky hned Viktora poznali, dokonce mu napsali a navíc pogratovali k svatbě s Mínou, která ovšem žádnou lidskou řečí nemluvila, ba ani česky ne.

Viktor jim ihned odepsal a tak si často psali, a dokonce i telefonovali přes skype, protože zvládnout počítač nebyl

pro Viktora žádný problém. Takže to všechno nakonec našťastí dobře dopadlo.

Dnes je Viktor, který se dožil požehnaného psího věku, co odpovídá jednadevadesáti lidským rokům, pochován v rodinné hrobce naší milé rodinky a po jeho boku spočívá také Mína a mají tam na náhrobku i zlatý nápis.

Jak říkám, konec dobrý, všechno dobré.

Nelidov

Když Alence zemřela matinka, zůstala sama s otcem. On nebyl zdaleka zlý, jen byl hodně povolný, takový měkký, co mu kdo řekl, toho poslechl, tomu uvěřil. Dokud byli sami jen s Alenkou, bylo ještě celkem dobře, otec pracoval na poli, chodil do lesa kácet stromy, něco se prodalo, takže špatně se jim nevedlo. Alenka už byla docela velká, bylo jí asi třináct, tak se zase starala o domov, králíky, slepičky, zahrádku, vařila pro oba, pár vajíček, co zbylo, si zase koupili lidi ze vsi, když tam byl trh. Jak říkám, nežilo se jim zle.

Jednoho dne se však do vsi přistěhovala vdova H z nedalekého městečka, se svými pěti dcerami, A, B, C, D a E. Koupila si malý, skoro rozpadlý domek hned v sousedství, a sotva se nastěhovala, hned se chtěla přátelit. Tu si přišla půjčit pár vajíček, tu trochu soli, za tatínkem přišla jakoby na poradu, když trochu zdomácněla. K Alence se zpočátku chovala pěkně, chválila ji, jaká je šikovná, jak dobře hospodaří, lichotila jí, kde mohla. Alenka byla moc hodná a důvěřivá, tak jí na ty lichotky skočila, i když uvnitř jí nějaký hlas říkal, aby hned všemu nevěřila. Ovšem tatínka si H brzo a lehce omotala kolem prstu. Jednou mu třeba donesla kousek nějaké buchty, jindy talíř polévky. Vlastně by se dalo říct, že H nevařila ani nepekla zdaleka tak dobře jako Alenka,

jenže ona to tatínkovi osladila sladkými slovíčky a jemu se to pak zdálo jako mana nebeská. Jindy zase tatínek šel do lesa na dříví a vdova H zahlédla na jeho pracovních šatech malou díрку. A hned: „A jéžíšinku, vy tady máte díru jako vrata!“ Hned z něho tu kazajku svlékla, doma přeprala, díрку zašila a kabátek poslala po A, B, C, D nebo E. Tatínek si liboval, jakou získali novou šikovnou sousedku, jak má hodná ta děvčata, měl pro ně jen samou chválu. Toho, že se Alenka už dlouho stará, co může, o něho i o domácnost, si ani nevšiml, jako by na tom vůbec nic nebylo.

Tak šel čas, netrvalo to dlouho a všech těch šest ženských, A, B, C, D, E i jejich matka H, tatínkovi tak popletly hlavu, že slovo dalo slovo a už si je stěhoval do toho úhledného domku, kde doposud bydleli s Alenkou. Ty nejlepší místnosti hned zabraly a Alenku vystrčily do přístěnku, kde dřív měli kozlíka. Otec si toho ani nevšiml, měl oči jen pro vdovičku H a její dcery. Zakrátko se otec a H dohodli, že se vezmou, když jim to tak ladí dohromady. Z Alenky se stalo v nové domácnosti děvče pro všechno, obyčejná služka. To, co předtím dělala jen pro tatínka a jejich společnou domácnost, musela teď dělat pro dalších šest lidí, A, B, C, D, E i H — a to bylo nějaké práce, a nikdo s ní té nebohé holce nepomohl! Dřela se od rána do večera, první vstávala, poslední chodila spát. Otec si myslel, že všechno klape, že jeho skutečná dceruška si žije ve vatičce jako ty druhé holky, a nevšiml si, že s ní zacházejí jako s poslední služkou, ba hůř.

Jednoho dne, když H Alence pro nic za nic dost nepěkně vynadala a A, B, C, D i E si taky pustily pusy na špacír, jen na ni křičely a posílaly hned pro to, hned zas pro ono, nadobro Alence došla trpělivost. „Já už tady nevydržím, už mně docházejí síly, to bych tu brzo umřela. Musím pryč.“

Sbalila si do šátku po mamince svůj uzlíček, stejně ji o všechno ostatní ty ženské připravily, ani se s nikým nerozloučila a vydala se na cestu. Otec se po ní taky nesháněl, ani ho to nenapadlo, myslel si, že se ta holka někde motá. Tak jako tak už na ni měl pífku, ony si totiž pořád na Alenku stěžovaly a otec myslel, že se takhle pokazila a že na ty druhé žárlí, truceje a dělá schválnosti, tak se nesnažil zjistit, jak to s ní opravdu je, vůbec ho to nenapadlo.

A tak se tedy Alenka vydala na cestu. Šla a šla, jen tak nazdařbůh, a tu uviděla na cestě brouka, takového velkého, černého s kusadly.

Brouk povídá: „Kam jdeš, Alenko?“

Alenka se podivila. „Ty mě znáš? Já žasnu.“

„To víš, že tě znám. Ono se tuhle i tamhle o tobě něco proslýchne, všichni tě litují, a že nemáš nikde dovolání, to se taky ví. Takže se nikdo nediví, že ses sebrala a vydala se do světa. Dobřes udělala. Kampak máš namířeno?“ zajímal se brouk.

„Kam mě nohy ponesou, třeba budu mít někde víc štěstí a taky lidi budou na mě hodnější, ne jako můj vlastní otec a macecha H a ty její dcery A, B, C, D a E. Však co, někde v domácnosti bych mohla být docela užitečná, o slepičky se umím postarat, vařit umím, všecko, co je takhle potřeba. A dokonce jsem slyšela, že ve světě, například v nějakých velkých městech, tyhle věci ani jen tak ručně nedělají, prádlo se pere samo v nějaké skřínce, slepiček mají v obrovském kurníku třeba tisíc, a dokonce prý tam děti chodí do školy, ale to už si nejspíš někdo vymýšlí, ne?“

Alenka se divila, co všechno ji v tom širém světě může potkat a brouk řekl: „No, to já nevím, ono je dneska všechno možný. Tak víš co? Já jsem na tohle všechno taky zvědav, tak já teda půjdu s tebou.“

„Tak jo!“ povídá Alenka a tak šli.

Šli a šli, až na cestě viděli ležet dost velký kámen. Alenka ho chtěla odhodit z cesty, aby do něho nenarazil nějaký povoz a vtom ten kámen promluvil.

„Kam jdete?“

„Do světa!“ odpověděli Alenka i brouk a kámen jen utrousil: „Tak já půjdu s váma! Můžu?“

Oba pocestní s tím souhlasili a tak už byli tři. A tak šli, Alenka a brouk, kámen se kutálel, zkrátka pochodovali, sluníčko svítilo, trochu jim bylo i horko a měli žízeň, když tu přišli k potůčku. Ten zurčel, voda v něm byla čistounká, průhledná a chladivá, a tak se všichni s chutí napili, osvěžili, kámen se dokonce i opláchl a už se chystali na další pouť, když vtom se potůček ozval: „Putujete do světa, co?“

„Putujeme.“

Potůček pokračoval: „Jenže jste jenom tři, že jo?“

„No jo, jsme tři, ale proč říkáš *jenom*?“ podivili se kámen, brouk i Alenka.

„Protože správně bysme měli být čtyři,“ zabublal potůček. „Já totiž mám toho tady už taky dost a dám se na cestu s váma. Souhlasíte?“

„Jasně!“ ozvali se naši tři poutníci a vydali se na cestu. Alenka i brouk pěkně rázovali, kámen se kutálel a potůček tekl. Nešlo se jim takhle špatně. Jenže za nějakou tu hodinku jim přece jen vyhládlo, na jídlo však s sebou nic neměli. Tak se aspoň zastavili pod stromem u cesty, že si odpočinou. Ona to byla jabloň a na ní rostla krásná a výtečná jablíčka. A když se naši pocestní, unaveni tím putováním, na chvílku usadili a opřeli o kmen, hned se jich pár sesypalo na jejich hlavy, jestli se to tak dá vůbec říct. Když se dosyta najedli, pronesla jabloň: „Spokojeni?“

Všichni přisvědčili a už se zvedali. Náhle se jabloň zeptala: „Tak co, nevadilo by vám, kdybych se připojila k vaší sympatické skupince? Bylo by nás pět a to už se dá něco podniknout, ne?“

„Vůbec nám to nevadí! My budeme rádi, jen pojď s náma.“

Tak se jabloň vykořenila ze země a dali se zas na cestu. Jabloň, jako nový pocestný, potůček, balvan, brouk a taky Alenka. To už jich bylo opravdu pět a to docela stačí. A tak táhli krajem, až došli k nějaké vesnici. Na ceduli bylo napsáno její jméno: *Nelidov*. Vypadalo to, že v ní nikdo nebydlí, nikde nebylo vidět ani človíčka. Domky byly skoro nové, a tak pocestní přemýšleli, čím to může být, že je vesnice — a dokonce tak pěkná — úplně prázdná.

„Jak je to možné?“ divili se.

Až se kámen ťukl do hlavy, potůček zabublal, brouk zastříhal kusadly, jabloň shodila jedno jablíčko rovnou Alence na hlavu a ta vypískla: „To dá přece rozum! Jak tady můžou bydlet lidi, když se ta vesnice jmenuje *Nelidov*! No ne?“

Všichni to hned pochopili a vykřikovali: „No jasně, že nám to nedošlo hned! Tak to je! Máš pravdu, Alenko!“

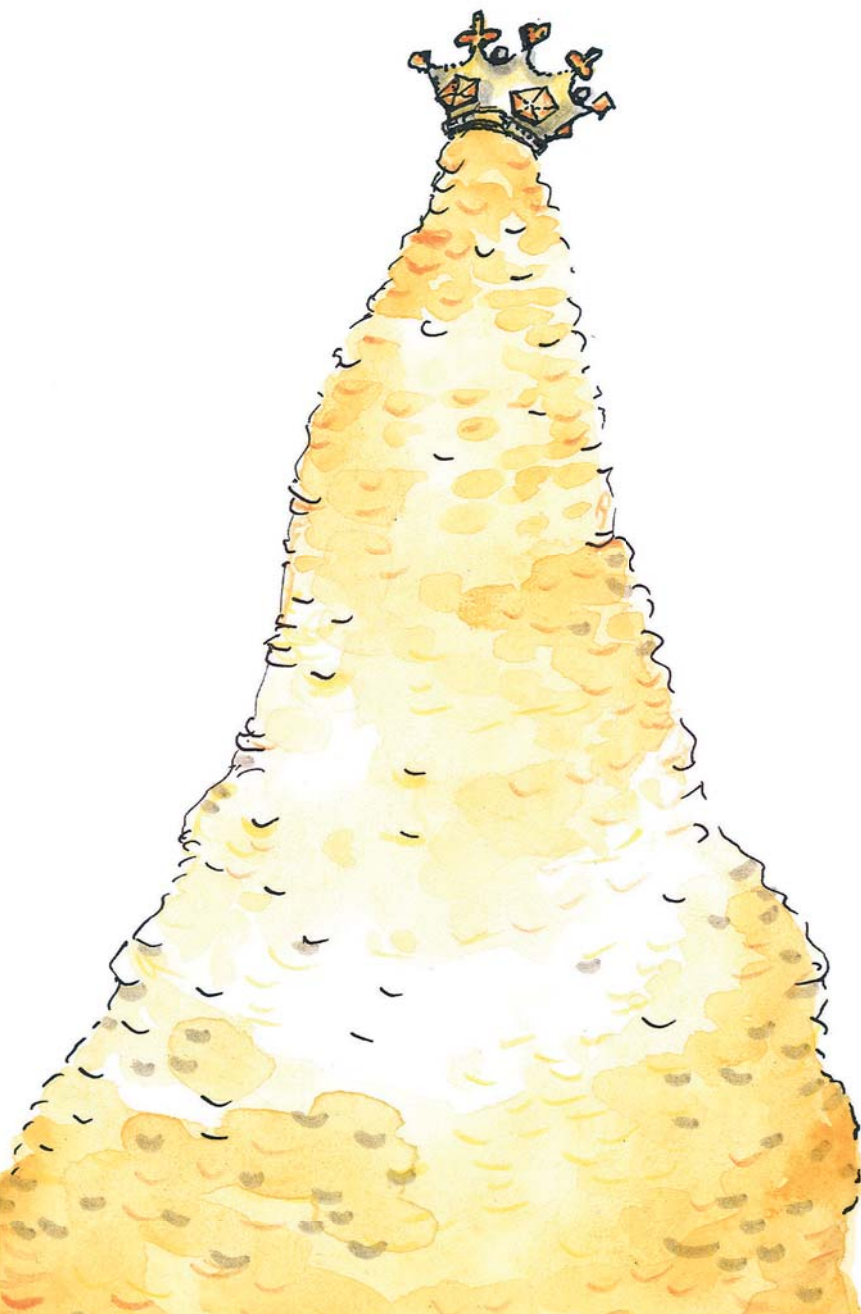
Hned se rozhodli, že se v té pěkné vesnici usadí. Každý si vybral nějakou pěknou chaloupku, ale když tak tu vesnici obcházeli, tak viděli: tam se v prachu peleší pár slepiček, tu poskakuje v trávě nějaký ten králík, dokonce kdesi v chlívků zachrochtalo prasátko a zpoza rohu se vybatolila husa F s pěti housátky, G, H, I, J a K. Copak to, na tom by nebylo nic zvláštního! Ale u jednoho dvorku dokonce stálo nablýskané, skoro nové auto, do kterého si Alenka hned sedla a drandila si to po vesnici jako nějaký závodník, a kdo z našich poutníků chtěl, toho svezla, jablůňku ale jen na ohradce na střeše, do auta by se nevešla.

Tak tam v té vesnici začali bydlet a nevedlo se jim zle. Za nějakou dobu šel tudy pocestný, mladý šikovný knihovník, nějaký Jarda Hromádka. Když uviděl Alenku a ona jeho, hned se do sebe zamilovali. Jarda se tam taky usadil — a to už byl pomalu čas přejmenovat vesnici nějak jinak. Tak Alenka zajela do města pro barvy a štětce a tu ceduli přepsali. Místo *Nelidov* se teď vesnice jmenovala *Osada pocestných přírody živé i neživé*.

Brzy tam těch živých bylo i víc, když se Alence a Jardovi narodily nějaké ty děti, každý rok jedno nebo dvě. I ten brouk si našel paní broukovou.

Tak tam všichni spolu šťastně žili, a jestli nezemřeli, žijí dodnes.

O jednom králi

Jak se tak v nějakých pohádkách říká — byl jednou jeden král. Na tom by nebylo nic divného, takových je různě po světě víc. Ale ten náš nebyl jako každý druhý, byl to NÁŠ král, český a moravský panovník, tehdy dokonce velkomoravský. V něčem se těm ostatním podobal, to sice ano, měl velkou říši, které dobře vládl, krásnou paní královnu, dva až tři prince a jednu nebo dvě princezny. Takže ani to nebylo nic divného. Jenom jedna věc byla zvláštní. Ten král, kromě toho, že měl žezlo, pěkné, zdobné, ze zlata, stříbra a s drahokamy — ostatní králové mu to žezlo dost záviděli, protože sami takové neměli — a že měl také krásné říšské jablko, i to bylo zlaté, stříbrné, s drahokamy, hodně ozdobné, dobře mu sedlo do ruky a i to mu ti cizí králové záviděli, on měl, a to byla ta nejkrásnější z věcí, kterými se vyznačuje královská moc, skvostnou královskou korunu. Takovou nikdo nikdy na celém světě neviděl.

A já, který vám tady tenhle příběh vyprávím, jsem sjezdil pěkný kus světa, navštívil jsem těch králů nepočítaně, ale takovou korunu jsem ani já sám nikde a u nikoho neviděl, a to jsem jich viděl hodně.

Tak například v Americe měli indiánskou starodávnou korunu z lidských lebek a kostí, jen hodně zmenšených,

jako trpasličích, a tu nosil, jen při mimořádných slavnostních příležitostech, americký prezident. Nebo, věřte nevěřte, v Rusku zas nosil prezident na hlavě celého medvěda, byl ovšem vycpaný nějakou lehkou umělou hmotou, ale i tak byl těžký. Místo očí měl obrovské rubíny, drápy měl z malachitu a zuby zlaté, nablýskané, v každém diamant, jen se leskly. Ale musel být ten prezident sportovec, aby toho medvěda na hlavě vůbec unesl, oni ho taky podle toho vybírali. Když se pak někdy pod tou medvědí korunou svalil, tak zkrátka už nemohl být tím prezidentem.

V Africe, kde našli obrovské pohřebiště mamutů, úplný mamutí hřbitov, svému králi z těch mamutích klů sestavili krásnou, vyřezávanou, umně proplétanou korunu, která byla zároveň trůnem, takže ten král s sebou nosil velkánské sedátko a korunu zároveň. Samozřejmě to přineslo určité potíže, protože musel takový král chodit pořád vsedě, nohy pokrčené, a to málokdo dlouho vydrží, spíš nikdo. Takže tam krále zrušili a zavedli taky nějakého prezidenta, jenže ten trůn s korunou, dva v jednom, musel nosit taky, takže to si moc nepomohli.

Dost dobře to nepochybně vyřešili i v Japonsku, kde tomu jejich císaři, ovšemže pěkně, ba nádherně oblečenému, dali na záda takový — taky nádherný — batoh, ze kterého na všechny strany trčely na dlouhých tyčích z vzácného dřeva zlatem vyšívané a drahokamy zdobené praporce, takže když se někdo stal tím císařem a když mu do toho batohu ty praporce napíchali do tvaru rozevřeného vějíře, nemohl už nikdy opustit ten slavnostní sál svého paláce, protože by prostě neprošel dveřmi.

A tak to šlo dál a dál. V některých zemích, kde moře omývá jejich břehy, se tamní králové uchýlili k rybám a ji-

ným mořským tvorům. Někdo měl korunu pokaždé novou, dokonce i z čerstvé chobotnice, jiný ze žraločí tlamy s vyceňnými zuby a známou ploutví na zádech nebo z jiné mořské potvory. Nebudu už zdůrazňovat, že tam, kde to šlo, použili k výrobě na ozdobu též mnoho drahých kovů i kamenů.

V severských zemích měli králové nebo královny koruny sněhové, ledové, což bylo trochu nepříjemné, poněvadž taková koruna na hlavě roztávala a studená voda tekla panovníkům za šaty na tělo a pak pořád kašlali a smrkali. Vynalézaví vládci takové tající koruny nahradili křišťálem nebo sklem, ovšem to zas bývá křehké a takový dotýčný nesmí upadnout, aby se koruna nerozpadla v střepy a nemusela se vyrábět nová, navíc tu bylo nebezpečí zranění. A tak bych mohl ještě dlouho pokračovat. Takže vidíte, že možnosti jsou obrovské. Přesto koruna toho našeho krále, o kterém je řeč, byla opravdu něco mimořádného.

Jenomže jednoho dne ta jeho koruna zmizela. Ztratila se v královském skladišti nebo ji někdo ukradl, to se neví. Ale zkrátka a dobře — najednou byla pryč.

Nastal velký smutek, bylo nařízeno tu ztracenou korunu hledat a vyšlo nařízení, že než se najde, mají být všechny budovy potaženy černým flórem, lidi mají chodit v černém a nemají dovoleno se smát ani usmívat, hudba má zakázáno hrát, divadla musí zavřít a hlavně, na stadionech, ať zimních nebo letních, nesmějí probíhat žádné závody, ani nemůžou být utkání, ba ani se nesmí trénovat například fotbal nebo hokej, nic, žádný sport a vůbec. I hostince a kavárny byly zavřené. Děly se všechny tyhle věci, které ke smutku patří. To už pak lidem do smíchu tak jako tak nebylo.

Všichni, kdo v té naší zemi něco znamenali, byli povoláni, aby se sešli v králově sídle. Ze všech koutů země se sjeli,

někteří letadlem, vlakem nebo autobusem, někoho poslali i potrubní poštou a ti zámožnější přijeli autem, na koni, ti chudší pak na oslech nebo přišli pěšky.

Shromáždili se v trůnním sále. Vládla tu — na rozdíl od dřívějška — truchlivá nálada. Když přišel král se svou rodinou i družinou, všichni mlčky povstali, a když viděli krále prostovlasého, bez koruny, schýlili s povzdechem hlavy. Někteří dokonce i utírali slzy, mnozí tajně, jiní ani neskrývali pláč a nahlas vzlykali.

Král zvedl ruku a všechno se utišilo.

„Našli, moji rádcové, našli?“ otázal se a tu a tam se ozývalo: „Nenašli, nenašli.“ A král jen smutným hlasem poznamenal jako tichá a smutná ozvěna: „Nenašli...“

Po chvíli král pokračoval a jeho královský hlas se nesl ozvěnou sálem.

„Moji princové i princezny, mí vzácní poddaní, mužové i ženy, matky i malé děti, každý, kdo se může hýbat, vydejte se do světa, do všech světových stran, do všech koutů a pátrejte, hledejte, prostě o tu naši ztracenou korunu. Kdo mi ji přinese, tomu dám půl království a princeznu, případně prince.“

V okamžiku byl sál prázdný, všichni se vydali co nejrychleji do světa hledat ztracenou korunu.

Také jsem tehdy zrovna putoval světem a mohu potvrdit. Na každém náměstí, na každém rohu, u chrámů i v zastrčených uličkách mohl poutník potkat naše lidi, kterak prosebným hlasem hledali tu ztracenou korunu. Všude se ozývalo: „Prosím, nemáte korunu pro našeho krále? Dejte našemu králi korunu. Naš král potřebuje korunu. Nelitujte korunu a dejte ji našemu králi!“

Někteří stáli hrdě a za svou prosbu se nestyděli. Jiní si zase klekli, před sebe položili čapku, jako skuteční proseb-

níci. Další šmejdili po městech a vesnicích, po nádražích, hospodách, všude a prosili i žádali o korunu, bez které by naše království nebylo tím, čím bylo po staletí i tisíciletí.

Tak se pomalu sešla koruna ke koruně, korunka ke korunce, kdo měl pocit, že nasbíral už dost, rozjel se zase domů. Tam, na hradním nádvoří, vysypali přinesené koruny, poklonili se králi, a protože to bylo pořád málo, na jeho žalostnou otázku: „Našli, našli?“ stále ještě odpovídali: „Nenašli, králi náš, nenašli.“ A vydávali se znovu na cestu.

Tak rostla na hradním nádvoří hromádka nasbíraných korun, brzy už to byla pěkná hromada, pak to byl kopec, vyšší než samotný hrad, a zakrátko už bylo hradní nádvoří zaplněné korunami ze všech koutů světa. Dnem i nocí úředníci královské pokladny počítali přinesené koruny, balili je do ruliček, dávali do pytlů a popisovali a popisovali. Brzy se zjistilo, že korun už bude dostatek. Král povolal ty nejlepší klenotníky, zlatníky i stříbrníky, rytce a brusiče drahokamů a ti se dali do práce, jen jim pod rukama rostla. Netrvalo dlouho a nová koruna byla na světě. Jednoho krásného jarního dne ji také na tom slavném nádvoří vystavili. Nová koruna zářila, leskla se na slunci, drahokamy odrážely paprsky jasnější než slunce samo.

Král s rodinou a doprovodem vyšli na nádvoří, všichni se kolem něj seskupili a on usedl na svůj trůn. Na rudě čalouněných nosítkách s držadly z ebenového dřeva přinesli nejváženější občané novou korunu, postavili nosítka před krále a poklekli. Všechno ztichlo. Král vstal, uchopil korunu a vsadil si ji na svou královskou hlavu.

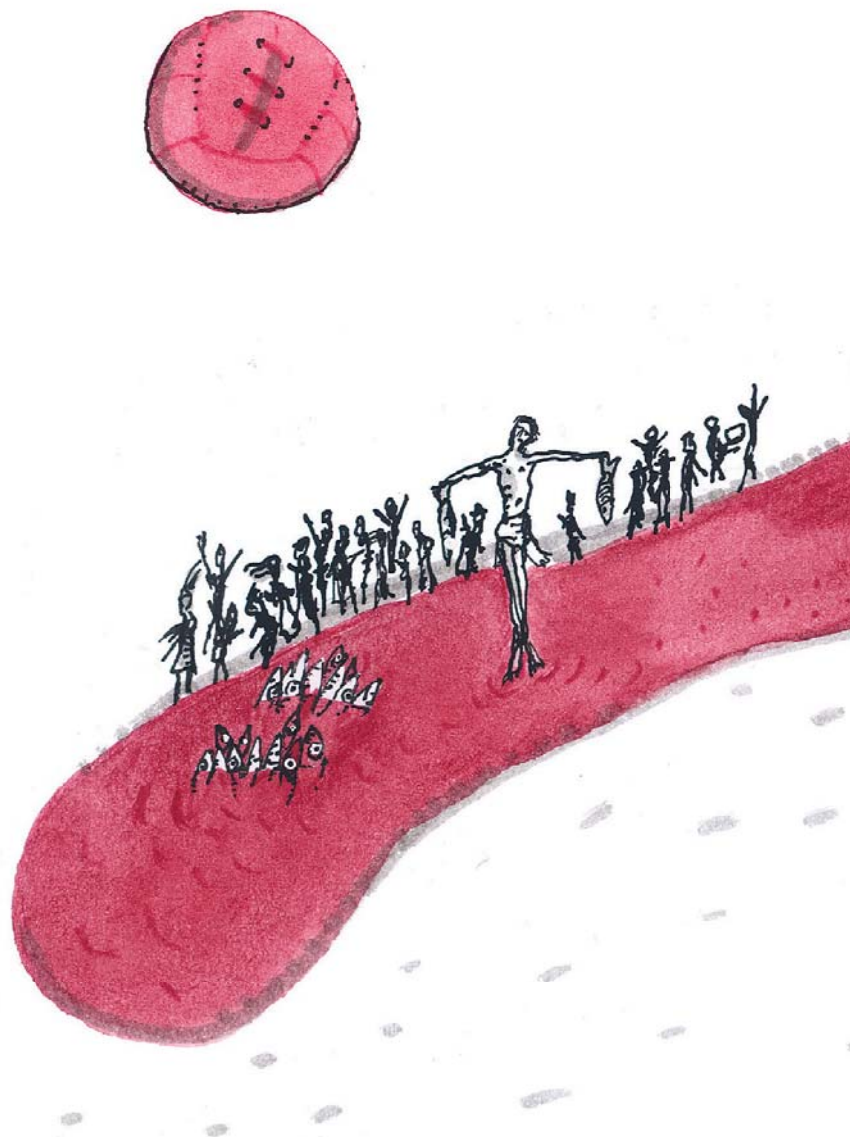
Černé závoje všude vůkol se náhle svezly k zemi, lidé odhodili tmavé šaty, na tvářích se jim rozhostil úsměv. Ozval se jásot i veselý smích a všechno zazářilo barvami. Zazněly

fanfáry, pak začala hrát slavnostní hudba a bylo vyhlášeno tři dny trvající veselí.

To bylo radosti, že máme zase svou korunu, usazenou na skutečné královské hlavě. A lidé si říkali: „Přece jen to stálo za to! Teď už máme opravdu všechno, co nám chybělo!“

Zmatení času

Malé děti mají trochu přehozenou posloupnost událostí, běhu světa, ale nijak jim to nevadí, zdá se. Rozprávěl jsem s malou, školou povinnou holčičkou z příbuzenstva. Chtěla vědět, co naše rodina zažila, kdy se kdo narodil, zdali přežil některou z těch světových válek a jak se mu to podařilo, bylo-li to těžké nebo se stal nějaký zázrak, což, jak slyšela, je taky možné, a tak dále. Samozřejmě se jí do toho všeho pletly zážitky z televizních pořadů, pohádek a podobně. A já jsem se zeptal, chtěl jsem slyšet, co už ví. A ona začala, k řeči mě ani pořádně nepustila — a spustila.

Tak například slyšela, že Kristus nakrmil a napojil celou svatbu — a že tehdy byly jiné svatby než dnes, to byly stovky lidí! No a tehdy nic zrovna neměli, nic nebylo, jen nějaká ta ryba a trochu vody. A on, ten Kristus, z toho mála někde vyčaroval plno těch ryb, dokonce snad i gril, na kterém je různě připravili ti nejslavnější kuchaři, takže lidi si opravdu pochutnali. O chlebu nebo nějaké příloze mi nic neříkala, asi ale upekli brambory v popelu, takže možná bylo všeho dost. Nebo když uměl to s těma rybama, tak s tím chlebem to už musela být hračka. Vodu ti svatební hosté pít nechtěli, limonády nebyly, takže mu nezbývalo, než z té vody udělat víno, to tehdy ti proroci uměli, a nebylo ho málo! Dokonce ho bylo

moc, víc než bylo zdrávo, takže prý nějaký Noe, který s celou rodinou přežil ty záplavy, co u nás tuhle byly, celou tu dobu plaval, celá rodina plavala v nějaké lodičce a přitom jedli všelijaká zvířata, co pochytili, a z toho důvodu už některá ta zvířata na zemi nežijí, poněvadž ta rodina je všechna snědla. Jim to prý bylo jedno, co jedí, právě z toho důvodu, že byli namol. Totiž to Kristusovo víno bylo strašně silný, ona to byla spíš kořalka než víno a to se tehdy nevědělo, že se má pít jen do polopita. Taký třeba lidi tenkrát chytli nějakýho mamuta a jedli a jedli, dokud bylo co, aby si v břiše udělali zásoby, než zas něco uloví. Jenže mamutů nebylo dost, tak se lidi rozhodli, že uspořádají nějakou válku. Nazvali ji první světová a ta trvala dost dlouho, než pak honem přišla ta druhá. A celou tu dobu, pořád bylo toho jídla málo, lidi vymýšleli, jak z toho ven, protože takový kouzelníci jako ten Kristus už nebyli. Ale byli jiní tihle proroci, a bylo jich pořád víc a víc, a ti uměli opravdu udělat hostinu z ničeho. A to je pravda, protože ty lidi každej zná, i ty jídla viděl každej v televizi a i malé děti je znají jménem a umí je nazpaměť. Třeba takovej Babica, Láďa Hruška, Nigella, u nás třeba Pohlreich, ten byl moc slavnej prorok a ještě pořád je, pak Jamie Oliver, Dita Pecháčková a moc a moc jich bylo. Ovšem doba je jiná než tenkrát a dneska ti proroci jídla i třeba ti sportovci mají svoje sponzory, to musí být. Takže se neví, kdo sponzoroval toho Krista, ale u těch, co umí opravdu dobře vařit, to bývá ten Michelin, co je tak tlustej, že se mu celý tělo varhánkuje. On má peněz dost, protože dělá pneumatiky na auta. Takže takovej prorok, když má to michelinský vyznamenání, se má pak moc dobře.

Holčička pokračovala takto po svém a nedala se zastavit. Tak jsem ji nechal mluvit, mělo to ovšem svoje kouzlo...

Když už to lidi tolik nebavilo, pořád jen vaření a vaření, po rybách prasata, pak krávy a pak kuřata, nakonec všelijaký hmyz, švábi a červi a tak, lidi jdou pořád vpřed, takže hledali jinou zábavu. A zase s něčím přišel ten Kristus a to byla teda věc! Umřel nějaký chlapík, jmenoval se Lazar, a on ten Kristus ho oživil. Tenkrát moc lidí umíralo, ona to byla nějaká epidemie, tak každýho, co byl nějak nemocnej, ať už to bylo židovinou, cikánstvím, homosexualností, komunismem nebo tak, to byly nemoci tehdejší doby, tak ho soustředili do takových lazaretů, to bylo právě po tom Lazarovi, říkalo se tomu koncentrační tábor, tam je koncentrovali. My třeba dneska známe spíš skautský nebo pionýrský tábory. Ale těch oživovatelů, jako byl Kristus, už nebylo tolik jako těch kuchařskejch proroků. Tak prostě nestačili, i když tam byli i moc dobří doktoři, jako například Mengele a jiní, jenže těch nebylo dost. Pro starší lidi tam byli sice tihleti esesáci, to pochází ze slov Senior Service, anglicky řečeno, česky by se řeklo pečovatelé, služba pro starý lidi. Nebylo jich málo, ale i tak, takže nestačili tu epidemii zvládat, a tak jim tam lidi padali pod rukama jako hrušky, jenže ne ti Láďové, ti ještě nebyli na světě.

To je právě hezký, říkala ta hočička, že vždycky se na světě objeví někdo, kdo vynalezne něco, co lidem v jejich nouzi pomůže. Takže když byly ty epidemie a ti proroci po tom Kristusovi, po něm zas ti kuchaři a ten Senior Service s vedoucím, kterej se jmenoval Hitler, a pak zas po něm přišel ve světě Stalin, ten byl taky moc úspěšnej, u nás byl taky jeden, dnes už známe jenom jeho křestní jméno, Klement Góľman nebo tak nějak, ono už je to dávno, lidi to příjmení stejně zapoměli.

Po těch válkách a epidemiích se to trochu spravilo. Už nebyl hlad všude, jenom někde, takže lidi dali přednost zábavě

a mnozí se snažili nejenom najíst, ale taky chtěli mít pěkný tělo, dobře vypadat a taky se dobře bavit. Hodně se začalo chodit, teda, chodilo se vždycky, jenže teďka víc než dřív. A nejenom chodit, ale i běhat, jen tak, nebo taky hlavně třeba s balonem, a to se houfně rodili tihleti, jak se dřív říkalo, proroci, a ti stáli opravdu moc a moc peněz. Takže se začali sdružovat v klubech milionářů až miliardářů a každý větší město jeden ten klub mělo. Podle toho, jak bohatý město to bylo, tak tolik tam bylo těch miliardářů, jmenovali se všelijak, Neymar, Ronaldo, Messi, Pogba, moc a moc jich bylo. A ti byli opravdoví kouzelníci, říkalo se, že jsou geniální, hlavně že mají geniální nohy. Takže každé rok si zuli boty, dali nohy do lavóru a papež jim ty nohy na Velikonoce omyl, aby vydrželi co nejdýl. Jak se říkávalo, lidi potřebují chleba, tak to už skoro většinou bylo, aspoň teda u nás — a různý hry.

A ty hry byly všelijaký, šachy, pak tyhlety běhačky s míčem nebo bez něho, skákání všelijaký, Člověče nezlob se, skládání kostiček, písmenek, hrály se karty, jezdilo se na kole nebo autama všelijakýma a tak. To už pak ani člověk nepotkal jinýho, kterej by byl aspoň trochu normální, tím se myslí obyčejnej, že by někam šel jen tak, pro nic za nic, na procházku nějakou, jako třeba ve starověku císař František Josef Caesar, kterému se právě proto říkalo Procházka.

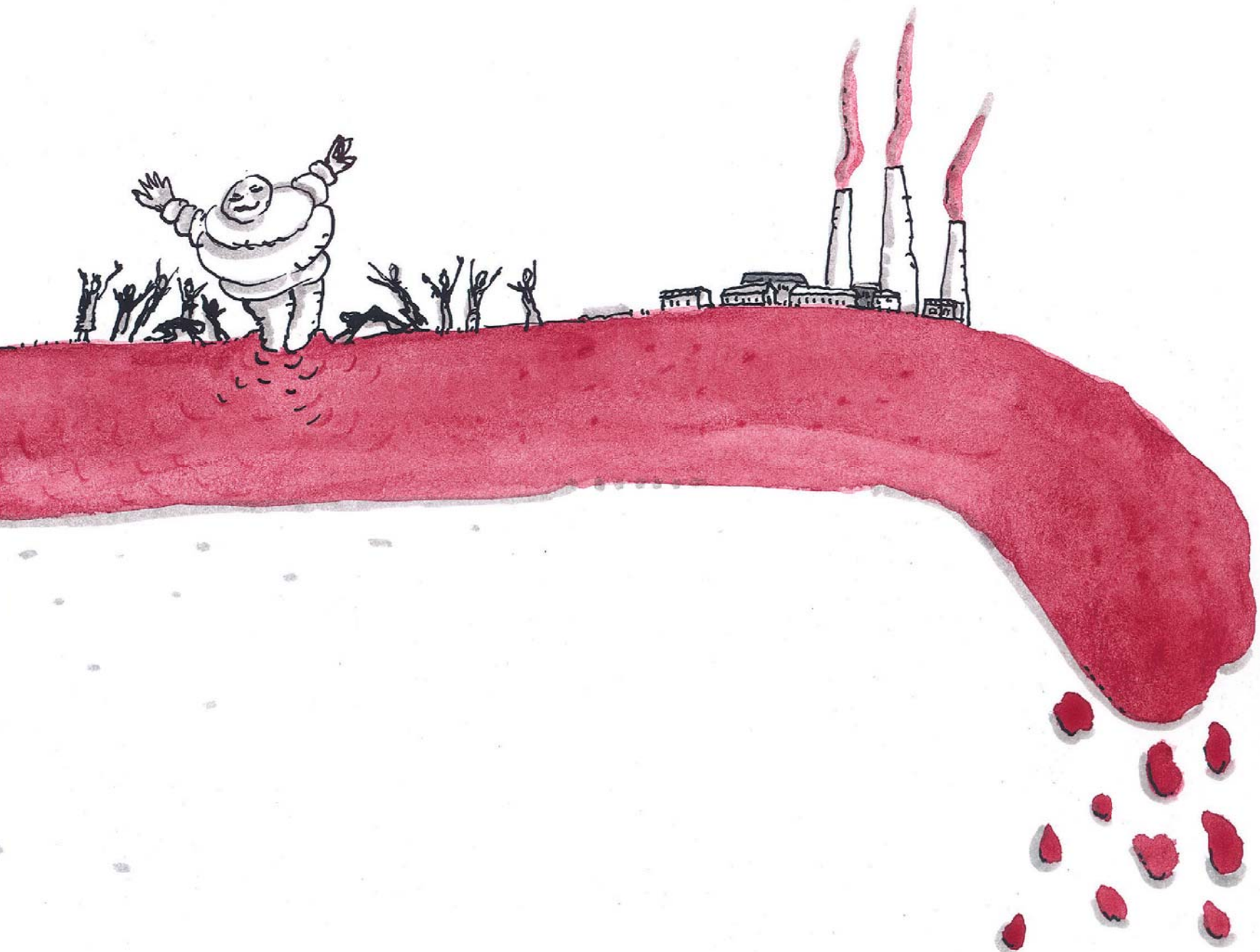
To ježdění, hlavně těma autama, pak bylo moc oblíbený, takže lidi skoro přestali chodit. Postupně jim odpadly i nohy, zatím teda ještě ne úplně, ale říkal jeden doktor, že to časem bude. Takže se lidi odkutálejí do toho auta a tam zachroptí — třeba kdyby to byl člověk z Brna, to je taky jedna z těch světových megapolí, tak řekne — „Chcu dom!“

A to auto, nebo co to bude, už bude vědět, co dělat. Když pak dojede na místo, tak to takovýho kulatýho člověka vy-

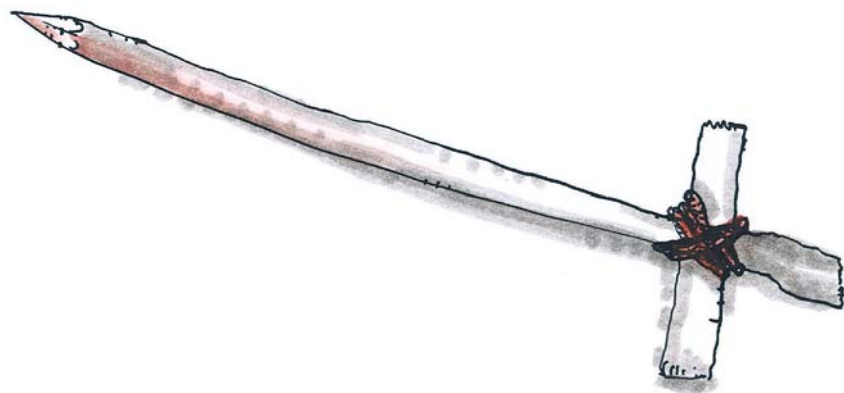
střelí do nějaké spršky, pak ho to osuší a fukar nějakěj ho odkutálí proudem vzduchu do postele. A ráno ho to zas vykopne, kam bude potřeba.

A tak holčička, ta moje příbuzná, mi vyprávěla přibližně asi tohleto, co jsem teď tak nějak zapsal. To bylo asi tak všechno, co si pamatovala ze školy a z televize, kde dávají ty naučné pořady pro děti, aby nebyly blbý a něco o světě věděly. Koneckonců, vždyť to takhle docela stačí, mít takový nějaký obecný povědomí, ne? Samozřejmě, k naší rodině a jejím osudům už jsme se nedostali, tam to nejspíš bylo trochu nebo úplně jinak... Však ono se to časem vytříbí. Anebo taky možná ne.

Zatím...

No ano, zatím to jde... To jsem si říkal celá léta. A ono to skutečně šlo, myslel jsem si. Toto je důležité: že jsem si to myslel. Přitom se ale všechno vyvíjelo nejspíš všelijak a já jsem nebyl dost dobře schopen posoudit, jestli se to vyvíjí správně. Dokud je člověk ještě dítě, nemá s čím srovnávat, nemá kvalifikovaný soud, nemá odhad. Proto jsem byl jistou dobu vcelku spokojen.

Tak například hračky. Když jsem byl ještě samotné děcko, jedináček, nevěděl jsem, kolik mají jiné děti hraček, jestli jich mají víc než já, nebo míň, jestli jsou to hračky obyčejné, třeba i jen tak po domácku vyřezané ze dřeva, nějaké klacíky, kůra z borovic, která se dá dobře zpracovat, nějaké skládačky z tuhého papíru, barevné pastelky, zkrátka všechno možné, co se doma najde a dá se nějak použít. Dětská fantazie netouží po ničem, co nezná, co si nedovede představit, s čím se jinde ještě nesetkala. Takže například nějaký kousek rovné lískové větvičky může malému dítěti posloužit jako puška, panenka, babiččina hůl, královské žezlo nebo čarodějnická kouzelná hůlka a kdoví co ještě. Jistou dobu to takovému hochu vystačí, než například uvidí někde ve výkladní skříni obchodu se starožitnostmi nebo kdekoliv jinde skutečný meč. Pak už

se to dřevíčko musí nějak opracovat, například do plochého tvaru meče se špičkou na konci, s křížovým držátkem na začátku. Tam už ovšem nestačí pomyslet si a taky uvěřit, že je to meč — když člověk chce. Ono to musí i jako meč vypadat, musí se to skutečnému meči podobat. A jak jde čas dál a dál, už se dítě nespokojí s tím, co si ve své obraznosti namluví, je potřeba nějakou takovou věc přiblížit podobě reálné, nejlépe když je to přímo TA věc.

Tak dítě časem ztrácí víc a víc ze své hravosti, už si nepředstavuje věci zástupně, nýbrž hledá to, co reálně existuje v konkrétní podobě, tvaru a nakonec i funkci. Přitom roste a dospívá; rodiče, škola, celý okolní svět mu vštěpují, jak se má na věci dívat, jak je vnímat a v důsledku i jak s nimi zacházet. Takže pak už nestačí ponechat dítě jeho fantazii, ale vyvstává potřeba přizpůsobit ji něčemu, co člověk už reálně někde poznal nebo viděl. Vytvoří se tak realita v zastoupení, která ve skutečnosti není nijak opravdová, ale aspoň tak vypadá nebo se za ni vydává. Tváří se tak. Na nás pak je, abychom jí věřili, abychom si mysleli, že všechno, co se nám předkládá, platí i ve skutečnosti.

Tak i dnes. Dospěl jsem, nemusel bych hned všemu věřit, dnes už ne. Ale stejně... Dívám se například na nějaký film. Ztratí se dítě, maminka ho hledá, už to vypadá, že je zle. Svírá se mi srdce, myslím hned na nejhorší. A tu v jedné z posledních chvil se zoufalá matka se svým dítětem setká, sevře je v náručí a rozpláče se náhlým a neočekávaným štěstím. Situace by ani nemusela být takto vyhrocená, ono by stačilo, kdyby se nějaké dítě jen tak někde nakrátko zatoulalo, dokonce by to možná mohlo být i zvířátko — a už mi tečou slzy, protože jsem schopen uvěřit tomu, že se něco takového opravdu stalo, považovat to za skutečnost.

Takže je přirozené, že mi tu a tam přijde na mysl i můj vlastní konec, a tu si například představím, že i moji pozůstalí budou možná maličko truchlit a nějakou tu slzu uroní, pokud mě vůbec budou postrádat. Mě samotného to však nepříliš dojíhá, právě proto, že se jedná o mou osobu. Ale zkrátka a dobře, napadne mě to někdy.

Chodívám, vlastně jezdívám z Prahy, kde teď přebývám, na náš brněnský židovský hřbitov. Zastavím se u našeho hrobu, kde odpočívá moje maminka, tata, jeho bratři, jejich ženy, dědeček, který měl to štěstí, že zemřel ještě před válkou. Taky se tam někdy docela upřímně dojmů, myslím na to, co všechno jsem jim dlužen, o čem jsme si nestihli promluvit, k čemu bych se jim měl přiznat a za co se omluvit. Není toho zas tak málo!

No, už to nestihnou — ale ve filmu, který mi běží hlavou a o kterém si myslím, že ho sledují i ti moji blízcí zemřelí, s nimi všechny ty věci stále znovu probírám, pokaždé když přijdu a čtu všechna ta jména na náhrobním kameni. Tata, maminka, všichni, kdo tam leží. Pak jsou tam ovšem taky vepsáni ostatní členové rodiny, babička a další příbuzní, strýcové, tety, bratřenci, co zahynuli v koncentračních táborech. Ti, co jsou pochováni jako poslední, se nechali spálit, poněvadž by se tam jinak nevešli. Poslední škvíru jsem zaplnil tatovou urnou. Celá léta jsem si myslel, že tam taky spočinu. Nepřemýšlel jsem sice o tom, kam by mě uložili, ale smířil jsem se s tím, že se taky nechám spálit. Jenže ani na mou urnu už tam místočko není. Takže co? Že bych nebyl v hrobě spolu s rodiči, ale nechal se uložit do jiného hrobu, na druhém konci hřbitova, kde je pohřbena druhá babička, maminka? Taky by to šlo...

A tak mi celá léta táhlo hlavou, jak bych to vyřešil, re-spektive jaký pokyn v této věci nechat mé ženě, hlavně ale dětem. Pak jsem se rozhodl, že nejlepší bude celou záležitost s nimi konzultovat, zjistit, co si o tom asi tak myslí oni. Ko-neckonců věk už na to pomalu mám, takže nastal čas o tom začít uvažovat.

Moje drahá choť, která je podstatně mladší než já, se za-myslela napřed nad svým koncem a vyjádřila přání, abych její popel vysypal do větru nahoře na kopečku, nedaleko na-šeho bydliště, odkud je pěkný výhled do krajiny a kam ona chodívala s rodiči, když byla ještě dítě. Já ovšem doufám, že odejdu ze života dříve než ona, je to i logické, odpovídá to přírodě. Ba dokonce, i kdyby se stalo, že bude ona první, což bych si opravdu nepřál, je velice pravděpodobné, že se zakrátko na kopeček už ani nevyškrábu, takže její poslední přání možná ani nebudu schopen splnit. Snad tam do té doby vybudují nějakou silničku nebo mě tam klopotně vy-vlečou děti a společně bychom to provedli. O cestě zpět jsem nějak neuvažoval, nenapadlo mě to, až teď trošičku.

Teď ale zpátky k mému konci. Před pár lety jsem se ze-ptal mých dětí. Dcerka byla ještě malá, možnost mé smrti zcela a kategoricky odmítla a trvala na tom, že nesmím ni-kdy umřít. Kdybych byl v dobré kondici, tak bych jí to přání i rád splnil, jenže zaručit to nemůžu. Ačkoliv jednou mi je-den kamarád nabídl, že mi dá smlouvu, podle které se dožiju osmdesáti pěti let v plné fyzické i duševní čilosti. Ptal se, jestli bych takový papír podepsal. Když jsem si spočítal, ko-lik by bylo našim dětem let, rozhodl jsem se, že podepíšu bez váhání. Jenže on se ptal jen tak, nemyslel to vážně. Škoda!

Synek už si něco takového jako můj odchod ze světa do-vedl i představit a na mou, cvičně položenou otázku, zdali

bude za mnou jezdit do Brna na hrob naší rodiny, pravdě-podobnost mého úmrtí sice připustil, nicméně cestovat na hřbitov z Prahy do Brna jednoznačně odmítl.

„A co teda budeš se mnou dělat? Kam mě uložíš?“ dotázal jsem se.

„To já teď ještě nevím,“ řekl kluk a chvíli přemýšlel, i když nejspíš považoval mé otázky za nepřípadné, poněkud před-časné, a možná dokonce i nepodstatné. Pak pronesl: „Až to bude, tak se uvidí.“

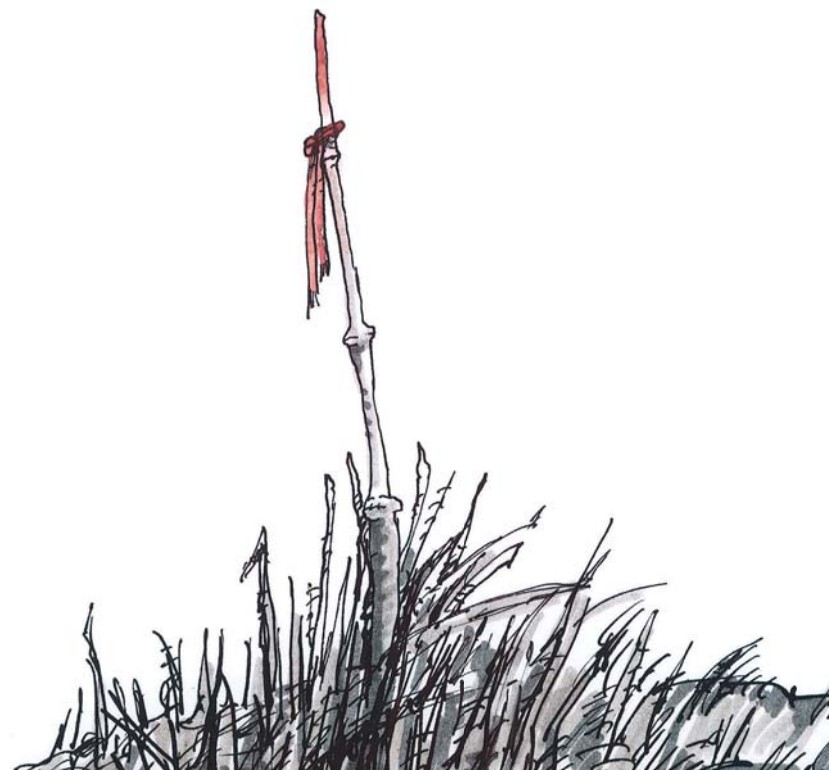
Já jsem ale trval na tom, aby aspoň nějakou tu alternativu zmínil. Na můj nátlak uvedl, že by se mu nejspíš líbilo, kdyby mě uložili na zahrádce pod jabloň, ona totiž v podstatě ani jiná možnost celkem vzato není, zahrádka je malá a jabloň, o které je řeč, roste pěkně uprostřed. I mně samotnému se to místo líbí. A pokud by mě už i nakrásně nechali spálit, popel můžou v klidu uložit do nějaké šikovné urny z trvanli-vého a odolného materiálu a pod tu jabloň zakopat. Kdyby se pak třeba náš domek prodával, tak urnu zase vykopou, bu-dou-li chtít, očistí a vezmou s sebou. Já jsem po šedesátce už docela nerad cestoval a tak by se mi možná naskytla příle-žitost se ještě bez vlastního přičinění a bez námahy podívat někam do světa, zvláště kdyby každý bydlel jinde a půjčovali si mě, byla by to taková varianta střídavé péče, podle toho, jak by si to domluvili.

Mně se toto řešení velice zalíbilo, také zbytku rodiny se to vlastně — i když teprve postupně — začalo zamlouvat, a tak jsme se na tom dohodli s tím, že kdyby se vymyslelo nějaké lepší řešení a já bych se k tomu ještě byl schopen vyjá-dřit, že to vždycky můžeme vyměnit za tu jabloň. Jinak jsem řekl, že to nechávám na rodině a že v tomto případě mají mou plnou důvěru.

Pak se jednoho dne stalo, že rodina někam odjela a já jsem zůstal doma sám, měl jsem čas na čtení, polehávání a hlavně snění. Přemýšlel jsem, jako už tolikrát poslední dobou, že takové místočko posledního odpočinku by neměla být nějaká neutěšená černá hlína, propletené kořeny jabloně, trávy a různého plevelu, domov žížal a různých podzemních brouků a kdovíčeho. Tam bych se asi necítil nejlíp. A tu jsem si vzpomněl na Terezín, kde židovští řemeslníci stloukali dřevěné bedýnky, vevnitř je obili plechem a tak vytvořili nádržky na vodu pro splachovací záchody. Napadlo mě, že by možná bylo záhodno, abych si něco podobného vyrobil, ovšem s tím, že taková bednička by byla oplechovaná zvenčí, aby ta moje případná urna byla jakž takž chráněna před vlivy útočící přírody. A hned jsem se pustil do práce; říkal jsem si, že vlastně tímto výrobkem, takovou izolovanou oplechovanou rakvičkou, dá-li se to tak nazvat, poskytnu pozůstalým možnost uložit mě nějak důstojně, kdyby po tom prahli. Já to pro sebe nepotřebuju, ale třeba kvůli nim, snad budou mít radost.

Takže jsem si v obchodě vyprosil bedničku, stloukl jsem si z prkýnek víčko, z několika vrstev alobalu jsem vytvořil obal, pro všelijaký hmyz a žížaly prakticky neprostupný. Bedničku jsem ještě zevnitř vyložil polystyrénem, který jsem si nechal přesně nařezat, aby byl i ten vnitřní prostor hermeticky uzavřen. Dovnitř jsem pečlivě složil čtverec rudého sametu, který jsem si nechal v divadle odříznout ze staré opony. Do toho sametu by pak tu mou urnu měli zabalit, samozřejmě až v ní budu. Na zvláštní arch papíru jsem ještě napsal dopis rodině, aby věděli, co mají do bedničky-rakvičky ještě vložit, přece jen jsem si chtěl na poslední cestu vzít pár oblíbených drobností, například vyřezávaného Buddhu, kterého otec dovezl z Číny, cedulku, kterou

mi zanechal a na kterou napsal: „Řišo, nezapomeň chodit na hrob mamince“, pak starou a vetchou peněženku po dědečkovi a rámeček, v němž na modré podložce byla žlutá Davidova hvězda z Terezína, kterou jsem kdysi koupil u vetešníka. A mimo jiné taky odznak, který dostala maminka, když pracovala v nějaké závodní kuchyni, poté co Lvov obsadili Sověti, než přišel Hitler. Odznak byl velice zdobný a stálo na něm „Otličnyj rabotnik“ čili Vynikající pracovník. Dal jsem to všechno, a ještě pár drobností, na hromádku, jenže jsem zjistil, že by toho bylo moc, že já sám, respektive moje případná urna, by se tam už nevešla. Takže jsem udělal probírku a něco jsem vytrídil. I s tím seznamem jsem to

vložil do bedničky, ještě s přesným návodem, jak zatlout víko a dodatečně obalit dalšími vrstvami alobalu. Bedničku jsem uložil do mého psacího stolu, kde jsem pro ni vyklidil prostor, ostatně nebyla zas příliš velká.

Musím říci, že to mě velice upokojilo, byl jsem totiž už několik dní dost neklidný, nervózní, možná proto, že jsem vyslal rodinu na cesty a doufal jsem, že trošku popracuju, že budu psát, což se mi ale zatím nedařilo.

Vyvstal ve mně pocit, jako bych takříkajíc uspořádal svoje poslední věci, jako když někdo napíše závěť, rozdělí majetek, ulehne, zavře oči a usne navždy, smířen se vším. Já jsem sice žádnou závěť nenapsal, pozůstalost, která celkem taky nestojí za řeč, neuspořádal, a přece se ve mně rozhostil pocit klidu a míru.

Ještě jsem zašel na zahrádku, k jabloni, pod kterou mělo být mé poslední útočiště, na pečlivě vybrané místo, kde jsem si představoval, že by se mohlo kopat a pak tam mou bedničku s urnou a relikviemi vložit, jsem vetkl bambusovou hůlku natřenou na rudu, aby rodina věděla, kde kopat, až nastane ten pravý čas. Ostatně jsem to zmínil i v dopise a doufal jsem jen, že to nepopletou. Nebylo to úplně na slunci, ale v takovém polostínu, aby se mi tam příjemně spočívalo.

Pak jsem šel zase domů s pocitem dobře vykonané práce, dokonce trochu znaven, jako bych přerýl celou zahradu. Říkal jsem si, že je dobře, když lidé dostanou přesné instrukce, aspoň nic nepopletou. Jestli však budou mít nějaké výhrady nebo snad pocit nespravedlnosti, že jsem se s nimi neporadil předem, to mě netrápilo. Ba naopak mi v mysli vytanula Goethova slova: „Raději nespravedlnost než nepořádek!“

A šel jsem si dopřát odpolední odpočinek, takovou zašlouženou půlhodinku.

Obsah

Aneekdoty	9
Prorok A. N.	15
Nový svět	25
Zlaté srdce	31
Na zahrádce	37
Krtinec	45
O jedné holčičce	51
Pořádkumilovný Vilík	59
Proměna	67
Stařeček, co pořád plakal	71
O podivném rytíři	77
Divné ráno	85
První máj	91
Píše tetička	99
U moře	107
Pes Viktor	115
Nelidov	125
O jednom králi	133
Zmatení času	141
Zatím...	149

Arnošt Goldflam
Podivné historky
ze života

V roce 2018 jako svoji ??? publikaci vydalo
nakladatelství Větrné mlýny (www.vetrnemlyny.cz)

K vydání připravila Lenka Brodecká

Ilustrace Petra Goldflamová Štětinová

Grafická úprava Kateřina Wewiorová

Sazba z písma Tabac

Tisk ??? (www.???.cz)

Počet stran 160

Vydání první

ISBN 000-00-0000-000-0